

ДЕКОНС-ЕМА | Друштво за Еколошки Консалтинг

ИЗВЕШТАЈ ЗА СТРАТЕГИСКА ОЦЕНА НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА ЗА

ДЕТАЛЕН УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН ЗА УЗ 2, УБ 2.4 – ОПФАТ 1, ОПШТИНА ОХРИД

Драфт верзија

Април, 2025

Извештај за Стратегиска Оцена на Животната Средина за Детален урбанистички план за УЗ 2, УБ 2.4 –
опфат 1, Општина Охрид

ДЕКОНС-ЕМА | Друштво за Еколошки Консалтинг

ул. Стефан Јакимов Дедов 4/1-10, 1000 Скопје
Тел/фах 02 3246 402,
е-mail: office@ema.com.mk

План: Детален урбанистички план за УЗ 2, УБ 2.4 – опфат 1, Општина Охрид

Надлежен орган за донесување на Планот: Општина Охрид

Документ: Извештај за Стратегиска оцена на животната средина за Детален урбанистички план за УЗ 2, УБ 2.4 – опфат 1, Општина Охрид

Клиент: /

Број на договор: /

Статус: Драфт верзија

Подготвено од:

- Менка Спировска, дипл. биолог, овластен експерт за СОЖС;
- Трајче Митев, дипл. професор по биологија, овластен експерт за СОЖС;

Потписник на Извештајот за СОЖС: Трајче Митев

„ДЕКОНС-ЕМА“ ДООЕЛ Скопје
Управител
Менка Спировска

Датум: _____
Април/2025

**Извештај за Стратегиска Оцена на Животната Средина за Детален урбанистички план за УЗ 2, УБ 2.4 –
опфат 1, Општина Охрид**

РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА
МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА
И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ

Број 12-4338/2
Датум: 09-08-2024 година

У В Е Р Е Н И Е

за положен стручен испит за стекнување на
статус експерт за стратегиска оцена на животната средина

Трајче Митко Митев роден на 23.02.1983 година во Скопје, дипломирал на ден 12.03.2009 на Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ – Скопје на Природно-математички факултет, го положи стручниот испит за стратегиска оцена на животната средина на ден 31.01.2017 година и се стекна со статус на експерт за стратегиска оцена на животната средина, ги исполнува условите утврдени во член 85 став 2 од Законот за животна средина, а со тоа се стекнува со правото да биде вклучен во Листата на експерти за стратегиска оцена на животната средина што ја води Министерството за животна средина и просторно планирање на Република Северна Македонија.

Министерство за животна средина и
просторно планирање

Министер
Izet Mexhiti

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ

ПОТВРДА
за положен стручен испит за стекнување на статус експерт за
стратегиска оцена на животната средина

СПИРОВСКА АРИТОН МЕНКА

дипломиран биолог од Скопје, родена на 28.12.1951 година, во Скопје, Република Македонија, на ден 04.06.2009 година, го положи **стручниот испит за стекнување на професионално знаење за стратегиска оцена на животната средина**, пред Комисијата за полагање на стручен испит за стратегиска оцена на животна средина, при Министерството за животна средина и просторно планирање, и се стекна со **статус на експерт за стратегиска оцена на животната средина** и ги исполнува условите утврдени во член 68 од Законот за животна средина, со тоа се стекнува со право да биде вклучена во Листата на експерти за стратегиска оцена на животната средина што ја води Министерството за животна средина и просторно планирање на Република Македонија.

Оваа потврда се издава врз основа на член 68 од Законот за животната средина ("Службен весник на Република Македонија" број 53/05, 81/05, 24/07 и 159/08).

Министерство за животна средина
и просторно планирање

Министер,
Др. Нецати Јакупи

Комисија за полагање на стручен испит за
стратегиска оцена на животната средина

Претседател,
М-р Јадранка Иванова

Број 07-2031/35
29.06.2009, година

ЦЕНТРАЛЕН РЕГИСТАР НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
Трговски регистар и регистар на други правни лица

www.crm.com.mk

Број: 0809-50/150120180052744

Датум и време: 19.9.2018 г. 10:58:23

ПОТВРДА
за регистрирана дејност

ТЕКОВНИ ПОДАТОЦИ ЗА СУБЈЕКТОТ	
ЕМБС:	6247717
Назив:	Друштво за еколошки консалтинг ДЕКОНС-ЕМА ДООЕЛ увоз-извоз Скопје
Седиште:	МИТРОПОЛИТ ТЕОДОСИЈ ГОЛОГАНОВ бр.44-1/4 СКОПЈЕ - ЦЕНТАР, ЦЕНТАР

ПОДАТОЦИ ЗА РЕГИСТРИРАНА ДЕЈНОСТ	
Предмет на работење:	Регистрирана е општа клаузула за бизнис
Приоритетна дејност/ главна приходна шифра:	74.90 - Останати стручни, научни и технички дејности, неспомнати на друго место
Други дејности во внатрешниот промет:	Нема
Евидентирани дејности во надворешниот промет:	Има
Одобренија, дозволи, лиценци, согласности:	Нема

Правна поука: Против овој реален акт може да се изјави приговор до Централниот регистар на Република Македонија во рок од 8 дена од денот на приемот.

Изготвил:

Овластено лице:

СОДРЖИНА

1	ВОВЕД.....	9
2	ВОВЕД ВО СТРАТЕГИСКАТА ОЦЕНА НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА.....	9
2.1	Цели на Стратегиската оцена на животната средина.....	9
2.2	Правна рамка со која се регулира постапката за Стратегиска оцена на животната средина.....	11
2.3	Интегрирање на постапките за подготовка на СОЖС и ДУП.....	11
2.4	Методологија за СОЖС.....	13
2.4.1	Постапка за СОЖС.....	13
2.4.2	Определување на потребата и обемот на СОЖС и учество на јавноста.....	15
2.4.2.1	Учество на јавноста.....	15
2.4.3	Клучни елементи/информации во Извештајот за стратегиска оцена на животната средина.....	16
3	КРАТОК ПРЕГЛЕД НА СОДРЖИНАТА, ГЛАВНИТЕ ЦЕЛИ НА ПЛАНСКИОТ ДОКУМЕНТ И ВРСКАТА СО ДРУГИ РЕЛЕВАНТНИ ПЛАНОВИ И ПРОГРАМИ/ПЛАНСКИ ДОКУМЕНТИ	17
3.1	КРАТОК ПРЕГЛЕД И СОДРЖИНА НА ПЛАНСКИОТ ДОКУМЕНТ.....	17
3.1.1	Опис на постојна состојба.....	19
3.1.2	Историјат на планирањето и уредувањето на подрачјето на планскиот опфат и наговата околина.....	21
3.1.3	Студии, елаборати и работни материјали од сите области релевантни за урбанистичкото планирање и за конкретниот плански опфат.....	22
3.1.4	Инвентаризација на просторот.....	23
3.1.5	Планирана состојба.....	31
3.2	ПРЕДМЕТ И ГЛАВНИ ЦЕЛИ НА ПЛАНСКИОТ ДОКУМЕНТ.....	9
3.3	КОРЕЛАЦИЈА НА ЦЕЛИТЕ НА ПЛАНОТ СО ДРУГИ РЕЛЕВАНТНИ ПЛАНОВИ И ПРОГРАМИ/ПЛАНСКИ ДОКУМЕНТИ И ЦЕЛИ НА ЗАШТИТА НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА.....	10
4	РЕЛЕВАНТНИ АСПЕКТИ НА МОМЕНТАЛНАТА СОСТОЈБА НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА	24
4.1	ГЕОГРАФСКА ПОЛОЖБА И ДЕМОГРАФСКИ КАРАКТЕРИСТИКИ.....	24
4.2	ЗДРАВЈЕ НА НАСЕЛЕНИЕТО.....	26
4.3	КЛИМАТСКИ КАРАКТЕРИСТИКИ И КВАЛИТЕТ НА ВОЗДУХОТ.....	26
4.3.1	Квалитет на воздухот.....	27
4.4	КЛИМАТСКИ ПРОМЕНИ.....	28
4.5	БУЧАВА.....	29
4.6	ХИДРОГРАФСКИ КАРАКТЕРИСТИКИ.....	30
4.7	ПОЧВА.....	33
4.7.1	Геолошки карактеристики.....	33
4.7.2	Сеизмолошки карактеристики.....	34
4.7.3	Користење на земјиштето и економски развој.....	34
4.8	БИОЛОШКА РАЗНОВИДНОСТ.....	36
4.9	ПРЕДЕЛ.....	37
4.10	КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО.....	40

4.11	МАТЕРИЈАЛНИ ДОБРА	46
4.11.1	Сообраќајна поврзаност	46
4.11.2	Хидротехничка инфраструктура	47
4.11.3	Снабдување со електрична енергија и телекомуникација	49
4.11.4	Управување со отпад.....	50
5	КАРАКТЕРИСТИКИ НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА ВО ПОДРАЧЈАТА КОИ БИ БИЛЕ ЗНАЧАЈНО ЗАСЕГНАТИ И СОСТОЈБА БЕЗ ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА НА ПЛАНОТ	53
6	ОБЛАСТИ КОИ СЕ ОД ПОСЕБНО ЗНАЧЕЊЕ ЗА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА, ОД АСПЕКТ НА ЗАШТИТА НА ДИВИТЕ ПТИЦИ И ХАБИТАТИТЕ	56
7	ЦЕЛИ НА ЗАШТИТА НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА ОДРЕДЕНИ НА НАЦИОНАЛНО ИЛИ МЕЃУНАРОДНО НИВО.....	68
7.1	Цели на СТРАТЕГИСКАТА ОЦЕНА НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА.....	70
8	ВЕРОЈАТНИ ЗНАЧАЈНИ ВЛИЈАНИЈА ВРЗ ЖИВОТНАТА СРЕДИНА И МЕРКИ ЗА НАМАЛУВАЊЕ	75
8.1	Можни влијанија од имплементација на Планот и мерки за намалување на влијанијата.....	76
9	АНАЛИЗА НА АЛТЕРНАТИВИ	84
10	ПЛАН ЗА МОНИТОРИНГ ВРЗ ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА НА ПЛАНОТ ОД АСПЕКТ НА ЖИВОТНА СРЕДИНА.....	84
11	ЗАКЛУЧОЦИ И ПРЕПОРАКИ	90
12	НЕТЕХНИЧКО РЕЗИМЕ.....	93
12.1	Вовед.....	93
12.2	Вовед во СТРАТЕГИСКАТА ОЦЕНА НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА (СОЖС).....	93
12.3	РЕЗИМЕ/КРАТОК ПРЕГЛЕД НА СОДРЖИНАТА, ГЛАВНИТЕ ЦЕЛИ НА ПЛАНСКИОТ ДОКУМЕНТ И ВРСКАТА СО ДРУГИТЕ РЕЛЕВАНТНИ ПЛАНОВИ И ПРОГРАМИ/ПЛАНСКИ ДОКУМЕНТИ.....	95
12.3.1	Краток преглед на содржината на Планот	95
12.3.2	Предмет и главни цели на Планот	100
12.3.3	Корелација на целите на планскиот документ со други релевантни планови, програми/плански документи.....	101
12.4	РЕЛЕВАНТНИ АСПЕКТИ ЗА МОМЕНТАЛНАТА СОСТОЈБА ВО ЖИВОТНАТА СРЕДИНА	101
12.5	КАРАКТЕРИСТИКИ НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА ВО ПОДРАЧЈАТА КОИ БИ БИЛЕ ЗНАЧИТЕЛНО ЗАСЕГНАТИ И СОСТОЈБА БЕЗ ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА НА ПЛАНОТ	102
12.6	ОБЛАСТИ КОИ СЕ ОД ОСОБЕНО ЗНАЧЕЊЕ ЗА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА ОД АСПЕКТ НА ЗАШТИТА НА ДИВИТЕ ПТИЦИ И ХАБИТАТИТЕ.....	103
12.7	ЦЕЛИ НА ЗАШТИТА НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА УТВРДЕНИ НА НАЦИОНАЛНО И МЕЃУНАРОДНО НИВО 104	
12.8	АНАЛИЗА НА АЛТЕРНАТИВИ	105
12.9	ВЕРОЈАТНИ ЗНАЧАЈНИ ВЛИЈАНИЈА ВРЗ ЖИВОТНАТА СРЕДИНА И МЕРКИ ЗА НАМАЛУВАЊЕ	105
12.10	План за мониторинг врз имплементацијата на Планот од аспект на животна средина 106	
12.11	Заклучоци и препораки	107
13	КОРИСТЕНА ЛИТЕРАТУРА.....	110

Листа на слики

Слика 1 Интегрирање на постапката за СОЖС и подготовката на ДУП	13
Слика 2 Чекори/фази на СОЖС	14
Слика 3 Сателитски приказ на УЗ 2, УБ 2.4 – опфат 1	20
Слика 4 Топографски приказ на УЗ 2, УБ 2.4 – опфат 1	21
Слика 5 Постојна состојба во планскиот опфат	31
Слика 6 Синтезен план за ДУП за УЗ 2, УБ 2.4 – опфат 1, општина Охрид	8
Слика 7 Местоположба на Општина Охрид во Р. Северна Македонија	24
Слика 8 Географска карта на сливно подрачје на Охридско езеро	31
Слика 9 Сеизмолошка карта	34
Слика 10 Заштитни зони во границите на природното наследство на Охридското Езеро	37
Слика 11 Пределски типови на анализираната локација	38
Слика 12 Локалитети со културни вредности во Охридскиот регион	41
Слика 13 Заштитни зони во граници на ГУП на Охрид (културно наследство)	43
Слика 14 Евидентирано незаштитено археолошко наоѓалиште „Пенелопа“ – праисториска палафитна (наколна) населба, која не е доситражена и не се познати границите на протегање	45
Слика 15 Постоечки државни и регионални патишта во Општина Охрид (Извор: Јавно претпријатие за државни патишта)	46
Слика 16 Количина на собран комунален отпад во Општина Охрид во однос на вкупната количина собран комунален отпад во Југозападен регион	50
Слика 17 Емералд подрачја во Република Македонија	57
Слика 18 Топографски приказ на границите на Рамсарското подрачје – Охридско Езеро	58
Слика 19 МАК-НЕН мрежа	60
Слика 20 Значајно растително подрачје Охридско Езеро	61
Слика 21 Мапа на Значајно подрачје за птици Охридско Езеро	62
Слика 22 Прекуграничен Биосферен резерват Охрид – Преспа	64
Слика 22 Граници на заштитена зона под УНЕСКО	67

Листа на табели

Табела 1 Клучни учесници за спроведување на постапките за подготовка на УП и СОЖС	12
Табела 2 Нумерички дел на документациона основа	30
Табела 3 Билансни показатели според намената на површините	0
Табела 4 Нумерички вредности	0
Табела 5 Вредности на површини по намена во опфат	0
Табела 6 Корелација на целите на Планот со целите на релевантните национални, регионални и локални плански и стратешки документи	12
Табела 7 Вкупен број на население, домаќинства и станови во о. Охрид (Извор: Попис 2022)	25
Табела 8 Вкупно резидентно население по 5-годишни групи, по пол, Попис 2022	25
Табела 9 Број на население во о. Охрид според национална припадност (Попис 2022)	25
Табела 10 Здравствени установи и број на здравствени работници во О. Охрид	26
Табела 11 Измерени концентрации на аероседимент 2016 - 2018 година	28
Табела 12 Слив на Охридско езеро	30
Табела 13 Вкупно расположливо земјиште и површини за Земјоделство	35
Табела 14 Активни деловни субјекти по сектори на дејности во 2018 година во Општина Охрид	35
Табела 15 Културни добра во Општина Охрид кои се под заштита (Извор: НУ „Завод и Музеи“ Охрид)	41
Табела 16 Електроенергетска инфраструктура на општина Охрид	49
Табела 17 Просторниот план на РМ: преглед на заштитени подрачја и предложени за заштита во Општина Охрид	56
Табела 18 План за мониторинг	86
Табела 19 Билансни показатели според намената на површините	98

ЛИСТА НА АКРОНИМИ

НЕАП - Национален Еколошки Акционен План

ОВЖС - Оцена на влијанијата врз животната средина

СОЖС - Стратегиска оцена на влијанијата врз животната средина

МЖСПП - Министерство за животна средина и просторно планирање

ДУП – Детален Урбанистички План

ЈКП - Јавно Комунално Претпријатие

УЗ – Урбана заедница

УБ – Урбан блок

КО - Катастарска општина

УП – Урбанистички проект

1 ВОВЕД

Врз основа на барањето, поднесено од физичко лице до општина Охрид, во времетраење на јавен повик за доставување на иницијативи за изработка и донесување на урбанистички планови, согласно Законот за просторно и урбанистичко планирање (Сл.Весник на РМ бр. 199/14, 44/15,193/15, 31/16, 163/16, 64/18, 168/18 и 03/25), Правилникот за поблиска содржина, форма и начин на обработка на ГУП, ДУП, УПС, УПВНМ и Регулациски план на ГУП, формата, содржината и начинот на обработка на урбанистичко плански документации и АУП и содржина, форма и начинот на обработка на проектот за инфраструктура (Сл. Вес. на РМ Бр. 142/15); како и Правилникот за стандарди и нормативи за урбанистичко планирање (Сл.весник на Р.Македонија број 142/15, 217/15, 222/15, 228/15, 35/16, 99/16, 134/16, 33/17 и 86/18), се пристапи кон изработка на Детален урбанистички план за УЗ 2, УБ 2.4 – опфат 1, општина Охрид.

Директивата за стратегиска оцена на животната средина (2001/42/ЕС) и Законот за животната средина („Службен весник на Република Македонија“ бр. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 129/15, 192/15, 39/16 и 99/18, 89/22, 171/22 и 03/25), бараат одредени планови, програми и стратегии, за кои постои веројатност дека би можеле да имаат значително влијание врз животната средина, да бидат предмет на Стратегиска оцена на животната средина (СОЖС).

Врз основа на горенаведеното, како и врз основа на прифатена понуда од страна на физичко лице, Друштвото за Еколошки Консалтинг „ДЕКОНС-ЕМА“подготви Извештај за Стратегиска Оцена на Животната Средина за Детален урбанистички план за УЗ 2, УБ 2.4 – опфат 1, Општина Охрид.

2 ВОВЕД ВО СТРАТЕГИСКАТА ОЦЕНА НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА

Стратегиската оцена на животната средина е систематски процес во кој се земаат предвид одредени превентивни мерки, кои овозможуваат заштита на животната средина од сите можни аспекти, во процесот на планирање или донесување на одлуки на ниво на „стратегиски акции“ или политики, планови и програми. Тоа е алатка која ќе го подобри севкупниот квалитет на планирањето и програмирањето на идните активности, овозможувајќи подобро разбирање на планирањето и подобри перспективи за одржливиот развој. Компонентите на СОЖС, односно нејзините цели се различни, но во оваа декада се препорачува и очекува дека климатските промени и биолошката разновидност се две силни компоненти кои треба да имаат предност при просторното планирање во Република Македонија.

2.1 Цели на Стратегиската оцена на животната средина

Целта на СОЖС е да се осигури дека информациите за значајните влијанија врз животната средина од планскиот документ се собрани и се достапни до донесувачите на одлуките, во текот на подготовката на планскиот документ и пред неговото донесување. Заради тоа, СОЖС е клучна компонента во одржливиот развој, фокусирана на заштитата на животната средина. СОЖС овозможува и учество на јавноста во донесувањето на одлуки и ја подобрува транспарентноста на тој процес, што се постигнува преку:

Извештај за Стратегиска Оцена на Животната Средина за Детален урбанистички план за УЗ 2, УБ 2.4 – опфат 1, Општина Охрид

- Систематска оцена, намалување и мониторинг на значајните влијанија врз животната средина;
- Обезбедување дека експертизата и размислувањата на надлежните органи за животна средина, здруженијата на граѓани и јавноста се земени предвид во текот на процесот и во кој степен резултатите од оцената на животната средина и коментарите од консултациите се земени предвид во Планот.

- Да обезбеди механизам за идентификација, опис, евалуација и известување за влијанијата/ефектите на планскиот документ врз животната средина;
- Одговорните органи (донесувачите на планскиот документ) да подготват извештај за можните значајни влијанија на планскиот документ врз животната средина и анализа на реални алтернативи;
- Да се спречат, намалат и неутрализираат негативните влијанија врз животната средина. Зголемувањето на позитивните влијанија може, исто така, да биде придобивка од СОЖС процесот;
- Да се обезбедат пообемни консултации и ангажирање на заинтересираните страни, други одговорни тела, органи на власта и јавноста уште во раната и ефективна фаза на подготовка на планскиот документ;
- Да се обезбеди мислење од јавноста (извештаи од консултации со јавноста) со која ќе се прикаже како резултатите од оцената на животната средина и мислењата, презентирани за време на постапката за СОЖС, се земени предвид во конечната верзија на планскиот документ;
- Да обезбеди следење на значајните влијанија врз животната средина од имплементацијата на планскиот документ од страна на надлежните органи, обезбедувајќи на тој начин идентификација на непредвидените негативни влијанија во рана фаза на имплементација на планскиот документ и преземање мерки за подобрување на состојбата, кога тоа е потребно.

Придобивките од спроведување на стратегиската оцена на животната средина се:

- Флексибилност и консензус во процесот на планирање;
- Интегрирање на социјалните, економските и аспектите на животната средина;
- Меѓусекторска соработка;
- Земање предвид на националните, регионалните и локалните потреби и цели;
- Земање предвид на целите за заштита на животната средина;
- Конзистентност со стратешките определби за одржлив развој;
- Добивање вистинити и реални информации, кои ќе им помогнат на носителите на одлуки на повисоко ниво во донесување на истите.

2.2 Правна рамка со која се регулира постапката за Стратегиска оцена на животната средина

Постапката за спроведување стратегиска оцена на животната средина е дефинирана во поглавје X од Законот за животната средина („Службен весник на Република Македонија“ бр. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 129/15, 192/15, 39/16, 88/19, 89/22, 171/22 и 03/25), при што стратегиска оцена се спроведува на плански документи кои се подготвуваат во областа на земјоделството, шумарството, рибарството, енергетиката, индустријата, рударството, транспортот, регионалниот развој, телекомуникациите, управувањето со отпадот, управувањето со водите, туризмот, *просторното и урбанистичкото планирање и користење на земјиштето*, на Националниот акционен план за животната средина и на локалните акциони планови за животната средина, како и врз сите стратегиски, плански и програмски документи со кои се планира изведување на проекти за кои се врши оцена на влијанието од проектот врз животната средина.

Подзаконски акти кои ја регулираат постапката за СОЖС се:

- Уредба за стратегиите и програмите, вклучувајќи ги и промените на тие стратегии, планови и програми, за кои задолжително се спроведува постапка за оцена на нивното влијание врз животната средина и врз животот и здравјето на луѓето („Службен весник на Република Македонија“ бр. 153/07 и 45/11);
- Уредба за критериумите врз основа на кои се донесуваат одлуките дали определени плански документи би можеле да имаат значително влијание врз животната средина и здравјето на луѓето („Службен весник на Република Македонија“ бр. 144/07);
- Уредба за содржината на извештајот за стратегиска оцена на животната средина („Службен весник на Република Македонија“ бр. 153/07);
- Уредба за учество на јавноста во текот на изработката на прописи и други акти, како и планови и програми од областа на животната средина („Службен весник на Република Македонија“ бр. 147/08 и 45/11);
- Правилник за формата, содржината и образецот на Одлуката за спроведување, односно неспроведување на стратегиска оцена и на формуларите за потребата од спроведување, односно неспроведување на стратегиска оцена („Службен весник на Република Македонија“ бр.122/11).

При подготовка на Извештајот за стратегиска оцена на животната средина, земена е предвид и Директивата 2001/42/ЕС на Европскиот Парламент и Советот од 27 јуни, 2001 година за оцена на влијанијата на одредени планови и програми врз животната средина (во понатамошниот текст: Директива за СОЖС), која е транспонирана во македонското законодавство, како и искуствата на некои од земјите членки на ЕУ.

2.3 Интегрирање на постапките за подготовка на СОЖС и ДУП

СОЖС постапката се спроведува паралелно со постапката за подготовка на Детален урбанистички план за УЗ 2, УБ 2.4 – опфат 1, Општина Охрид. Интегрирањето на двете

постапки се постигна преку блиска соработка на проектните тимови (СОЖС и УП) и клучните учесници, преку преглед на литература, состаноци и сл.

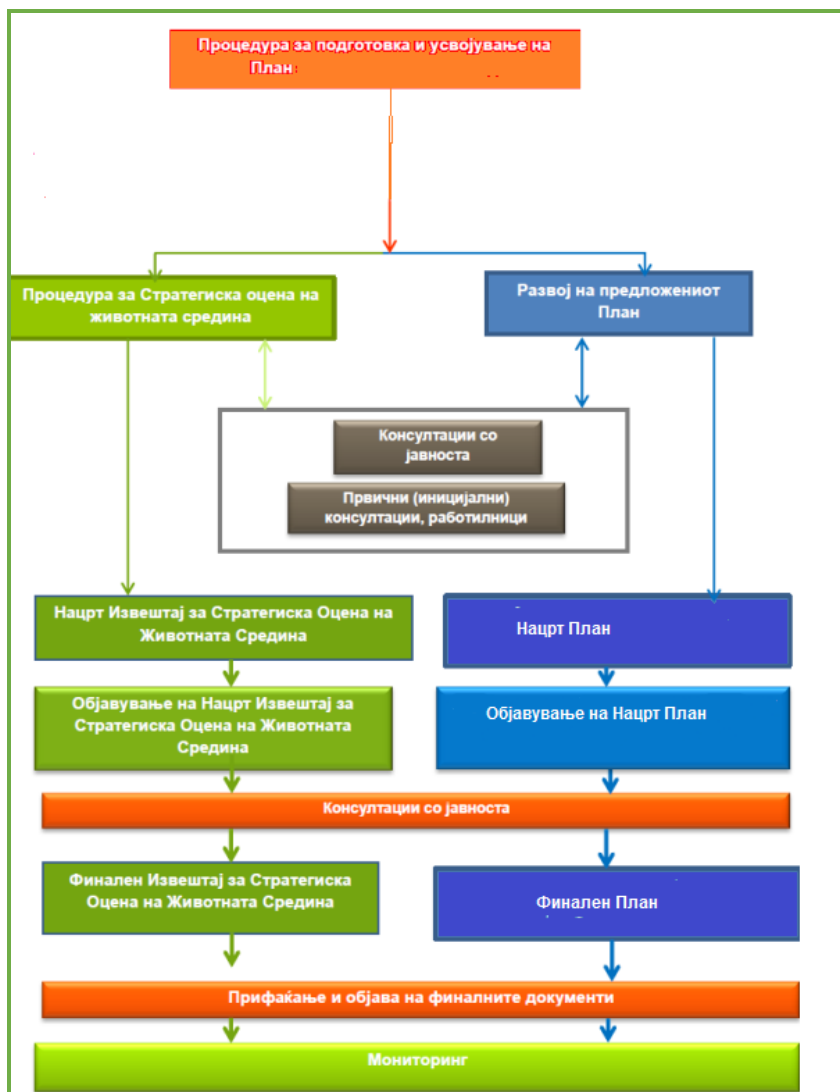
Во табелата подолу се идентификувани клучните учесници во постапката за подготовка на УП и спроведувањето на СОЖС.

Табела 1 Клучни учесници за спроведување на постапките за подготовка на УП и СОЖС

Целни групи	
	Општина Охрид
	Министерство за животна средина и просторно планирање;
	Министерство за култура - Управа за заштита на културното наследство;
	Комисијата за управување со светското природно и културно наследство во Охридскиот регион
	Министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство;
	Министерство за труд и социјална политика;
	Министерство за локална самоуправа;
	Министерство за внатрешни работи;
	Дирекција за заштита и спасување;
	Центар за управување со кризи;
	АД ЕВН;
	АД МЕПСО;
	АЕК;
	Македонски телекомуникации;
	Оператори во мобилна телефонија;
	Јавното Претпријатие „Охридски Комуналец“;
	Комунални претпријатија;
	Јавни претпријатија;
	Здруженија на граѓани правни и физички лица и др.

Интегрирањето на постапката за СОЖС и подготовката на УП е дадена во следниот дијаграм:

опфат 1, Општина Охрид

Слика 1 Интегрирање на постапката за СОЖС и подготовката на ДУП

2.4 Методологија за СОЖС

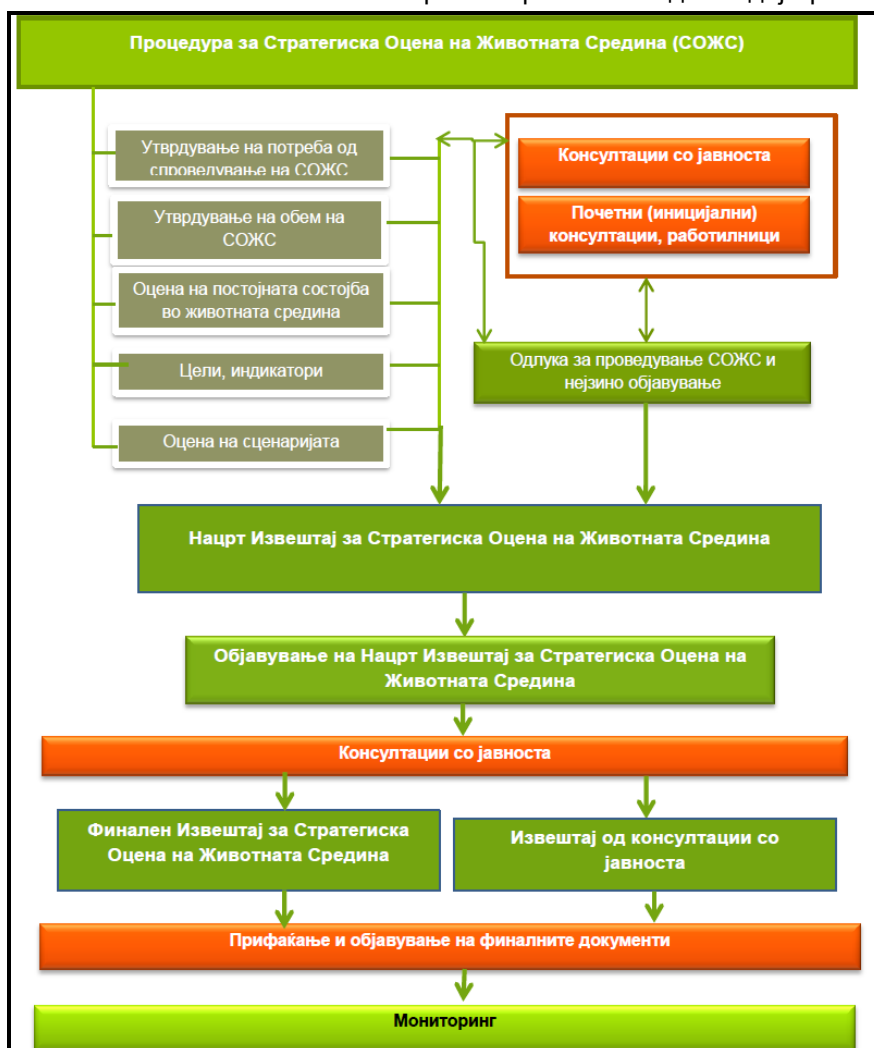
2.4.1 Постапка за СОЖС

Постапката за СОЖС се спроведува во неколку фази/чекори:

Фази на СОЖС	Опис	Консултации	
		Засегнати органи	Јавност
Проверка	Се утврдува дали Планот ќе има значителни влијанија врз животната средина и дали е потребно спроведување на СОЖС	√	
Определување на обемот	Се определува обемот на информации и нивото на детали кои ќе бидат содржани во Извештајот за СОЖС	√	√
Извештај за СОЖС	Се обезбедуваат детални информации за резултатите од СОЖС, вклучувајќи информации за аспектите кои биле предмет на оцена, како и очекуваните влијанија (позитивни и негативни) врз животната средина и социјалните аспекти од имплементација на планскиот документ. Извештајот идентификува активности за спречување, намалување и колку што е можно повеќе,	√	

	неутрализирање на значителните негативни влијанија.		
Консултации со јавноста	Консултација со страните и засегнатата јавност во текот на определувањето на обемот на СОЖС, Извештајот за СОЖС и обезбедување јавен увид (објавување) за истите.	√	√
Прифаќање	Се обезбедуваат информации за одобриениот плански документ, односно колку од коментарите добиени во текот на консултациите биле земени предвид и методите за мониторинг на значителните влијанија од имплементацијата на планскиот документ.	√	
Мониторинг	Се овозможува следење на имплементацијата на активностите, можните влијанија врз животната средина и социјалните аспекти, со цел одговорните власти да преземат мерки за намалување на негативните влијанија и подобрување во текот на имплементацијата на планските документи.	√	

Чекорите/фазите на постапката за СОЖС се презентирани во следниот дијаграм.

Слика 2 Чекори/фази на СОЖС

2.4.2 Определување на потребата и обемот на СОЖС и учество на јавноста

Детален урбанистички план за УЗ 2, Уб 2.4 – опфат 1, општина Охрид е изработен во согласност со Законот за просторно и урбанистичко планирање („Службен весник на Република Македонија“ бр. 199/14, 44/15, 193/15 и 31/16) и подзаконските акти што се во корелација со планирањето.

Целта за изработка на овој плански документ е да се обезбеди ефикасно уредување на земјиштето по парцели.

Имајќи ја предвид основата за донесување на Детален урбанистички план за УЗ 2, Уб 2.4 – опфат 1, Општина Охрид, се пристапи кон утврдување на потребата за спроведување на СОЖС, како и утврдување на обемот на Извештајот, изразени преку подготовка на Формулари, Одлука за спроведување на постапката за СОЖС, како и друга пропратна документација.

Целта на фазата за определување на обемот е идентификација на клучните прашања за животната средина, кои треба да бидат опфатени со оцена на влијанијата на планскиот документ врз животната средина. Оваа фаза од постапката за СОЖС вклучува преглед на други релевантни планови, програми и цели на животната средина, основни информации за животната средина и предложени активности и политики разработени во планскиот документ. Сите споменати информации овозможуваат утврдување на обемот на СОЖС и идентификување на прашања од областа на животната средина кои треба да бидат опфатени со планскиот документ.

Нивото на детали, содржано во СОЖС, е определено од:

- Местото на планскиот документ во хиерархијата на планирање и донесување одлуки, како и нивото на детали на политиките утврдени со истата;
- Степенот на влијание на планскиот документ врз животната средина;
- Достапноста на постоечки информации при подготовката на СОЖС.

Обемот на Извештајот за СОЖС ги опфаќа сите теми на животната средина, дефинирани со Директивата за СОЖС, односно население и човечко здравје, биолошка разновидност, предел, воздух и климатски промени, води, почви, културно и природно наследство и материјални добра.

Подготвените документи и донесената Одлука за спроведување на стратегиска оцена на животната средина со пропратната документација, од страна на стручните служби на општина Охрид, беа доставени до надлежниот орган - МЖСПП.

Врз основа на поднесената документација, МЖСПП издаде Мислење (арх. бр. 15-1863/2024 од 04.12.2024, приложено во Додаток 1 на овој документ), со кое ја потврдува потребата за спроведување СОЖС, а исто така го потврди и обемот на СОЖС.

2.4.2.1 Учество на јавноста

Во согласност со барањата, дефинирани со Законот за животната средина и Уредбата за учество на јавноста во текот на изработката на прописи и други акти, како и планови и програми кои се однесуваат на животната средина, постапката за СОЖС започнува со

Извештај за Стратегиска Оцена на Животната Средина за Детален урбанистички план за УЗ 2, УБ 2.4 – опфат 1, Општина Охрид

подготовка на Формулари и Одлука за спроведување на СОЖС, постапка во која се вклучуваат засегнатите органи и пошироката јавност, со тоа што овие документи се достапни на јавноста преку нивно објавување на веб страната на Општина Охрид.

Во фазата на определување на потребата за спроведување СОЖС, Општина Охрид ги идентификуваше органите засегнати од имплементација Детален урбанистички план за УЗ 2, УБ 2.4 – опфат 1, Општина Охрид.

Во периодот на објавување на Одлуката за спроведување СОЖС и пропратните формулари, не беа поднесени коментари, предлози, ниту жалби на истите.

Соодветно, Нацрт Извештајот за СОЖС ќе биде достапен за увид на јавноста на веб страната на Општина Охрид, во период од 30 календарски дена.

Во согласност со законските барања, а со цел да се постигне поголема транспарентност и вклученост на јавноста во процесот на донесување на одлуки во однос на УП, ќе се одржи јавна расправа по нацрт УП и нацрт Извештајот за СОЖС, на која ќе бидат поканети сите заинтересирани страни, како и јавноста, преку известување, објавено на веб страната на Општината и локалните медиуми.

Сите аргументирани мислења на јавноста, ќе бидат вклучени во финалниот Извештај за СОЖС на планскиот документ.

2.4.3 Клучни елементи/информации во Извештајот за стратегиска оцена на животната средина

Во согласност со барањата на Уредбата за содржината на извештајот за СОЖС и Директивата за СОЖС, овој Извештај содржи:

- Краток преглед на содржината, главни цели на планскиот документ и поврзаност со други релевантни планови или програми;
- Информации за моменталната состојба на животната средина и што најверојатно би се случило без имплементација на планскиот документ;
- Карактеристики на животната средина во областите кои би биле значително засегнати;
- Постојни проблеми во животната средина, кои се релевантни за планскиот опфат, вклучувајќи ги оние кои се од особено значење за животната средина од аспект на заштита на дивите птици и живеалиштата;
- Целите на заштита на животната средина одредени на национално или меѓународно ниво, релевантни за планскиот документ и начинот на кој тие цели се земени предвид при неговата изработка;
- Веројатни значајни влијанија врз животната средина, вклучувајќи и прашања, како што се биолошка разновидност, население, човеково здравје, фауна, флора, климатски фактори, материјални добра, културно наследство, вклучувајќи архитектонско и археолошко наследство, предел, како и меѓузависност на овие фактори;

- Мерки за заштита, намалување и колку што е можно повеќе, неутрализирање на значајните негативни влијанија врз животната средина од имплементацијата на планскиот документ;
- Анализа на алтернативи;
- Опис на предвидените мерки во врска со мониторингот, а во согласност со законските обврски.

3 КРАТОК ПРЕГЛЕД НА СОДРЖИНАТА, ГЛАВНИТЕ ЦЕЛИ НА ПЛАНСКИОТ ДОКУМЕНТ И ВРСКАТА СО ДРУГИ РЕЛЕВАНТНИ ПЛАНОВИ И ПРОГРАМИ/ПЛАНСКИ ДОКУМЕНТИ

3.1 Краток преглед и содржина на планскиот документ

Врз основа на прифатената иницијатива од физичко лице за изработка на Детален урбанистички план за УЗ 2, УБ 2.4 – опфат 1, општина Охрид, поднесена до општина Охрид во времетраење на јавен повик за доставување на иницијативи за изработка и донесување на урбанистички планови, која е прифатена и е предвидена во годишна програма за изработка на урбанистички планови на територијата на Општина Охрид за 2022-2024год., донесена од Советот на Општина Охрид, со бр. 19-11032/2 од 24.07.2023г, започната е постапка за изработка на ДУП за УЗ 2, УБ 2.4 – опфат 1, општина Охрид.

ДУП за УЗ 2, УБ 2.4 – опфат 1, општина Охрид, се наоѓа во границите на постојниот Генералниот урбанистички план на Охрид (2002-2012г.) донесен со одлука бр. 07-1438/2 од 30.06.2006 год.

Урбаната заедница Центар (поранешна Урбана едница 2) го завзема источниот дел од крајбрежјето и се граничи со:

- од запад - Булевар Македонски Просветители
- од север - Булевар Туристичка
- од исток - Булевар АСНОМ
- од југ - Охридското Езеро

Површината на оваа Урбана заедница изнесува 61,20 ха, поделена на шест Урбани Блока.

Планскиот опфат на овој Детален урбанистички план се наоѓа во УБ 2.4. ограничен со ул. Јане Сандански, Кеј Маршал Тито, Булевар АСНОМ и Партизанска со вкупна површина од 10,19 ха сметано по осовините на обемните улици.

Планскиот опфат на Детален урбанистички план за УЗ 2, УБ 2.4 – ОПФАТ 1, Општина Охрид (2023– 2028), се наоѓа во источниот дел од крајбрежјето. Планскиот опфат кој е предмет на деталниот урбанистички план, зафаќа површина од 0.73 ха (7290.21 m²), и неговата местоположба е дефинирана во рамките на следните граници:

Започнува од точка 1 на југозападниот дел од опфатот, оди кон југоисток по границата на КП бр. 16788 се до пресекот со пешачка патека 3 односно точка 2, продолжува по пешачката патека 3 се до пресекот со ул. Станбена 10 (точка 3) и продолжува по осовината на станбената

улица 10 се до пресекот со сервисната улица Партизанска (точка 5) каде продолжува по осовината на ул. Партизанска кон северозапад се до пресекот со пешачката патека 1 односно точка 6, продолжувајќи понатаму кон југозапад по ул. Станбена 9 и пешачката патека 2 до точка 7, каде што свртува кон југ до точка 8, продолжувајќи до точка 1 каде и започнува.

Просторот кој е предмет на изработка ДУП за УЗ 2, УБ 2.4 – опфат 1, Охрид, се наоѓа во рамките на опфатот на:

- ГУП на Охрид (2002-2012г), донесен со одлука бр.:07-1438/2 од 30.06.2006г.
- Детален урбанистички план за дел од II УЕ МЗ 4 Долна Влашка Маала - Охрид, донесен со Одлука бр.07-3087/3 од 27.12.2005год.

Границата на планскиот опфат е дефинира врз основа на доставениот Плански опфат за ажурирање од страна на донесувачот на Планската програма, а по прифатената иницијатива за изработка на ДУП за УЗ 2, УБ 2.4 – опфат 1, Охрид, врз основа на кој е изработен Геодетскиот елаборат за геодетски работи за посебни намени – Ажурирана геодетска подлога за изработка на ДУП за УЗ 2, УБ 2.4 – опфат 1, Охрид, изработен од ТДГР „ГЕОПРАКТИКА ДОО“, Охрид, со дел.бр. 0832-361/8 од 01.08.2023г.

Границата на планскиот опфат, за кој се изработува ДУП за УЗ 2, УБ 2.4 – опфат 1, Охрид, е дефинирана со постојната граница на УЗ 2, УБ 2.4, според ГУП-Охрид. Границата на плански опфат за ДУП за УЗ 2, УБ 2.4 – опфат 1, Охрид е со големина од 0.73 ha (7.263,10 m²).

Границата на планскиот опфат е затворена полигонална линија и истата оди по осовините на постојните односно планираните улици и по границата на КП бр. 16788.

Предмет на планот е урбанизација во рамките на границата на планскиот опфат, имајќи ја при тоа предвид крајната цел - реализација на поставките на ГУП на Градот, како и потребите на жителите. Урбанизацијата опфаќа планирање на нови и осовременување на постојните објекти, нивно усогласување во однос на габаритите и височината, дооформување на постоечката сообраќајна мрежа на улици како и порационално искористување и уредување на просторот, а во склад со законските прописи за урбанизација на просторот.

Општината Охрид, лоцирана е во југозападниот дел од Републиката, а се граничи од југ и запад со државната граница со Албанија, од север со општината Дебрца, а од исток со општината Ресен и Демир Хисар. Површината на општината изнесува 203 km².

Административно - територијалната поделба на градот извршена е на 18 Урбани заедници од кои една, УЗ 17 Студенчишта и Спомен - парк, е без население. Површините на урбаните заедници, а и бројот на жители е невоедначен. Оваа поделба не кореспондира со мрежата на примарни улици, што значи дека границите помеѓу урбаните заедници во повеќе случаи се повлечени по улиците од секундарната улична мрежа, или по границите на катастарските парцели. Во содржините на урбаните заедници доминира домувањето, но во некои од нив во голема мера се присутни и нестамбени содржини - индустрија, сервис, оранжерии и друго, додека УЗ 17 е исцело наменета за спорт, рекреација и зеленило.

Просторната дистрибуција на содржините во рамките на опфатот на Градот е јасна: во просторите долж брегот на езерото сместени се станбените зони, зоните за туризам, зоната за

спорт, рекреација и зеленило и најголемиот дел од јавните содржини (образование, култура, администрација), во централните зони покрај домувањето присутен е дел од работните зони (индустрија, оранжерији, сервиси, медицинскиот центар), а во периферните зони доминираат работните зони, зона за специјална намена (касарна), гробиштата и домување со мала густина и понизок стандард. Најголемиот дел од градската територија е на рамен терен, а стариот дел на градот и населбите Бејбунар и Рача се на коси терени погодни за градба.

Така формираната територија на Градот зафаќа површина од околу 1300 ha, а дистанците помеѓу најоддалечените точки во правец север - југ се 6.850 m и запад - исток 5.600 m.

При изработка на планскиот опфат во целост се почитувани намената и одредбите за спроведување на Планот од важечкиот ГУП за град Охрид.

При планирањето на долгорочниот просторен развој на градските населби се користат насоките и стратешките одредби на планските документи од повисоко ниво, како што е Генералниот урбанистички план за Охрид 2002-2012, односно поставките и насоките на Просторниот план на Република Македонија донесен 2004 година.

Согласно просторниот концепт на мрежата на центри, врз која која база е дефинирана содржината на функции и активности, насоки и интензитет на меѓусебната поврзаност, градот Охрид е рангиран во центар на мезорегион, (центрите на мезорегион: урбани населби со популациска големина 30.000 жители и поголема со значителна застапеност на централните функции, функции на општествен стандард и услуги на регионално ниво, концентрација на производни стопански капацитети, гравитациско влијание врз повеќе општини) со што при изработката на просторните и урбанистичките планови треба да се почитуваат одредени обврски.

Од аспект на историјатот на планирањето и уредувањето на подрачјето на планскиот опфат и неговата околина, предметниот простор досега бил предмет на обработка на:

- Генералниот урбанистички план на Охрид (2002-2012) год. донесен со одлука бр. 07-1438/2 од 30.06.2006год. и
- Детален урбанистички план за дел од II УЕ М3 4 Долна Влашка Маала - Охрид, донесен со Одлука бр.07-3087/3 од 27.12.2005год.
- Планот за управување со светското природно и културно наследство во Охридскиот регион со Акциски план 2020-2029 („Сл. Весник на РСМ“ бр. 45/20).

3.1.1 Опис на постојна состојба

Деталниот урбанистички план за УЗ 2, УБ 2.4 – Опфат 1, КО Охрид 3, Општина Охрид (2023 - 2028) го зазема источниот дел од охридското крајбрежје. Планскиот опфат, кој е предмет на деталниот урбанистички план, зафаќа површина од 0.73 ha. Границата на планскиот опфат е затворена полигонална линија и истата оди по осовините на постојните односно планираните улици и граница на катастарска парцела и тоа:

- Започнува од југозападниот дел од опфатот, оди кон југоисток по границата на КП бр. 16788 се до пресекот со пешачка патека „3“, продолжува по пешачката патека „3“ се до пресекот со

Извештај за Стратегиска Оцена на Животната Средина за Детален урбанистички план за УЗ 2, УБ 2.4 – опфат 1, Општина Охрид

ул. „Станбена 10“ и продолжува по осовината на станбената улица 10 се до пресекот со сервисната улица „Партизанска“ каде продолжува по осовината на ул. Партизанска кон северозапад се до пресекот со пешачката патека „1“, продолжувајќи понатаму кон југозапад по ул. „Станбена 9“ и пешачката патека „2“, каде што свртува кон југ, продолжувајќи до точката од каде започнува. Границата на планскиот опфат е во согласност со член 32 од Правилникот за урбанистичко планирање (Сл.весник на РСМ бр. 225/20, 219/21, 104/22 и 99/23), каде стои дека:

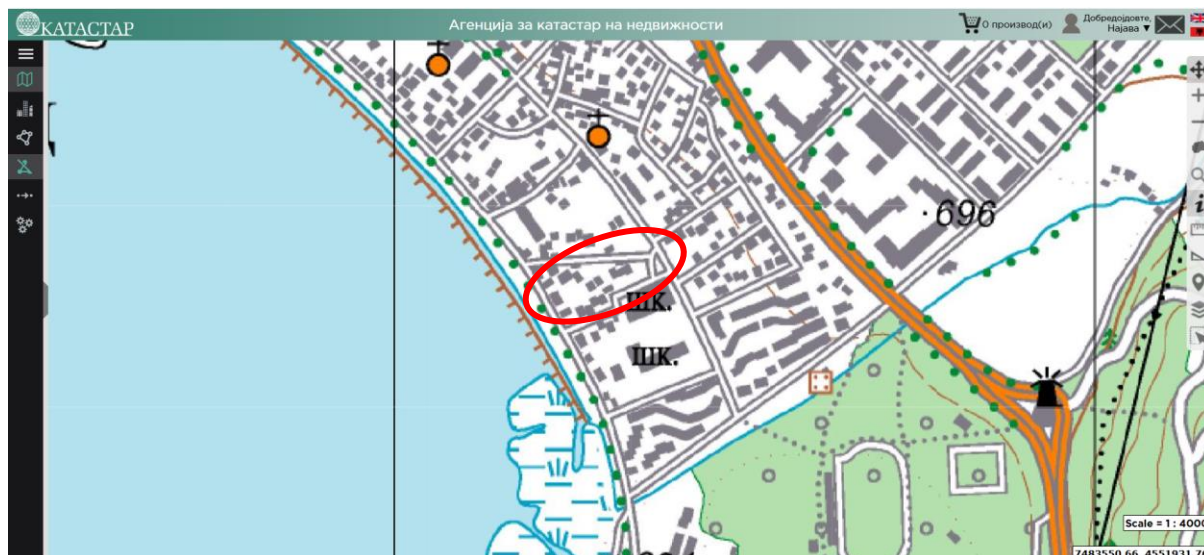
- a) Планскиот опфат на ДУП претставува единица за Планирање на просторот преку која се спроведува генералниот урбанистички план.
- b) Границата на плански опфат на ДУП е планска одредба во генерален урбанистички план и по правило се совпаѓа со граница на просторна единица за планирање како што се четвртта или блокот, но може да ограничува и друга логична просторна целина.
- c) Границата на плански опфат на ДУП по правило треба да се совпаѓа со регулациона линија, граница на градежна парцела, граница на катастарска парцела, оска на улица или друг линеарен геодетски симбол што претставува создадена или природна граница.

ДУП за УЗ 2, УБ 2.4 – опфат 1, Охрид, општина Охрид (Слика 3) се граничи со:

- ❖ Кон југ со Факултет за туризам и угостителство Охрид, при универзитет „Св. Климент Охридски“ – Битола и со постоечки станбени објекти за индивидуално и колективно домување;
- ❖ Кон исток со ул. „Партизанска“;
- ❖ Кон север со постоечки станбени објекти за индивидуално и колективно домување;
- ❖ Кон запад со „Су хотел“, остоечки станбени објекти за колективно домување, а после нив со Кеј Македонија.

Слика 3 Сателитски приказ на УЗ 2, УБ 2.4 – опфат 1

Слика 4 Топографски приказ на УЗ 2, УБ 2.4 – опфат 1

3.1.2 Историјат на планирањето и уредувањето на подрачјето на планскиот опфат и наговата околина

Во 1936 година натурализираниот руски урбанист - планер арх. Ковалевски изработил прв регулационен план на градот и со тоа Охрид се здобил со регулационен план. Во 1947 година е изработен Основен план на Охрид од архитектот Владо Антолиќ.

Следниот Основен план е изработен во 1961 година, од Завод за урбанизам и станбено комунална техника на СРМ од Скопје. Во 1973 година Охрид е повторно третиран со изработка на нов Основен план, кој е изготвен од Дирекција за просторно планирање - Охрид.

ОУП од 1989 година всушност представува ревизија на ОУП 1973 и неговата основна цел била да ја верификува состојбата на теренот, односно да во рамките на опфатот на градот ги внесе сателитските населби Рача и Радојца Новичиќ и селската населба Велгошти, зголемувајќи ја притоа површината на градската територија и планираниот број на жители за околу една третина.

ГУП - 2002-2012г.: За планирање на просторот на градот Охрид и неговото потесно, но и пошироко окружување релевантни се и следните просторни и урбанистички планови: Просторен план на Охридско - Преспанскиот регион усвоен во 1972 год.; Просторен план на општината Охрид усвоен на 27.04.1988 со бр. 08-2257; Основен урбанистички план за крајбрежниот појас на општината усвоен на ден 28.11.1989 под бр. 08-303 и со графички приказ бр. 6827; Измени и дополненија на ОУП за крајбрежниот појас на општината Охрид донесени на ден 23.04.1997 година со Одлука бр. 08-578. Национален парк Галичица - План за просторно уредување од 1987 година, Просторниот план на Република Македонија донесен 2004 година.

При изготвувањето на оваа планска документација за предметниот плански опфат релевантни се следните претходно донесени планови:

- ❖ ГУП на Град Охрид 2002-2012г. донесен со одлука бр. 07 - 1438/2 од 30.06.2006г.

- ❖ Детален урбанистички план за дел од II УЕ МЗ 4 Долна Влашка Маала - Охрид, донесен со Одлука бр.07-3087/3 од 27.12.2005год.
- ❖ План за Управување со Светското природно и културно наследство на Охридскиот Регион со Акциски план 2020-2029 (Сл. Весник на РСМ бр. 45/20).
- ❖ Закон за управување со светското природно и културно наследство во Охридскиот регион (Сл. Весник на РМ бр. 75/10).

3.1.3 Студии, елаборати и работни материјали од сите области релевантни за урбанистичкото планирање и за конкретниот плански опфат

План за Управување со Светското природно и културно наследство на Охридскиот Регион со Акциски план 2020-2029 (Сл. Весник на РСМ бр. 45/20)¹: Планот за управување со природното и културното наследство во Охридскиот Регион треба да обезбеди висок степен на заштита на исклучителната универзална вредност на регионот. Тој претставува основа за донесување развојни одлуки од сите засегнати страни, со што се обезбедува рамнотежа меѓу заштитата на доброто и неговото искористување. Овој План е изработен во согласност Законот за управување со светското природно и културно наследство во Охридскиот Регион („Сл. весник на РМ“ бр. 75/10).

Главна цел на управувањето со светското природно и културно наследство во Охридскиот Регион е воспоставувањето рамнотежа меѓу заштитата на неговата исклучителна универзална вредност, користењето на природните ресурси, социјалниот развој и економски раст во рамките на заштитеното добро. Успешното управување со светско наследство мора да биде сеопфатно и да обезбеди одржлив развој на територијата од доброто.

Заради урбанистичко-архитектонските и природните вредности на Охридскиот Регион, просторниот развој ќе биде раководен од принципите на интегрирана заштита, односно почитување на традиционалните урбанистички модели за зачувување на природното и културното наследство, културниот пејзаж на Охридскиот Регион и неговата целovitost и интегритет, како и воспоставување на рамнотежа меѓу потребите на современиот живот и зачувувањето на исклучителната и универзална вредност. Планот предвидува идниот просторен и економски развој на Охридскиот Регион да се насочи на заштитата на неговата исклучителна универзална вредност. За таа цел се врши зонирање и за секоја зона во согласност со утврдените атрибути/вредности, закани, состојба и ранливост на вредностите, се утврдени мерки за заштита на природното и културното наследство.

Во Планот се прецизираат забранетите активности во соодветните заштитни зони и се утврдени идните специфични планови и истражувања што се неопходни за обезбедување на одржливиот развој на подрачјето на доброто. Со предложените мерки ќе се зајакне

---

¹ Врз основа на член 13 став (1) од Законот за управување со Светското природно и културно наследство во Охридскиот Регион („Службен весник на Република Македонија“ бр. 75/10), Владата на Република Северна Македонија на седницата одржана на 21.1.2020 година го донесе, Планот за управување со Светското природно и културно наследство во Охридскиот Регион (2020 - 2029) со Акциски план.

институционалниот капацитет за одржливо управување на заштитеното светското природно и културно наследство во Охридскиот Регион.

При изработката на Детален урбанистички план за УЗ 2, УБ 2.4 – ОПФАТ 1, Општина Охрид (2023– 2028) во целост се почитувани одредбите од План за Управување со Светското природно и културно наследство на Охридскиот Регион со Акциски план 2020- 2029 (Сл. Весник на РСМ бр. 45/20).

За планскиот опфат се изготвени Заштитно конзерваторски основи, бр.13-461/3 од 13.05.2024, од стран на Н.У. Завод и Музеј – Охрид, согласно член 71 од Законот за заштита на културното наследство („Службен весник на Република Македонија” бр.20/04, 71/04, 115/07, 18/11, 148/11, 23/13, 137/13, 164/13, 38/14, 44/1, 199/, 192/15, 39/16, 11/18 и 20/19), како и согласно Член 6 од Законот за прогласување на старото градско јадро на Охрид за културно наследство од особено значење (Сл. весник на РМ бр. 47/11 и 154/15), одобрени со Решение бр. УП 17-358 од 22.05.2024г од страна на Министерството за култура – УЗКН. Заштитно-конзерваторските услови за подрачјето на опфатот се наведени во Мерките за заштита за подрачјето на опфатот, поточно во Режимот за заштита со кој точно се пропишува кои се дозволени, а кои се забранети активности при урбанизација на подрачје на опфатот во зона II а согласно Планот за управување со Светското природно и културно наследство во Охридскиот Регион (2020 - 2029) со Акциски план. Заштитно конзерваторските основи се составен дел од овој ДУП.

3.1.4 Инвентаризација на просторот

Намена на просторот- содржини: При аналитичко истражувачкиот процес на изработка на ДУП за УЗ 2, дел од Блок 2.4, опфат 1 (со инвентаризација, архитектонско снимање) утврдени се основните вредности и чинители кои ја синтетизираат состојбата и начинот на употреба на земјиштето во рамките на планскиот опфат. Постојната состојба на градежниот фонд, сообраќајното решение и постоечката инфраструктура се прикажани во графичките прилози од документационата основа: „Инвентаризација на изграден градежен фонд и инфраструктура“, прилог бр.6. Согласно инвентаризацијата, направена од изработувачот на овој план и извршената анализа по поединечни чинители и различни критериуми ги презентира следните состојби: Во поголем обем површините во предметниот плански опфат се со намена домување и тоа А1 куќи за домување.

Инвентаризација на изграден градежен фонд и вкупна физичка супраструктура: Од извршената инвентаризација на планскиот опфат, констатирано е дека во границите на планскиот опфат во главно се регистрирани градби со намена А1 домување во станбени куќи.

А – ДОМУВАЊЕ: А1 - куќи за домување: 18 градби

Градбите што се со понов датум на градба се изведени во скелетен конструктивен систем со систем на армирано-бетонски столбови и греди.

Сообраќај: Во планскиот опфат постои сообраќајна инфраструктура која делумно е изведена според важечките планови. Сообраќајници кои ги дефинираат границите на планираниот опфат се следните:

- ул. „СТ10”(Станбена улица)

- ул. „СТ9”(Станбена улица)

- ул. „Партизанска” (Се2.2)

Улиците, кои што го формираат опфат 1 од блокот 2.4, не се во целост трасирани и асфалтирани во согласност со претходно споменатите документи. Истите треба да се довршат и да се прошират онаму каде што не се изведени со пропишаната широчина. Тротоарите не се целосно изведени на сите улици.

Инвентаризација на постојни споменички целини, градби од културно – историско значење и културни предели: Предметниот плански опфат на Детален урбанистички план за УЗ 2, УБ 2.4 – ОПФАТ 1, Општина Охрид (2023– 2028), припаѓа во границите на заштитеното споменичко подрачје, односно припаѓа во границите на контактната зона од заштитената споменичка целина согласно Законот за прогласување на старото градско јадро на Охрид за културно наследство од особено значење (Сл. весник на РМ бр. 47/11 и 154/15).

Урбаниот опфат исто така припаѓа и во границите на Светското природно и културно наследство на Охридскиот регион заштитен со Законот за управување со Светското природно и културно наследство во Охридскиот Регион („Службен весник на Република Македонија“ бр. 75/10), врз основа на кој Владата на Република Северна Македонија на седницата одржана на 21.1.2020 година го донесе, Планот за управување со Светското природно и културно наследство во Охридскиот Регион (2020 - 2029) со Акциски план. Во границите на Светското природно и културно наследство во Охридскиот Регион постојат голем број поединечно заштитени споменички добра, но во границите на предметниот урбанистички опфат нема објекти кои што биле валоризирани и кои веќе претставуваат заштитени споменички добра, ниту пак објекти кои треба да бидат валоризирани и прогласени за споменички добра. Основано се претпоставува дека е можно при ископ или изведување на земјени работи при реализација на планот да се најде на матерјални остатоци и културни слоеви од евидентирано незаштитено археолошко наоѓалиште „Пенелопа” - праисториска палафитна (наколна) населба, која не е доистражена и не и се познати границите на протегање. Границите на евидентираното незаштитено археолошко наоѓалиште „Пенелопа”- праисториска палафитна (наколна) населба, не се дефинирани и не се знае неговото точно протегање, а се претпоставува дека го опфаќа крајбрежјето на охридскио залив почнувајќи од стара автобуска станица на запад па се до населбата Охридати. Според неговото значење локалитетот ужива гарантирана заштита што се обезбедува со археолошки надзор при земјени работи во рамките на опфатот.

Со оглед на специфичниот историски контекст на развој, **сите интервенции (земјани/градежни) се условени со археолошки надзор.** Ваквите локалитети поседуваат елементи за да бидат валоризирани, односно да бидат прогласени како заштитени археолошки локалитети, но поради постојното густо населеното урбано подрачје тоа скоро не е можно се додека дефинитивно не се открие протегањето на неговите граници.

За целиот плански опфат се предвидува трет степен на заштита како контактна зона на споменичката целина на старото градско јадро на Охрид. Во согласност на одредбите од „Планот за управување со Светското природно и културно наследство на Охридскиот Регион со Акциски план 2020-2029” (Сл. Весник бр 45/2020), предвидениот опфат се наоѓа во Зона II на

заштита на културното наследство, каде е пропишан соодветен режим на заштита кој треба да се почитува при изработката на планот:

- При изградбата на нови објекти, да се почитуваат мерките на заштита во заштитната зона II, (контактна зона), за новите градби треба да се исполнат специфични аспекти со кои ќе бидат испочитувани културните вредности и традиции на историската област, како и условите на постојните структури.
- Новата градба да го почитува традиционалниот локален карактер и силуетата на просторот каде ќе се гради со висок квалитет на градба и дизајн, кој се постигнува со особено внимание на пропорциите на градбите и во однос на нивните поединечни елементи;
- Архитектонското обликување да биде со материјали и форми кои ќе придонесат за зачувување на изворните, историските, урбанистичко – архитектонски уметнички и естетски вредности на заштитеното подрачје и ќе придонесе за наменско оспособување на објектот кон современите потреби на домување во комбинација со стопанските, туристичките, културните и други дејности;
- При реализација на градбите и вршење на земјени работи, да се има обезбеден археолошки надзор;
- На останатиот дел од урбаниот опфат заштитата и целокупното планирање треба да се изведува согласно Планот за управување со Светското природно и културно наследство во Охридскиот Регион (2020 - 2029) со Акциски план. Согласно Планот за управување подрачјето на опфатот на основите припаѓа во зона II за која е пропишан соодветен режим за заштита, каде не смеат да се градат објекти повисоки од П + 3 ката и поголем процент на изграденост од 50%.
- Прифатливи се сите интервенции со придржување кон основните начела на заштита на културното наследство. Во оваа зона ќе се применува мерката на урбана реконструкција, односно воспоставување состојба која ќе ги подобри условите за живеење и работа. При уредување на просторот прифатливи методи се обнова на постојните и изградба на нови градби со почитување на амбиенталните карактеристики на целината, традиционалните форми, карактеристиките на пејзажот и хармонијата на целината.
- Подрачјето на опфатот на основите кој припаѓа во границите на Светското природно и културно наследство на Охридскиот регион заштитен од страна на УНЕСКО подлежи под режим на заштита каде што непосредната заштита се изведува според општите прописи и посебно пропишани услови:

Локации: Новите градби во втора зона треба да ги исполнат специфичните аспекти со кои ќе бидат испочитувани културните вредности и традиции на историската област, како и условите на постојните структури.

Габарити: Процентот на изграденост на локациите да не биде поголем од 50 % од површината на истите.

Висини: Објектите во урбаниот опфат да бидат предвидени со максимална висина до венец од П+3 ката. Заради тоа, потребно е да се почитуваат Законот за управување со светското природно и културно наследство во Охридскиот регион (Службен весник на Република Македонија, број 75/10), Планот за Управување со Светското природно и културно наследство на Охридскиот Регион со Акциски план 2020-2029 (Сл. Весник на РСМ бр. 45/20), како и „Законот за заштита на културното наследство“ („Сл. Весник " бр. 20/04, 71/04, 115/07, 18/11, 148/11, 23/13, 137/13, 164/13, 38/14, 44/14, 199/14, 104/15, 154/15, 192/15, 39/16, 11/18), кои треба да се земат предвид при изработкана предвидената планска документација.

Недвижното културно наследство, без оглед дали е во прашање заштитен регион, градителска целина или поединечен објект, како заедничко светско културно богатство кое припаѓа на целото човештво, во урбанистичките планови треба да се третира на начин кој ќе обезбеди негово успешно вклопување во просторното и организационото ткиво на градовите и населените места или поширокото подрачје и потенцирање на неговите градежни обликовни и естетски вредности.

Со Планот за Управување со Светското природно и културно наследство на Охридскиот Регион со Акциски план 2020-2029 (Сл. Весник на РСМ бр. 45/20) се обезбедува имплементација на сите препораки на УНЕСКО. Планот предвидува идниот просторен и економски развој на Охридскиот Регион да се насочи на заштитата на неговата исклучителна универзална вредност. За таа цел се врши зонирање и за секоја зона во согласност со утврдените атрибути/вредности, закани, состојба и ранливост на вредностите, се утврдени мерки за заштита на природното и културното наследство. Во Планот се прецизираат забранетите активности (што е презентирано погоре) во соодветните заштитни зони и се утврдени идните специфични планови и истражувања што се неопходни за обезбедување на одржливиот развој на подрачјето на доброто. Со предложените мерки ќе се зајакне институционалниот капацитет за одржливо управување на заштитеното светското природно и културно наследство во Охридскиот Регион.

Инвентаризација на изградена комунална инфраструктура: Планскиот опфат како дел од градот, веќе егзистира, така да инфраструктурата е делимично решена со поврзување на веќе постојната инфраструктура.

Согласно чл. 27 од Законот за урбанистичко планирање (Сл.Весник на РСМ бр. 32/20, 111/23, 73/24, 171/24 и 224/24) за предметниот плански опфат се доставени барања до државните органи, институции, установи и правни лица кои имаат јавни овластувања за доставување на податоци и информации што им се на располагање, што се неопходни за изработување на деталниот урбанистички план, што заедно со истражувањата на постојната состојба од страна на изработувачот на планот, служат за изработување на документационата основа на планот. Во законски пропишаниот рок се добиени податоци и информации од следните субјекти:

- Информации од ЈП Нискоградба Охрид со бр. 09-1211/2 од 10.11.2023
- ЈП Водовод Охрид со бр. 09-2404/1
- Известување за планирани и постојни тк инсталации од Македонски Телеком АД Скопје, со бр. 56610 од 07.11.2023

Извештај за Стратегиска Оцена на Животната Средина за Детален урбанистички план за УЗ 2, Уб 2.4 –

опфат 1, Општина Охрид

- Одговор на барање за податоци за тк инсталации АЕК, Скопје, со бр 1404-2145/2 од 06.11.2023
- Издавање на податоци за електроенергетски објекти и инфраструктура од ЕЛЕКТРОДИСТРИБУЦИЈА ДООЕЛ, Скопје со бр. 10-25/7-378 од 01.11.2023
- Податоци за постојни и планирани електроенергетски објекти од АД Мепсо, со бр. 11-6510/1 од 07.11.2023
- Податоци и информација од ДЗС ПО Охрид, со бр. 09/3-390/2 од 13.11.2023
- Одговор на барање ЈП Колекторски систем Скопје, со бр. 09-720/2 од 18.12.2023
- Известување од МЖСПП - Управа за животна средина, сектор за отпад, со бр. 11-6286/4 од 10.11.2023
- Известување од МЖСПП - Управа за животна средина, сектор за води со бр. 11-6284/2 од 18.12.2023
- Известување од МЖСПП - Управа за животна средина, сектор за природа со бр. 11-6285/4 од 18.12.2023
- Одговор на барање од НОМАГАС АД Скопје, со бр 15-4631/2 од 01.11.2023
- Информации од ЈП Нискоградба Охрид со бр. 09-1221/2 од 10.11.2023

Добиените податоци и информации се вградени во планот како во текстуалниот дел така и во графичките прилози. Во законски предвидениот рок не се добиени податоци и информации од НУ Завод за заштита на спомениците на културата и музеј – Охрид.

Водоснабдување: Водоснабдувањето во планскиот опфат како дел од градот, со санитарна вода се снабдува преку постојниот водоснабдителен систем. Постојни водови кои се добиени од ЈП Водовод Охрид со бр. 09-2404/1.

Канализациона мрежа: Во планскиот опфат делимично е изграден канализационен систем за одводнување на фекалните отпадни води и систем за одводнување на атмосферските води. Податоци за постојни водови се добиени од ЈП Нискоградба Охрид со бр. 09-1211/2 од 10.11.2023.

Електроенергетска мрежа: Согласно со податоците добиени од Издавање на податоци за електроенергетски објекти и инфраструктура од ЕЛЕКТРОДИСТРИБУЦИЈА ДООЕЛ, Скопје со бр. 10-25/7-378 од 01.11.2023. Планскиот опфат со електроенергетска мрежа се напојува преку постојната улична електро мрежа, која делимично е изградена.

Телекомуникациска мрежа: Согласно податоците од Известување за планирани и постојни тк инсталации од Македонски Телеком АД Скопје, со бр 56610 од 07.11.2023 и Одговор на барање за податоци за тк инсталации АЕК, Скопје, со бр 1404-2145/2 од 06.11.2023 во границите на планскиот опфат има постојни подземни ТК инсталации.

Анализа на степенот на реализација на важечкиот урбанистички план, со анализа на проблеми и состојби во просторот на подрачјето во рамките на планскиот опфат со аналитички осврт на состојбите од соседните плански опфати: Предметниот простор досега е предмет на обработка на Просторниот план на РМ 2004г., ГУП на Град Охрид 2002-2012г. донесен со одлука бр. 07 - 1438/2 од 30.06.2006г, Детален урбанистички план за дел од II УЕ МЗ 4 Долна Влашка Маала - Охрид, донесен со Одлука бр.07-3087/3 од 27.12.2005год.

Извештај за Стратегиска Оцена на Животната Средина за Детален урбанистички план за УЗ 2, УБ 2.4 – опфат 1, Општина Охрид

Анализата на постојната состојба укажува на висок степен на реализација во опфатот, а согласно со важечките планови

- ГУП на Град Охрид 2002-2012г. донесен со одлука бр. 07 - 1438/2 од 30.06.2006г.
- Детален урбанистички план за дел од II УЕ МЗ 4 Долна Влашка Маала - Охрид, донесен со Одлука бр.07-3087/3 од 27.12.2005год.

Во границите на овој плански опфат на ДУП за УЗ 2, УБ 2.4, опфат 1, реализацијата на важечкиот ГУП е делумно спроведена, а и запазени се намените на градбите дадени во Генералниот Урбанистички План - домување со хотелиерство. Во однос на постоечките и планирани улици по ГУП Охрид, сервисната улица по ГУП со ознака Се 2.2 ул. Партизанска е изведен со речиси планирана широчина на профил од 17.5м.

За овој опфат е изработен Детален урбанистички план за дел од II УЕ МЗ 4 Долна Влашка Маала - Охрид, донесен со Одлука бр.07-3087/3 од 27.12.2005год. Во овој урбанистичко плански документ, планскиот опфат е со доминантна намена семејни куќи, П+1, П+1+Пк, П+2+Пк и П+3. Сообраќајниците не се во целост реализирани во однос на планираната состојба.

Од предходно произлегува дека просторот е со можност за просторен развој со оглед на погодните амбиентални и климатски карактеристики, инфраструктурната изграденост како и создадената традиција за градско живеење.

Исто така согледувајќи ги и предходните просторни и урбанистички документи за овој простор, се гледа дека истиот во континуитет е планиран за оваа намена и се овозможува квалитетен урбан простор за живеење.

Како приоритет при планирањето е зголемувањето на степенот на искористување на градежното земјиште, изнаоѓање на оптимално решение при решавањето на стационарниот сообраќај (паркирање и гаражирање) во планираниот опфат, како максимално почитување на веќе создадените градежни вредности, нивно вклопување и дооформување на градежните парцели во согласност со претходно донесени планови и изменетите сопственички односи на одредени градежни парцели со поинакви барања и планови на новите сопственици, а се во согласност со позитивните законски и подзаконски акти кои ја регулираат оваа област.

Граници на заштитните зони на природното наследство во Охридскиот Регион: Заради подобро управување и одржување на исклучителната универзална вредност, односно контрола врз одредени активности што можат да извршат негативни влијанија, воспоставени се три заштитни зони, а секоја од нив содржи соодветни подзони. Овие подзони се воведуваат за да се рефлектираат посебните мерки за заштита што се применливи во овие зони.

Првата заштитна зона се формира во појас од 50 m сметано од границата на катастарска парцела 1/1 (КП Охридско Езеро) и има три подзони (Ia, Ib и Iv). Втората заштитна зона има две подзони (IIa - се формира на подрачјата зафатени со рипариски живеалишта и IIб) - ги зафаќа природните и полуприродните живеалишта над 866 m н.в. Третата заштитна зона е формирана на деловите под кота 866 m н.в., односно зафаќа простори што се наменети за непродуктивни намени или, главно се користат за земјоделско производство.

Предметниот плански опфат за Детален урбанистички план за УЗ 2, УБ 2.4 – ОПФАТ 1, Општина Охрид (2023– 2028) е лоциран во **заштитната зона II**: Втората зона преставува простор кој содржи значајни елементи на историската структура и културно наследство со различен степен на зачуваност. Преку мерките за заштита во оваа зона се заштитуваат основните елементи на планско-урбанистичката матрица и карактеристичните групи градби (амбиентални објекти), поединечно заштитените добра, пред сè, во однос на габаритот и историската содржина. На територијата од оваа зона ќе се преземаат интервенции кои се во насока на приспособување на функцијата и содржината на современите потреби, но без значајни измени на зачуваните архитектонско-естетски елементи на заштитените и амбиенталните добра. Прифатливи методи на заштита се конзервација, реконструкција, интерполација, рекомпозиција и интеграција во смисла на вклопување на културните добра со новите структури и содржини кои произлегуваат од новите потреби. Со оглед на специфичниот историски контекст на развој, сите интервенции (земјани/градежни) се условени и со археолошки истражувања или надзор. Во однос на катноста, во втората зона не смеат да се градат објекти повисоки од П + 3 ката и поголем процент на изграденост од 50%.

За поединечно заштитените добра и амбиенталните градби кои се наоѓаат во втората и третата зона од градските агломерации се предвидуваат повеќе активности. Мерки на заштита во заштитните зони II и III:

- ❖ зачувување на висината и фасадниот изглед, како на поединечно заштитените добра и така и на амбиенталните објекти;
- ❖ зачувување на габаритот на поединечно заштитените добра;
- ❖ зачувување на изворната состојба на поединечно заштитените добра со спроведување мерки како конзервација, реставрација, санација и сл.;
- ❖ не смее да се изведуваат интервенции кои можат да го загорзат интегритетот на поединечните заштитени и амбиентални добра.

Новите градби во втората и третата урбана зона треба да исполнат специфични аспекти со кои ќе бидат испочитувани културните вредности и традиции на историската област, како и условите на постојните структури. Во таа смисла, се забранува окрупнување, односно создавање вештачка комбинација на неколку парцели за да се изгради голема градба. Новите градби треба да имаат:

- ❖ ритам кој е во хармонија со урбаниот и морфолошкиот образец на околните градби доколку се поединечно заштитено добро или поседуваат амбиентални вредности;
- ❖ габарит кој е усогласен со контекстот и не ја нарушува визуелната перцепција кон целината Старо градско јадро;
- ❖ улична гранична линија која ја следи линијата на постојните објекти;
- ❖ силуета која го почитува традиционалниот локален карактер и силуетата на просторот каде се градат;
- ❖ висок квалитет на градба и дизајн, кој се постигнува со особено внимание на пропорциите.

Целта на планирањето на заштитата, особено кога се работи за регион кој е светско наследство, е да се даде приоритет на зачувувањето на постојните историски градби со

нивниот контекст. Новите градби се потребни за воспоставување функционален и архитектонски континуитет и треба да го изразат духот на денешницата со дизајн темелен на јасна и системска анализа на историската морфологија на постојните урбани градби и нивната функција.

Оценка за можностите и ограничувањата на просторниот развој со програмски проекции што произлегуваат од анализата на состојбите во просторот: Врз основа на Иницијатива поднесена од приватни физички лица, а прифатена од стручните служби на општина Охрид, која треба да биде составен дел на Програмата за изработка на урбанистички планови за Општина Охрид, донесена од Советот на Општина Охрид, се пристапи кон изработка на Детален урбанистички план за УЗ 2, УБ 2.4 – ОПФАТ 1, Општина Охрид, 2023-2028. Анализирајќи ги основните постапки дадени со важечкиот ГУП за УЗ 2, УБ 2.4, опфат 1, како и причините и целите кои треба да се постигнат со изработка на новиот плански документ, Нарачателот констатира дека треба да се изработи нов плански документ за наведениот локалитет.

Површината на опфатот што е предмет на изработка на Детален урбанистички план за УЗ 2, УБ 2.4 – ОПФАТ 1, Општина Охрид, 2023-2028 во Охрид е 0,73 ha. Причина за изработка на планот е осовременување на дел од постојните објекти, како и порационално искористување и уредување на просторот и сообраќајот внатре во блокот и интерполирање на нови содржини кои ги наметна времето, а во склад со законските прописи за урбанизација на просторот. Главно измената и дополната на планот се врши поради потребата одредени парцели со намена А1-куќи за домување да се трансформира во зона за домување односно да добие нова намена А2-домување во згради, согласно со тенденцијата на современите потреби за квалитетно урбано живеење со зголемувањето на степенот на искористување на градежното земјиште, изнаоѓање на оптимално решение при решавањето на стационарниот сообраќај (паркирање и гаражирање) во планираниот опфат како и максимално почитување на веќе создадените градежни вредности, нивно вклопување и дооформување на градежните парцели во согласност со претходно донесени планови и изменетите сопственички односи на одредени градежни парцели.

Од предходно изнесеното произлегува дека просторот има можности за просторен развој со оглед на погодните амбиентални и климатски карактеристики инфраструктурната изграденост како и создадената традиција за урбано живеење.

Исто така согледувајќи ги и предходните просторни и урбанистички документи за овој простор, се гледа дека истиот простор може да биде планиран за оваа намена.

Табела 2 Нумерички дел на документациона основа

Класа на намена	Површина	Површина под објект	Вкупна етажна површина	Процентуална застапеност
	m ²	m ²	m ²	%
A1 – куќи за домување	3546,6626	1783,7967	5527,07891	48,65%
Помошни објекти	77,3463	77,3463	77,3463	1,06%
E1.1 – сообраќајни инфрструктури	876,4906	/	/	12,02%
Неизградено земјиште	2789,7143	/	/	38,27%

Вкупно	7290,2138	1861,143	5604,42521	100%
--------	-----------	----------	------------	------

Слика 5 Постојна состојба во планскиот опфат

3.1.5 Планирана состојба

При изработка на планскиот опфат во целост се почитувани намената и одредбите за спроведување на планот од важечкиот ГУП на Град Охрид 2002-2012г.:

1. Домување со хотелиерство: Домување
2. Сообраќај и сообраќајна инфраструктура: Улицы и тротоари

На просторот се предвидуваат градби со намена домување при што максимално е внимавано на сопственоста - постојната парцелација (граница на катастарска парцела). Со предложеното решение се потврдуваат објектите изведени согласно со ДУП-от и се планираат нови градби. Како што е кажано се предвидува зона за градби со намена домување и тоа домување со компатибилни содржини, долж улиците што го дефинираат опфатот и домување во внатрешноста на истиот.

Почитувајќи ги намените дадени согласно Извод од ГУП на Град Охрид 2002-2012г. донесен со одлука бр. 07 - 1438/2 од 30.06.2006 г, согласно Правилникот за урбанистичко планирање (Сл. Весник на РСМ бр. 225/20, 219/21, 104/22 и 99/23), во предметниот плански опфат се планираат следните намени:

А ДОМУВАЊЕ
А1 КУЌИ ЗА ДОМУВАЊЕ
<i>А1.1 Станбени куќи - слободностоечки</i>
<i>А1.2 Станбени куќи со споен ѕид на меѓа – двокуќи</i>
<i>А1.3 Станбени куќи со споени ѕидови на меѓа од двете страни – куќи во низови</i>
А2 ДОМУВАЊЕ ВО ЗГРАДИ
<i>А2.2 – Станбено-деловни згради – слободностоечки, во низи, во периметрална формација и др.</i>
Д ЗЕЛЕНИЛО, РЕКРЕАЦИЈА И МЕМОРИЈАЛНИ ПРОСТОРИ
Д2 СООБРАЌАЈНО И ЗАШТИТНО ЗЕЛЕНИЛО
Е ИНФРАСТРУКТУРИ
Е1 СООБРАЌАЈНИ, ЛИНИСКИ И ДРУГИ ИНФРАСТРУКТУРИ
<i>Е1.1 Сообраќајни патни инфраструктури</i>

Во планскиот опфат, како линиски инфраструктури, се застапени и водови на комуналната инфраструктура - водоводна, атмосферска и канализациска инфраструктура, електроенергетска инфраструктура - електрика и телекомуникации.

Планираните градби, со намена домување во станбени згради, во однос на габаритот и нивната катност се планирани согласно со важечките законски прописи и регулатива. Исто така со предложеното решение се планира и решение на комуналната инфраструктура. Дијаметарот на водовите е добиен согласно новите параметри од планираната состојба во однос на планираниот број на жители-потрошувачи. При решавање на мрежите на комуналните инфраструктури битно влијание имаат и податоците од постојната состојба на теренот, постојната состојба на водовите, нивната позиција и профил.

Фактот што просторот, кој е предмет на урбанистичко планирање, е релативно изграден по претходниот план се создаваат реални услови за дооформување и реализација на истиот со создавање на урбан простор во кој задоволувањето на потребите на современиот живот и збогатување на севкупната понуда се императив.

➤ Висина на градбите

Поголем дел од градбите, се изведени согласно важечкиот ДУП. И во новиот плански документ, истите се третирали со постојниот габарит и габарит и постојната висина, за кои не се урврдуваат услови за идна градба освен адаптација, реконструкција и пренамена во тек на употреба на постојната градба согласно Законот за градење. Висина на градбите:

- со намена А1.1 Станбени куќи – слободностоечки, А1.2 Станбени куќи со споен ѕид на меѓа – двокуќи и А1.3 Станбени куќи со споени ѕидови на меѓа од двете страни – куќи во низови се изведени согласно важечкиот ДУП. Истите се третирали со постојниот габарит и габарит и

постојната висина, за кои не се уврдуваат услови за идна градба освен адаптација, реконструкција и пренамена во тек на употреба на постојната градба согласно Законот за градење.

- со намена А2.2 Станбено-деловни згради – слободностоечки, во низи, во периметрална формација и други се со катност од: П+3 и висина Н=13.2m

Кота на нулта плоча В = 0.00-1.2 m во однос на нивелетата на пристапната сообраќајница, а согласно член 123 од Правилникот за урбанистичко планирање (Сл.весник на РСМ бр. 225/20, 219/21, 104/22 и 99/23).

Број на потребни паркинг места за моторни возила ќе се одредат со Основен проект за секоја градежна парцела. Точниот број на потребни паркинг места и начинот на паркирањето ќе се определи во проектна документација, а во согласност и во целост почитувајќи го член 134 од Правилникот за урбанистичко планирање (Сл.весник на РСМ бр. 225/20, 219/21, 104/22 и 99/23).

➤ Комунална инфраструктура

Сообраќај: Во рамките на планскиот опфат и неговото непосредно опкружување воспоставен е систем на улици со кои ќе се обезбеди сообраќајно поврзување на сите единици на градежно земјиште. При тоа се почитувани поставките за решавање на сообраќајот од ГУП-от. Главните сообраќајни правци се:

СЕРВИСНИ УЛИЦИ: ул „Партизанска“: Со ознака Се2.2 сервисна улица, ш =4.25 + 9.0 + 4.25 = 17.50 m. Широчината на профилот на ул „Партизанска“ во дел од опфатот каде е прикажан пресекот: ш = 5.4 + 9.1 + 4.2 = 18.7 m

СТАНБЕНИ УЛИЦИ: Ул. „СТ10“: со ознака Ст1 станбена улица, ш=2.40+5.4= 7.8 m и Ул. „СТ 9“: со ознака Ст2 станбена улица, ш = 2.75 + 2.75 = 5.5 m

ИНТЕГРИРАНИ СООБРАЌАЈНИ ПОВРШИНИ: Интегрирани пешачки површини од 1 до 3 со ознака И1 до И3 интегрирана с.п. со променлива ш=3.5-10.1 m

ПЕШАЧКИ ПАТЕКИ: Пешачка патека 1, со ознака ---ПП1 ..... пешачка патека, со променлива ш=3.8

➤ Нивелманско решение:

Се усвојува нивелманскиот план којшто е утврден со Сообраќаен, нивелациски и регулационен план на ГУП на Град Охрид 2002-2012г. Предмет на изработка на нивелманското решение е изработка на вертикално решение на сообраќајниците. Појдовна основа за изработка на вертикалното решение е постојната нивелета и постојниот терен на планскиот опфат, како и важечката документација: Претходно донесени планови:

- ГУП на Град Охрид 2002-2012г. донесен со одлука бр. 07 - 1438/2 од 30.06.2006г.
- Детален урбанистички план за дел од II УЕ М3 4 Долна Влашка Маала - Охрид, донесен со Одлука бр.07-3087/3 од 27.12.2005год.

➤ Инфраструктура

Водоснабдување: Сегментот воснабдување се базира на поставките од ГУП-от и на направените пресметки од добиените параметрите од планското решение. Поставките од ГУП-от се засновани на добиените податоците од Главниот проект за водоснабдување на Охрид кој е во тек на реализација од страна на ЈП Охридски комуналец – Охрид. Во Главниот проект за водоснабдувањена Охрид предвидени се низа мерки со кои ќе се рехабилитира целиот водоснабдителен систем – од извориштата и резервоарите до цевководите со цел да се отклонат недостатоците воочени во постојниот систем. Планскиот опфат се наоѓа во источната страна на градската мрежа и се предвидува да бидат реализирани зафатите што се предвидени со планот. Се предвидува замена на сите постојни азбестцементни цевководи. Наменската зона за домување во планираниот период од пет години ќе брои 157 жители (заокружено на 200 ж) и за задоволување на потребите на истата потребно е доволна количина за потребите на населението и истата треба да е $Q_{\max}/h = 2,59 \text{ l/sek}$.

Проектирана состојба

1. краен број на жители: $N_k = 200$ жители
2. водоснабдителна норма: $Q_0 = 500 \text{ l/ден/жител}$; $a_1=1,4$; $a_2=1,6$
3. потрошувачка на вода:

$$Q_{\text{ср/ден}} = N_k \times Q_0 = 100\,000 \text{ l/ден}$$

$$Q_{\max}/h = Q_{\text{ср/ден}} \times a_1 = 100\,000 \times 1.4 = 140\,000 \text{ l/ден}$$

$$Q_{\max}/h = (Q_{\max}/\text{ден} \times a_2) / 24 = (140\,000 \times 1.6) / 24 = 9\,333.33$$

$$Q_{\max}/h = 9\,333.33 / 3600 = 2,59 \text{ l/sek}$$

Фекална канализација: Сегментот Канализација во овој ДУП се базира на поставките од ГУП. ГУП-от пак е проектиран врз основа на проектот Еколошка заштита на Охридското Езеро - Проект за канализација на Охрид и Струга финансиран од владата на Република Германија, а чија реализација од страна на МЈП ПРОАКВА Охрид и Струга односно ЈП Охридски Комуналец е во тек.

Основниот концепт на главниот колекторски систем е да ја насочува отпадната вода до централната прочистителна станица – според студијата за изведување изготвена во 1977 година. Овој концепт предвидува источниот и западниот колекторски систем да ја насочува отпадната вода до прочистителна станица во Враништа.

Предвидено е отпадната вода да се собира од сите населби во регионот, како и од индустриските капацитети кои се директни загадувачи на езерото испуштајќи ја отпадната вода во него. Пред да се влева во Црн Дрим собраната отпадна вода треба да се третира според одредени параметри. Примарната цел на овој проект е собирање на отпадните води од градовите, селските населби и туристичките локалитети што се наоѓаат околу Охридското Езеро, нивното пренесување и третирање во прочистителна станица во Враништа. За да се оствари истото, потребно е да се извршат одредени зафати кои се денифирани во споменатиот плански документ.

Вкупната отпадна количина на фекалните отпадни води за проектен период од пет години изнесува 1.62 l/sec.

Проектирана состојба

1. краен број на жители: $N_k = 200$ жители

2. отпадни води

$Q_{\text{ср/ден}} = N_k \times Q_0 = 100\,000$ l/ден

$Q_{\text{мах/ден}} = Q_{\text{ср/ден}} \times a_1 = 100\,000 \times 1.4 = 140\,000$ l/ден

$Q_{\text{мах/h}} = (Q_{\text{мах/ден}} \times a_2) / 24 = (140\,000 \times 1.6) / 24 = 9\,333.333$.

специфичен проток

$q_{\text{мах/ден}} = Q_{\text{мах/ден}} / 86400 = 140000/86400 = 1,62$ л/сек

Атмосферска канализација: Проектираниот пристап на системот за атмосферска канализација во овој проект е од аспект на потребата да се обезбеди еколошки безбедно и економски оправдано депонирање на собраната атмосферска вода. Исто така се однесува и на потребата за одвојување на истата од фекалната канализација каде е тоа можно. Приливот на атмосферската вода е пресметан врз основ на факторите кои произлегуваат од состојбата на теренот. Неговиот интензитет се утврдува како двегодишна веројатност на 10 минутен дожд со интензитет од 120 l/s/ha.

Вкупната отпадна количина на атмосферски отпадни води изнесува 637.5 l/sec. Постојаните гравитациони точки се задржуваат.

$F =$ вкупна сливна површина = 0.73 ha

$i =$ интензитет на врнежи = 120 l/s/ha

$\Psi =$ просечен коефициент на истекување = 0.85

$Q_{\text{атм}} = F \times i \times \Psi$ (l/sec) = 0.73 x 120 x 0.85 = 74.46

$Q_{\text{атм}} = 74.46$ l/sec

Електрична инсталација: За ДУП за УЗ 2, УБ 2.4 – опфат 1 КО Охрид 3, Општина Охрид (2023 - 2028), за кој се врши урбанизација во овој дел на градот е предвидено да се изградат објекти, со намена домување во станбени куќи и станбени згради. Планирано е снабдувањето со електрична енергија да биде со две трафостаници од 10 kV кои треба да ги задоволат потребите на планираните градби. Имајќи ја во предвид можната конфигурација на НН електрична мрежа постоечките и новопредвидените објекти ќе бидат поврзани на постојната НН мрежа. Броилата за потрошена електрична енергија кај потрошувачите треба да се поставуваат надвор од објектите. Од одредениот СН (среден напон) зависно е следното:

- типот и пресекот на СН (средно напонски каблови).
- преносниот однос на енергетските трансформатори.
- СН (среднонапнска опрема) во ТС СН/НН.

Во решението да се предвиди:

- потребен број на трафостаници.
- инсталирана снага во трафостаниците.
- изведување на СН врски на трафостаниците.
- типот на улично осветлување

ПОТРЕБНА СНАГА ЗА ОБЈЕКТИТЕ

За одредување на потребната снага за објектите се користени следните параметри:

1. **Инсталирана снага:** Према урбанистичките податоци сите станови се претпоставени со површина од 85 – 100 m².

Репн- вкупна едновремена електрична моќ за домување 11,00 kW (според стандардите на ЕВН), за еден стан. Овој параметар е основа за пресметување на вкупната потребна моќност на планираните трафостаници во планскиот опфат Електричната мрежа и потребата од едновремена електрична сила за објектите е димензионирана според следните електроенергетски параметри:

- Домување:

Пен- вкупна едновремена електрична моќност за домување

Пен'- едновремена електрична моќност за н-станови

Пен"- едновремена електрична моќност за н-станови за затоплување

Пе'= 5-6 kW едновремена електрична моќност за просечен стан

Пе"= 18-24 kW едновремена електрична моќност за просечен стан за затоплување

ф'[∞] = 0,15 kW и ф''[∞] = 0,9 kW -фактор за едновременост, за бесконечен број на станови

н= 45 -број на станови

$$\phi \text{ н}' = \phi'^{\infty} + (1 - \phi'^{\infty}) / \sqrt{n} = 0,15 + (1 - 0,15) / \sqrt{45} = 0,277$$

$$\phi \text{ н}'' = \phi''^{\infty} + (1 - \phi''^{\infty}) / \sqrt{n} = 0,9 + (1 - 0,9) / \sqrt{45} = 0,91$$

$$\text{Пен}' = \phi \text{ н}' * \text{Пе}' * \text{н} = 0,277 * 6 * 45 = 7,5 \text{ kW}$$

$$\text{Пен}'' = \phi \text{ н}'' * \text{Пе}'' * \text{н} = 0,91 * 24 * 45 = 97,2 \text{ kW}$$

$$\text{Пен} = \text{Пен}' + \text{Пен}'' = 7,5 + 97,2 = 104,7 \text{ kW}$$

Според тоа вкупната едновремена електрична сила за домување изнесува 104,7 kW

- Други функции

За занаети, трговија, деловно-административна 0,1 kW/m²

$$\text{Пе} = 2738,75 * 0,1 = 273,875 \text{ kW}$$

Потребна снага за улично (јавно) осветлување

$$\text{Пуо} = 15 \text{ kW}$$

Вкупно потребна снага $P_{вк}=67.5+273,875 +15+11=367,375$ kW

Проектирањето и градбата на НН мрежа исто така ќе се изведат согласно условите дадени со електроенергетска согласност која ја издава ЕСМ ЕВН Скопје Подружница Охрид.

Планираните инсталации се усогласуваат со податоците добиени при изработката на планот од надлежни институции и ГУП на Охрид. Истите се прикажани во графичкиот прилог бр.4 Инфраструктурен план.

- Недвижно културно наследство и степен на заштита

Валоризација на урбаниот опфат: Во рамките на подрачјето на опфатот на основите не постојат објекти кои што поседуваат елементи според кои треба да бидат прогласени за поединечно заштитени споменички добра. Во рамките на подрачјето на опфатот постои евидентираното, незаштитено археолошко наоѓалиште „Пенелопа“ - праисториска палафитна (наколна) населба, која не е доистражена и не и се познати границите на протегање кои треба во иднина да биде валоризиран како археолошки локалитети доколку се створат услови за дефинирање на границите на протегање. Како мерка за заштита се определува Археолошкиот надзор кој претставува мерка на заштита што се состои од надгледување на изведбените градежни работи, од страна на квалификувано лице – археолог, определено од надлежниот конзерваторски центар. Археолошкиот надзор се определува во случаите кога не е потребно вршење на заштитни археолошки истражувања, односно кога изведбените работи можат да продолжат без прекинување заради самото случајно откритие. Според неговата природа, археолошкиот надзор е контролна мерка. Тој е во функција на целосен увид над изведбените работи заради евентуално откривање на нови наоди. При изведба на земјани работи при изградба на индивидуални стамбени објекти во делот од заштитеното подрачје неопходен е археолошки надзор заради констатирање на евентуални археолошки наоди.

За истиот простор кој е дел од поширок опфат за кој се изработени Заштитно конзерваторски основи за ДУП за УЗ.2, дел од УБ.2.4 опфат – 1 2010 – 2015 нацрт план, Општина Охрид, бр 13-1782/2 од 30.12.2011 како и Анекс на истите бр 13-2681/2 од 12.12.2015 година изработени од НУ Завод и Музеј Охрид. Истите се изработени пред донесување на Планот за управување со Светското природно и културно наследство во Охридскиот Регион.

Ревалоризацијата претставува законска обврска (чл.175 од Закон за заштита на културното наследство („Службен весник на Република Македонија“ број 20/04, 71/04, 115/07, 18/11, 148/11, 23/13, 137/13, 164/13, 38/14, 44/14, 199/14, 104/15, 154/15, 192/15, 39/16, 11/18 и 20/19). За целиот плански опфат се предвидува трет степен на заштита како контактна зона на споменичката целина на старото градско јадро на Охрид.

Режим на заштита: Доколку при земјани работи дојде до откривање на објекти, односно предмети од материјалната култура на република Македонија, треба да се постапи согласно со одредбите од член 65 од Закон за заштита на културното наследство („Службен весник на Република Македонија“ број 20/04, 71/04, 115/07, 18/11, 148/11, 23/13, 137/13, 164/13, 38/14, 44/14, 199/14, 104/15, 154/15, 192/15, 39/16, 11/18 и 20/19).

Во рамките на подрачјето на опфатот на основите не постојат објекти кои што поседуваат елементи според кои треба да бидат прогласени за поединечно заштитени споменички добра.

Извештај за Стратегиска Оцена на Животната Средина за Детален урбанистички план за УЗ 2, УБ 2.4 – опфат 1, Општина Охрид

Во рамките на подрачјето на опфатот постои евидентираното, незаштитено археолошко наоѓалиште „Пенелопа“ - праисториска палафитна (наколна) населба, која не е доистражена и не и се познати границите на протегање кои треба во иднина да биде валоризиран како археолошки локалитети доколку се створат услови за дефинирање на границите на протегање. Како мерка за заштита се определува Археолошкиот надзор кој претставува мерка на заштита што се состои од надгледување на изведбените градежни работи, од страна на квалификувано лице – археолог, определено од надлежниот конзерваторски центар.

Согласно одредбите од „Планот за управување со Светското природно и културно наследство на Охридскиот Регион со Акциски план 2020-2029“ (Сл. Весник бр 45/2020), предвидениот опфат се наоѓа во Зона II на заштита на културното наследство, каде е пропишан соодветен режим на заштита кој треба да се почитува при изработката на планот.

- Поделба и нумерација на блокови

За предвидените градби со Детален урбанистички план за УЗ 2, УБ 2.4 – ОПФАТ 1, Општина Охрид (2023– 2028), дадени се посебни услови за изградба за следните градежни парцели:

Табела 3 Билансни показатели според намената на површините

Реден број	Нумерација на градежна парцела	Група на класи на намена	Класа на намена	Поединечна намена	П на Градежна парцела (m ²)	Планирана површина за градење (m ²)	Планирана вкупна етажна површина за градење (m ²)	Максимална височина на градба (m)	Височина во етажи	Коефициент на скористеност (К)	Процент на изграденост (%)	Компатибилни класи на намена	Макс. Процент на застапеност (%)
1	9.14	A	A1-Куќи за домување	A1.2	184,02	82,56	247.68 / 321.2584	V=10.20м	П+2	1.34/1.74	44,87%	Б1, В1, В2 и Д3	30%
2	9.15	A	A1-Куќи за домување	A1.2	144,32	67,67	270,67	Постоен објект	П+3	1,88	46,89%	Б1,В1,В2 и Д3	30%
3	9.16	A	A1-Куќи за домување	A1.1	227,17	129,12	387,37	Постоен објект	П+2	1,71	56,84%	Б1,В1,В2 и Д3	30%
4	9.17	A	A1-Куќи за домување	A1.3	239,70	132,56	397,69	Постоен објект	П+2	1,66	55,30%	Б1,В1,В2 и Д3	30%
5	9.18	A	A1-Куќи за домување	A1.3	124,08	55,92	55,92	Постоен објект	П	0,45	45,07%	Б1,В1,В2 и Д3	30%
6	9.19	A	A1-Куќи за домување	A1.3	86,06	56,36	56,36	Постоен објект	П	0,65	65,49%	Б1,В1,В2 и Д3	30%
7	9.20	A	A1-Куќи за домување	A1.3	349,03	134,69	404,08	Постоен објект	П+2	1,16	38,59%	Б1,В1,В2 и Д3	30%

Извештај за Стратегиска Оцена на Животната Средина за Детален урбанистички план за УЗ 2, УБ 2.4 – опфат 1, Општина Охрид

8	9.21	A	A1-Куќи за домување	A1.3	361,14	133,84	401,52	Постоен објект	П+2	1,11	37,06%	Б1,В1,В2 и Д3	30%
9	9.22	A	A1-Куќи за домување	A1.3	359,16	127,91	383,73	Постоен објект	П+2	1,07	35,61%	Б1,В1,В2 и Д3	30%
10	9.23	A	A1-Куќи за домување	A1.1	146,79	72,69	218.057 / 257.2801	В=10.20м	П+2	1.48 / 1.75	49,52%	Б1,В1,В2 и Д3	30%
11	9.24	A	A2 - Згради за домување	A2.2	1525,68	749,43	2997.7204 / 4176.0085	В=13.20м	П+3	1.96 / 2.73	49,12%	Б1, Б2, Б4, Б5, В3, В4 и Д3	40%
12	9.25	A	A1-Куќи за домување	A1.3	141,90	70,32	210.96 / 230.6474	В=10.20м	П+2	1.48/ 1.62	49,56%	Б1,В1,В2 и Д3	30%
13	9.26	A	A1-Куќи за домување	A1.3	195,43	82,27	329,07	Постоен објект	П+3	1,68	42,10%	Б1,В1,В2 и Д3	30%
14	9.27	A	A1-Куќи за домување	A1.3	116,75	56,27	168,80	Постоен објект	П+2	1,45	48,19%	Б1,В1,В2 и Д3	30%
15	9.28	A	A1-Куќи за домување	A1.1	247,13	103,81	207,62	Постоен објект	П+1	0,84	42,01%	Б1,В1,В2 и Д3	30%
16	9.29	A	A1-Куќи за домување	A1.1	403,45	111,83	335,48	Постоен објект	П+2	0,83	27,72%	Б1,В1,В2 и Д3	30%
17	9.30	A	A1-Куќи за домување	A1.1	331,55	117,60	470,40	Постоен објект	П+3	1,42	35,47%	Б1,В1,В2 и Д3	30%
18	9.31	A	A1-Куќи за домување	A1.1	387,20	139,46	557,82	Постоен објект	П+3	1,44	36,02%	Б1,В1,В2 и Д3	30%

Од направената анализа на планираната состојба добиени се следните нумерички вредности:

Табела 4 Нумерички вредности

ДУП ЗА УЗ 2, УБ 2.4- Опфат 1, Општина Охрид	П. на градежна парцела (m ²)	Површина под објект (m ²)	Вкупна етажна површина (m ²)
A1			
Вкупно бруто	4044.88 m ²	683.12 m ²	5127.97 m ²
минус компатибилни намени 30%			3589.58 m ²
Вкупно нето			2692.19 m ²
бр на домаќинства			30
бр на жители нето			105
A2			
Вкупно бруто	1525.68 m ²	749.44 m ²	2997.78m ²
минус компатибилни намени 40%			1798.67 m ²
Вкупно нето			1349.00 m ²
бр на домаќинства			15
бр на жители нето			52
вкупна површина на градежни парцели за домување (A1+A2)			5570.56 m ²
вкупна површина под објект за домување (A1+A2)			2432.56 m ²
вкупна бруто развиена површина за домување (A1+A2)			8125.75 m ²
вкупна нето развиена површина за домување (A1+A2)			4041.19 m ²
вкупен број на домаќинства (A1+A2)			45
вкупен број на жители (A1+A2)			157
нето густина на домување (ж/ха)			282
бруто густина на домување (ж/ха)			215

Во однос на површините во опфатот по намена на земјиштето се измерени следните вредности:

Табела 5 Вредности на површини по намена во опфат

ДУП ЗА УЗ 2, УБ 2.4-ОПФАТ 1,ОПШТИНА ОХРИД		7290.21	0.73	100%
Ознака	Намена на површини	П (m ²)	П (ha)	%
А	Домување и престој	5570.56	0.56	76.4%
	A1 – Домување во куќи	4044.88	0.40	
	A2 – Домување во згради	1525.68	0.15	
Д	Зеленило, рекреација и меморијални простори	81.92	0.01	1.1%
	Д1 – Парковско и пејсажно зеленило	81.92	0.01	
Е	Инфраструктура	1637.74	0.16	22.5%
	Е 1.1 – Сообраќајни патни инфраструктури	1637.74	0.16	
ВКУПНО				100.0%

За предвидените градби со Детален урбанистички план за УЗ 2, УБ 2.4 – ОПФАТ 1, Општина Охрид (2023– 2028), дадени се посебни услови за изградба за следните градежни парцели:

Градежна парцела: ГП_9.14

Класа на намена: **A1** - куќи за домување; Поединечна намена: **A1.2** станбени куќи со споен ѕид на меѓа – двокуќи; Катност: **П+2**

Површина на парцела: 184.02 m²; Планирана површина за градење во основа: 82.56 m²; Планирана површина за градење со еркери: 119.35 m²; Планирана вкупна етажна површина за градење: 247.68 / 321.26 m².

Да се почитуваат одредбите од член 107 во однос на диспозицијата и формата на површините за градење. Растојанијата помеѓу површините за градење и границата на градежната парцела за страни од површината за градење каде се планираат регуларни отвори да биде согласно одредбите од член 107 од Правилникот во зависност од типот на градбата.

Висина(m`): H=10.20 m, кота на нулта плоча B = 0.00-1.2 m во однос на нивелетата на пристапната сообраќајница, а согласно член 119 од Правилникот за урбанистичко планирање (Сл.весник на РСМ бр. 225/20, 219/21, 104/22 и 99/23), мах. висина на кровна конструкција B=4.5m.

Процент на изграденост:44.86%; Коефициент на искористеност:1.34 / 1.74

Компатибилни намени: Во состав на објектот е можно предвидување на компатабилни намени, но не повеќе од 30% од површината на основната намена. Колскиот пристап до градежната парцела е обезбеден од секундарната мрежа на улици, согласно согласно чл.145 од Правилникот за урбанистичко планирање (Сл.весник на РСМ бр. 225/20, 219/21, 104/22 и 99/23).

Паркирање: Потребата за паркирање ќе се реализира во градежната парцела, а во целост почитувајќи го член 134 член Правилникот за урбанистичко планирање (Сл. Весник на РСМ бр. 225/20, 219/21, 104/22 и 99/23). Обезбедувањето на потребниот број на паркинг места е основен услов за изградба до максимална дозволена висина и површина за градба, согласно со член 134 од Правилникот за урбанистичко планирање (Сл.весник на РСМ бр. 225/20, 219/21, 104/22 и 99/23).

Пристапот до градежната парцела е обезбеден согласно член 141 и 145 од Правилникот за урбанистичко планирање (Сл.весник на РСМ бр. 225/20, 219/21, 104/22 и 99/23), преку интегрираната сообраќајна површина “2”.

Зеленило: Просторот надвор од површината за градење партерно да се уреди и озелени со парковско зеленило. При добивање на Одобрение за градба да се почитува член 20 од Законот за урбано зеленило (Сл.Весник на РМ бр.11/18, 42/20), со кој се дефинира дека при разработка на урбанистички план потребно е да се обезбеди минимум 20% зеленило на секоја градежна парцела.

Градежна парцела: ГП_9.15

Класа на намена: **A1** – куќи за домување; Поединечна намена: **A1.2** станбени куќи со споен ѕид на меѓа – двокуќи; Катност: **П+3**

Површина за градење: Постоен објект. Дозволени се адаптација, реконструкција и пренамена на објектот; **Висина (m`)**: Н=Постојна

Процент на изграденост: 46.89%; Коефициент на искористенот:1.88

Пристапот до градежната парцела е обезбеден согласно член 141 и 145 од Правилникот за урбанистичко планирање (Сл.весник на РСМ бр. 225/20, 219/21, 104/22 и 99/23), преку интегрираната сообраќајна површина “2”.

Градежна парцела: ГП_9.16

Класа на намена: **A1** - куќи за домување; Поединечна намена: **A1.1** станбени куќи – слободностоечки; Катност: **П+2**

Површина за градење: Постоен објект. Дозволени се адаптација, реконструкција и пренамена на објектот **Висина(m`)**: Н=Постојна

Процент на изграденост: 56.84%; Коефициент на искористенот: 1.71

Пристапот до градежната парцела е обезбеден согласно член 141 и 145 од Правилникот за урбанистичко планирање (Сл.весник на РСМ бр. 225/20, 219/21, 104/22 и 99/23), преку интегрираната сообраќајна површина “2”.

Градежна парцела: ГП_9.17

Класа на намена: **A1** - куќи за домување; Поединечна намена: **A1.3** станбени куќи со споени ѕидови на меѓа од двете страни – куќи во низови; Катност: **П+2**

Површина за градење: Постоен објект. Дозволени се адаптација, реконструкција и пренамена на објектот; **Висина(m`)**: Н=Постојна

Процент на изграденост: 55.30%; Коефициент на искористенот:1.66

Пристапот до градежната парцела е обезбеден согласно член 141 и 145 од Правилникот за урбанистичко планирање (Сл.весник на РСМ бр. 225/20, 219/21, 104/22 и 99/23), преку интегрираната сообраќајна површина “2”.

Градежна парцела: ГП_9.18

Класа на намена: **A1** - куќи за домување; Поединечна намена: **A1.3** станбени куќи со споени ѕидови на меѓа од двете страни – куќи во низови; Катност: **П**

Површина за градење: Постоен објект. Дозволени се адаптација, реконструкција и пренамена на објектот; **Висина(m`)**: Н=Постојна

Процент на изграденост: 45.07%; Коефициент на искористенот:0.45

Пристапот до градежната парцела е обезбеден согласно член 141 и 145 од Правилникот за урбанистичко планирање (Сл.весник на РСМ бр. 225/20, 219/21, 104/22 и 99/23), преку интегрираната сообраќајна површина “2”.

Градежна парцела: ГП_9.19

Класа на намена: **A1** - куќи за домување; Поединечна намена: **A1.3** станбени куќи со споени ѕидови на меѓа од двете страни – куќи во низови; Катност: **П**

Површина за градење: Постоен објект. Дозволени се адаптација, реконструкција и пренамена на објектот; **Висина(м`):** Н=Постојна

Процент на изграденост: 65.49%; Коефициент на искористенот:0.65

Пристапот до градежната парцела е обезбеден согласно член 141 и 145 од Правилникот за урбанистичко планирање (Сл.весник на РСМ бр. 225/20, 219/21, 104/22 и 99/23), преку станбената ул. “СТ9”.

Градежна парцела: ГП_9.20

Класа на намена: **A1** - куќи за домување; Поединечна намена: **A1.3** станбени куќи со споени ѕидови на меѓа од двете страни – куќи во низови; Катност: **П+2**

Површина за градење: Постоен објект. Дозволени се адаптација, реконструкција и пренамена на објектот; **Висина(м`):** Н=Постојна

Процент на изграденост: 38.59%; Коефициент на искористенот:1.16

Пристапот до градежната парцела е обезбеден согласно член 141 и 145 од Правилникот за урбанистичко планирање (Сл.весник на РСМ бр. 225/20, 219/21, 104/22 и 99/23), преку станбените ул. “СТ9” и “СТ10”.

Градежна парцела: ГП_9.21

Класа на намена: **A1** - куќи за домување; Поединечна намена: **A1.3** станбени куќи со споени ѕидови на меѓа од двете страни – куќи во низови; Катност: **П+2**

Површина за градење: Постоен објект. Дозволени се адаптација, реконструкција и пренамена на објектот; **Висина(м`):** Н=Постојна

Процент на изграденост: 37.06%; Коефициент на искористенот:1.11

Пристапот до градежната парцела е обезбеден согласно член 141 и 145 од Правилникот за урбанистичко планирање (Сл.весник на РСМ бр. 225/20, 219/21, 104/22 и 99/23), преку станбените ул. “СТ9” и “СТ10” и инегрирана с.п. „3”.

Градежна парцела: ГП_9.22

Класа на намена: **A1** - куќи за домување; Поединечна намена: **A1.3** станбени куќи со споени ѕидови на меѓа од двете страни – куќи во низови; Катност: **П+2**

Површина за градење: Постоен објект. Дозволени се адаптација, реконструкција и пренамена на објектот; **Висина(м`):** Н=Постојна

Процент на изграденост: 35.61%; Коефициент на искористенот:1.07

Пристапот до градежната парцела е обезбеден согласно член 141 и 145 од Правилникот за урбанистичко планирање (Сл.весник на РСМ бр. 225/20, 219/21, 104/22 и 99/23), преку станбените ул. “СТ10” и инегрирана с.п. „3”.

Градежна парцела: ГП_9.23

Класа на намена: **A1** - куќи за домување; Поединечна намена: **A1.1** станбени куќи – слободностоечки; Катност: **П+2**

Површина на парцела: 146.79 m²; Планирана површина за градење во основа: 72.69 m²; Планирана површина за градење со еркери: 92.2971 m²; Планирана вкупна етажна површина за градење: 218.06 / 257.28 m².

Да се почитуваат одредбите од член 107 во однос на диспозицијата и формата на површините за градење. Растојанијата помеѓу површините за градење и границата на градежната парцела за страни од површината за градење каде се планираат регуларни отвори да биде согласно одредбите од член 107 од Правилникот во зависност од типот на градбата.

Висина(m`): H=10.20 m, кота на нулта плоча B= 0.00-1.2 m во однос на нивелетата на пристапната сообраќајница, а согласно член 119 од Правилникот за урбанистичко планирање (Сл.весник на РСМ бр. 225/20, 219/21, 104/22 и 99/23), мах. висина на кровна конструкција B=4.5 m.

Процент на изграденост: 49.52%; Коефициент на искористеност: 1.49 / 1.75

Компатибилни намени: Во состав на објектот е можно предвидување на компатабилни намени, но не повеќе од 30% од површината на основната намена. Колскиот пристап до градежната парцела е обезбеден од секундарната мрежа на улици, согласно согласно чл.145 од Правилникот за урбанистичко планирање (Сл.весник на РСМ бр. 225/20, 219/21, 104/22 и 99/23), односно од пешачката патека "1".

Паркирање: Потребата за паркирање ќе се реализира во градежната парцела, а во целост почитувајќи го член 134 член Правилникот за урбанистичко планирање (Сл. Весник на РСМ бр. 225/20, 219/21, 104/22 и 99/23). Обезбедувањето на потребниот број на паркинг места е основен услов за изградба до максимална дозволена висина и површина за градба, согласно со член 134 од Правилникот за урбанистичко планирање (Сл.весник на РСМ бр. 225/20, 219/21, 104/22 и 99/23). Пристапот до градежната парцела е обезбеден согласно член 141 и 145 од Правилникот за урбанистичко планирање (Сл.весник на РСМ бр. 225/20, 219/21, 104/22 и 99/23), преку инегрирана с.п. „3“.

Зеленило: Просторот надвор од површината за градење партерно да се уреди и озелени со парковско зеленило. При добивање на Одобрение за градба да се почитува член 20 од Законот за урбано зеленило (Сл.Весник на РМ бр.11/18, 42/20), со кој се дефинира дека при разработка на урбанистички план потребно е да се обезбеди минимум 20% зеленило на секоја градежна парцела.

Градежна парцела: ГП_9.24

Класа на намена: **A2** - домување во згради; Поединечна намена: **A2.2** – станбено-деловни згради – слободностоечки, во низи, во периметрална формација и други; Катност: **П+3**

Површина на парцела: 1525.68 m²; Планирана површина за градење во основа: 749.44 m²; Планирана површина за градење со еркери: 1142.19 m²; Планирана вкупна етажна површина за градење: 2997.72 / 4176.01 m²

Да се почитуваат одредбите од член 107 во однос на диспозицијата и формата на површините за градење. Растојанијата помеѓу површините за градење и границата на градежната парцела

за страни од површината за градење каде се планираат регуларни отвори да биде согласно одредбите од член 107 од Правилникот во зависност од типот на градбата

Висина (m`): $H=13.2$ m, кота на нулта плоча $V= 0.00-1.2$ m во однос на нивелетата на пристапната сообраќајница, а согласно член 119 од Правилникот за урбанистичко планирање (Сл.весник на РСМ бр. 225/20, 219/21, 104/22 и 99/23), мах. висина на кровна конструкција $V=4.5$ m.

Процент на изграденост: 49.12%; Коефициент на искористеност: 1.96 / 2.73.

Компатибилни намени: Во состав на објектот е можно предвидување на компатабилни намени, но не повеќе од 40% од површината на основната намена. Колскиот пристап до градежната парцела е обезбеден од секундарната мрежа на улици, согласно согласно чл.145 од Правилникот за урбанистичко планирање (Сл.весник на РСМ бр. 225/20, 219/21, 104/22 и 99/23).

Паркирање: Потребата за паркирање ќе се реализира во градежната парцела, а во целост почитувајќи го член 134 член Правилникот за урбанистичко планирање (Сл. Весник на РСМ бр. 225/20, 219/21, 104/22 и 99/23). Обезбедувањето на потребниот број на паркинг места е основен услов за изградба до максимална дозволена висина и површина за градба, согласно со член 134 од Правилникот за урбанистичко планирање (Сл.весник на РСМ бр. 225/20, 219/21, 104/22 и 99/23). Пристапот до градежната парцела е обезбеден согласно член 141 и 145 од Правилникот за урбанистичко планирање (Сл.весник на РСМ бр. 225/20, 219/21, 104/22 и 99/23), преку станбена улица ул. СТ10 и ул. Партизанска.

Зеленило: Просторот надвор од површината за градење партерно да се уреди и озелени со парковско зеленило. При добивање на Одобрение за градба да се почитува член 20 од Законот за урбано зеленило (Сл.Весник на РМ бр.11/18, 42/20), со кој се дефинира дека при разработка на урбанистички план потребно е да се обезбеди минимум 20% зеленило на секоја градежна парцела.

Градежна парцела: ГП_9.25

Класа на намена: **A1** - куќи за домување; Поединечна намена: **A1.3** станбени куќи со споени ѕидови на меѓа од двете страни – куќи во низови; Катност: **П+2**

Површина на парцела: 141.90 m²; Планирана површина за градење во основа: 70.32 m²; Планирана површина за градење со еркери: 80.16 m²; Планирана вкупна етажна површина за градење: 210.96 / 230.64 m².

Да се почитуваат одредбите од член 107 во однос на диспозицијата и формата на површините за градење. Растојанијата помеѓу површините за градење и границата на градежната парцела за страни од површината за градење каде се планираат регуларни отвори да биде согласно одредбите од член 107 од Правилникот во зависност од типот на градбата.

Висина(m`): $H=10.20$ m, кота на нулта плоча $V= 0.00-1.2$ m во однос на нивелетата на пристапната сообраќајница, а согласно член 119 од Правилникот за урбанистичко планирање (Сл.весник на РСМ бр. 225/20, 219/21, 104/22 и 99/23), мах.висина на кровна конструкција $V=4.5$ m.

Процент на изграденост:49.56%; Коефициент на искористеност:1.48 / 1.62

Компатибилни намени: Во состав на објектот е можно предвидување на компатабилни намени, но не повеќе од 30% од површината на основната намена. Колскиот пристап до градежната парцела е обезбеден од секундарната мрежа на улици, согласно согласно чл.145 од Правилникот за урбанистичко планирање (Сл.весник на РСМ бр. 225/20, 219/21, 104/22 и 99/23).

Паркирање: Потребата за паркирање ќе се реализира во градежната парцела, а во целост почитувајќи го член 134 член Правилникот за урбанистичко планирање (Сл. Весник на РСМ бр. 225/20, 219/21, 104/22 и 99/23). Обезбедувањето на потребниот број на паркинг места е основен услов за изградба до максимална дозволена висина и површина за градба, согласно со член 134 од Правилникот за урбанистичко планирање (Сл.весник на РСМ бр. 225/20, 219/21, 104/22 и 99/23). Пристапот до градежната парцела е обезбеден согласно член 141 и 145 од Правилникот за урбанистичко планирање (Сл.весник на РСМ бр. 225/20, 219/21, 104/22 и 99/23), преку станбените ул. “СТ10”.

Зеленило: Просторот надвор од површината за градење партерно да се уреди и озелени со парковско зеленило. При добивање на Одобрение за градба да се почитува член 20 од Законот за урбано зеленило (Сл.Весник на РМ бр.11/18, 42/20), со кој се дефинира дека при разработка на урбанистички план потребно е да се обезбеди минимум 20% зеленило на секоја градежна парцела.

Градежна парцела: ГП_9.26

Класа на намена: **A1** - куќи за домување; Поединечна намена: **A1.3** станбени куќи со споени ѕидови на меѓа од двете страни – куќи во низови; Катност: **П+3**

Површина за градење: Постоен објект. Дозволени се адаптација, реконструкција и пренамена на објектот; **Висина(m`)**: Н=Постојна

Процент на изграденост: 42.11%; Коефициент на искористеност:1.68

Пристапот до градежната парцела е обезбеден согласно член 141 и 145 од Правилникот за урбанистичко планирање (Сл.весник на РСМ бр. 225/20, 219/21, 104/22 и 99/23), преку станбените ул. “СТ10”.

Градежна парцела: ГП_9.27

Класа на намена: **A1** - куќи за домување; Поединечна намена: **A1.3** станбени куќи со споени ѕидови на меѓа од двете страни – куќи во низови; Катност: **П+2**

Површина за градење: Постоен објект. Дозволени се адаптација, реконструкција и пренамена на објектот; **Висина(m`)**: Н=Постојна

Процент на изграденост: 48.16%; Коефициент на искористеност:1.44

Пристапот до градежната парцела е обезбеден согласно член 141 и 145 од Правилникот за урбанистичко планирање (Сл.весник на РСМ бр. 225/20, 219/21, 104/22 и 99/23), преку станбената ул. “СТ10”.

Градежна парцела: ГП_9.28

Класа на намена: **A1** - куќи за домување; Поединечна намена: **A1.1** станбени куќи – слободностоечки; Катност: П+1

Површина за градење: Постоен објект. Дозволени се адаптација, реконструкција и пренамена на објектот; **Висина(m`)**: Н=Постојна

Процент на изграденост: 42.01%; Коефициент на искористеност:0.84

Пристапот до градежната парцела е обезбеден согласно член 141 и 145 од Правилникот за урбанистичко планирање (Сл.весник на РСМ бр. 225/20, 219/21, 104/22 и 99/23), преку станбените ул. “СТ10” и Интегрирана с.п. “1”.

Градежна парцела: ГП_9.29

Класа на намена: **A1** - куќи за домување; Поединечна намена: **A1.1** станбени куќи – слободностоечки; Катност: **П+2**.

Површина за градење: Постоен објект. Дозволени се адаптација, реконструкција и пренамена на објектот; **Висина(m`)**: Н=Постојна

Процент на изграденост: 27.72%; Коефициент на искористеност:0.83

Пристапот до градежната парцела е обезбеден согласно член 141 и 145 од Правилникот за урбанистичко планирање (Сл.весник на РСМ бр. 225/20, 219/21, 104/22 и 99/23), преку интегрираната сообраќајна површина “1”.

Градежна парцела: ГП_9.30

Класа на намена: **A1** - куќи за домување; Поединечна намена: **A1.1** станбени куќи – слободностоечки; Катност: **П+3**

Површина за градење: Постоен објект. Дозволени се адаптација, реконструкција и пренамена на објектот; **Висина(m`)**: Н=Постојна

Процент на изграденост: 35.47%; Коефициент на искористеност:1.42

Пристапот до градежната парцела е обезбеден согласно член 141 и 145 од Правилникот за урбанистичко планирање (Сл.весник на РСМ бр. 225/20, 219/21, 104/22 и 99/23), преку интегрираната сообраќајна површина “1”.

Градежна парцела: ГП_9.31

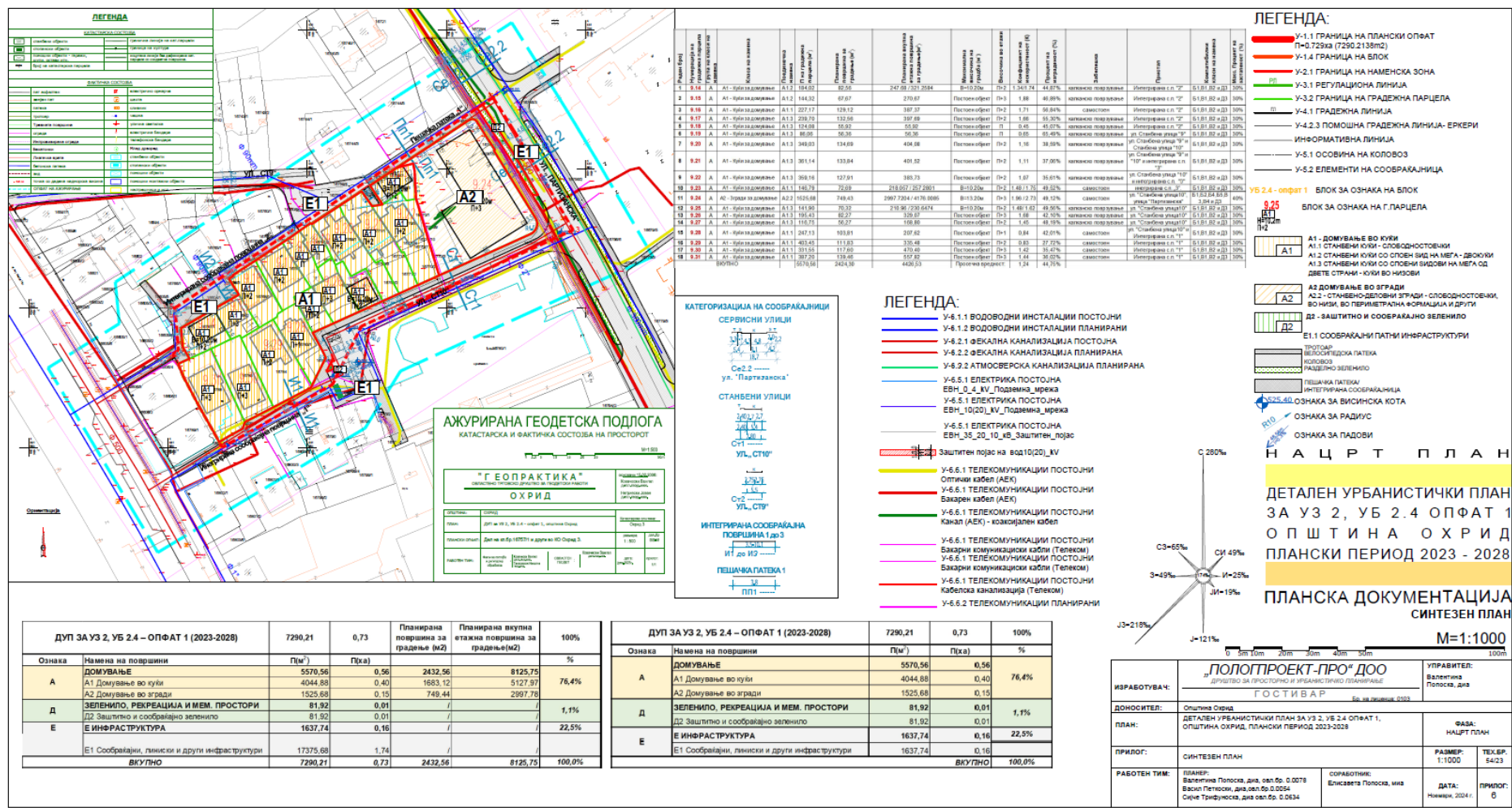
Класа на намена: **A1** - куќи за домување; Поединечна намена: **A1.1** станбени куќи – слободностоечки; Катност: **П+3**

Површина за градење: Постоен објект. Дозволени се адаптација, реконструкција и пренамена на објектот; **Висина(m`)**: Н=Постојна

Процент на изграденост: 36.02%; Коефициент на искористеност:1.44

Пристапот до градежната парцела е обезбеден согласно член 141 и 145 од Правилникот за урбанистичко планирање (Сл.весник на РСМ бр. 225/20, 219/21, 104/22 и 99/23), преку интегрираната сообраќајна површина “1”.

Извештај за Стратегиска Оцена на Животната Средина за Детален урбанистички план за УЗ 2, УБ 2.4 – опфат 1, Општина Охрид

Слика 6 Синтезен план за ДУП за УЗ 2, УБ 2.4 – опфат 1, општина Охрид

3.2 Предмет и главни цели на Планскиот документ

Деталниот урбанистички план има за цел да обезбеди услови за похумано живеење и работа на граѓаните, рамномерен и одржлив просторен развој, рационално и одржливо користење на просторот, заштита на културното наследство и заштита и унапредување на животната средина и природа, согласно чл.3 од Правилникот за урбанистичко планирање, (Сл. Весник на РСМ бр. 225/20, 219/21, 104/22 и 99/23). Со стандардите и нормативите за урбанистичко планирање пропишани во овој правилник се обезбедува:

- рамномерен просторен развој во рамки на просторните единици на планирање од сите нивои, како и развој на сите инфраструктури што го обезбедува развојот, што е во согласност со општествените и стопанските потреби, и со можностите за развој и капацитетите на просторот,
- рационално уредување и користење на просторот кое обезбедува ефикасно зачувување на просторните ресурси, капацитети и природни добра,
- создавање и унапредување на условите за хумано живеење и работа на граѓаните со меѓусебно усогласена и урамнотежена разместеност на човечките дејности и активности во просторот, како и хармоничен развој и заштита на интегралните вредности на просторот,
- надминување на урбаните бариери на лицата со инвалидитет и обезбедување на функционалната пристапност и мобилност помеѓу градбите и подрачјата во и помеѓу населените места на сите граѓани, особено на лицата со намалена или отежнета подвижност, децата, постарите и други,
- одржлив просторен развој обезбеден со разумно користење на просторот и заштита на природата, природните добра и животната средина, односно стратегија на одржливост која ќе обезбеди просторен развој што ќе ги превенира и одбегне ризиците од загадување и деградација на околината.
- сочувување на квалитетот и унапредување на животната средина и природата, природното наследство и добра, со ефикасни мерки за обезбедување на здрава животна средина и зачувување на ендемските карактеристики на природата.
- справување со климатските промени со вградување на стратегии на одржливост во просторниот развој и со зголемување на диверзитетот и ефикасноста на мерките за намалување на ризиците и последиците од природни непогоди,
- сочувување и заштита на недвижното културно наследство, како и унапредување на културните добра со зачувување на автентичните културни вредности, создавање на услови за одржливо користење на културните добра и негување на карактеристиките, интегритетот и вредностите на урбаните, руралните и природните амбиенти,
- безбедност од природни и технолошки катастрофи, хаварии и други несреќи,

- создавање, развој и одржување на квалитетни и хумани градски и селски населени места со безбедна, здрава и општествено функционална животна и работна средина,
- создавање на ефикасен и одржлив систем на транспортни, сообраќајни и комуникациски коридори и мрежи за поврзување на сите региони и населени места, како и за поврзување на територијата на државата со европските и соседните мрежи,
- создавање на ефикасен и одржлив систем на комунакни и други инфраструктури и мрежи, како и нивно поврзување на територијата на државата со европските и соседните мрежи,
- усогласување на домашната со позитивните европски практики на уредување на просторот и урбанистичко планирање, и
- создавање на култура на квалитет и убавина на урбанистичкото и архитектонското обликување на просторот

3.3 Корелација на целите на Планот со други релевантни планови и програми/плански документи и цели на заштита на животната средина

Просторното и урбанистичкото планирање е континуиран процес, кој се обезбедува со изработување, донесување и спроведување на просторни и урбанистички планови, со цел да се обезбеди уредување и хуманизација на просторот и заштита и унапредување на животната средина и природата.

Еден од најголемите предизвици на политиката на животната средина е остварувањето на оптимален баланс меѓу економската, социјалната и еколошката димензија на развојот, со што се обезбедува реално оправдан и одржлив развој.

Дел од целите на заштитата на животната средина, дефинирани на национално и меѓународно ниво, се инкорпорирани при подготовка на ДУП за УЗ 2, УБ 2.4 – опфат 1, Општина Охрид, како и во периодот на неговата имплементација.

Главна цел на ДУП за УЗ 2, УБ 2.4 – опфат 1, општина Охрид е уредување и организирање на просторпт преку:

- Одредување градежна парцела;
- Планирање на градежната парцела;
- Утврдување на параметрите за големината на објектите, врз основа на нормите за планирање на објекти;
- Утврдување на системот на инфраструктурно опслужување на планираните содржини и објекти;
- Приклучок на проектниот опфат со електрична енергија, и друга инфраструктура.
- Оформување на препознатлива амбиентална целина;
- Почитување и заштита на правото на човекот на приватност;
- Почитување и надградување на пејсажните вредности;
- Вградување на заштитни мерки;
- Почитување на законските прописи, стандарди и нормативи во планирањето;

Извештај за Стратегиска Оцена на Животната Средина за Детален урбанистички план за УЗ 2, Уб 2.4 – опфат 1, Општина Охрид

- Утврди планско-проектните општи и посебни услови, преку параметри, кои се потребни за изработување на идеен односно основен проект на градба (ситуација, основи, пресек и изгледи на градбата), ако на конкретната градежна парцела е утврдена површина за градба на еден проект.

Исто така ДУП треба да ги утврди планско - проектните општи и посебни услови, преку параметри, кои се потребни за изработување на основен проект за градба (ситуација, основи, пресеци и изгледни на градбата) кога на конкретната градежна парцела е утврдена една површина за градба.

Во следната табела е даден краток преглед на целите на други релевантни локални, регионални и национални плански документи, во корелација со целите и активностите кои ги предвидува Планот.

Табела 6 Корелација на целите на Планот со целите на релевантните национални, регионални и локални плански и стратешки документи

Релевантни национални/регионални/локални стратешки и плански документи	Цели или барања утврдени со стратешките и планските документи	Како целите на стратешкиот/планскиот документ се вградени во УПВНМ или како истите ќе се постигнат со негова имплементација
Национални стратешки/плански документи		
<p>Просторен план на Република Македонија (2002-2020)</p>	<p>-Зголемување на вработеноста, пред сè, врз економски критериуми и со поголемо потпирање на развојот врз знаењата и умешноста на работната сила;</p> <p>-Постојано подобрување на материјалните, културните, општествените и другите услови за живот и работата на граѓаните, задоволување на потребите и јакнење на материјалната и социјалната сигурност на населението, како основна и трајна определба на општеството;</p> <p>-Остварување на порамномерен регионален развој, со побрз развој на стопански недоволно развиените краишта;</p> <p>-Остварување на рационално користење, организирање и уредување на просторот во согласност со потребите од рационално разместување на производните сили;</p> <p>-Менување на односот кон природната средина со системска, материјална, образовна и друга поддршка на нејзиното зачувување, заштита и унапредување.</p>	<p>Усогласеност: Генералните насоки и смерници за урбанизација на предметниот плански опфат врз кои се темели Просторниот план се земени предвид при планирањето на просторот.</p>
<p>Национална стратегија за одржлив развој (2009-2030)</p>	<p>Одржливиот развој имплицира развој, кој ги задоволува потребите на сегашните генерации, без да ја загрози можноста на идните генерации да ги задоволат своите потреби. Со други зборови, при планирањето на нашите секојдневни активности, треба да размислуваме и за идните генерации.</p> <p>Основни цели на Стратегијата за одржлив развој се:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Да се користи механизмот за чист развој според протоколот од Кјото како дополнителна алатка за спроведување на проекти за намалени емисии на стакленички гасови и поттик на руралниот развој. <p>Исто така, во Стратегијата е ставен акцент на:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Обезбедување заштита на природата во Македонија базирана на принципите на „Натура 2000“ мрежата преку засилена 	<p>Усогласеност: Во Планската документација земен е предвид прифатениот концепт на Република Македонија за одржлив развој како начин кој води до економски напредок, социјална благосостојба и одржување рамнотежа во животната средина.</p>

Извештај за Стратегиска Оцена на Животната Средина за Детален урбанистички план за УЗ 2, УБ 2.4 – опфат 1, Општина Охрид

Релевантни национални/регионални/локални стратешки и плански документи	Цели или барања утврдени со стратешките и планските документи	Како целите на стратешкиот/планскиот документ се вградени во УПВНМ или како истите ќе се постигнат со негова имплементација
	<p>имплементација на Стратегијата за биолошка разновидност и Акциониот План;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Промовирање нова мрежа за мониторинг на животната средина; - Контрола на квалитетот на воздухот и да се намалат законите по човековото здравје и функционирањето на екосистемите; - Да се воведат управување со водните ресурси и да се намали загубата на вода и влијанието од загадувањето како основа за развој на планови за управување со речни корита; - Да се поддржат шумскиот, земјоделскиот и руралниот развој, како основни економски активности во синергија со Планот за зачувување и управување на природните ресурси. - Да се интензивира фокусот на алтернативни извори на енергија, кои не се штетни за животната средина, развојот на екотуризмот и производството на здрава храна. Понатаму, да се искористат посебните погодности и можности на животната средина во Република Северна Македонија во поттикнувањето на соработката и управувањето во поширокиот регион. 	
<p>Стратегија за регионален развој на Република Македонија (2009-2019)</p>	<p>Главните стратешки цели на Стратегијата се:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Конкурентни плански региони што се одликуваат со динамичен и одржлив развој; - Поголема демографска, економска, социјална и просторна кохезија помеѓу и во рамките на планските региони во Република Македонија. <p>За постигнување на овие цели дефинирани се приоритети:</p> <p>Стратешка цел 1:</p> <p><i>Приоритет 1.2.</i> Развивање на современа и модерна инфраструктура во планските региони,</p> <p><i>Приоритет 1.3.</i> Препознавање и искористување на иновативниот потенцијал и подигнување на техничко-технолошката основа на носечките индустрии во планските региони,</p> <p><i>Приоритет 1.4.</i> Подигнување на нивото на човечкиот капитал во планските региони,</p>	<p>Усогласеност: Одредбите и целите на планскиот документ се во корелација со целите на Стратегија и ќе допринесат до остварување на една од главните цели за поголема демографска, економска, социјална и просторна кохезија во рамките на овој плански регион.</p>

Извештај за Стратегиска Оцена на Животната Средина за Детален урбанистички план за УЗ 2, УБ 2.4 – опфат 1, Општина Охрид

Релевантни национални/регионални/локални стратешки и плански документи	Цели или барања утврдени со стратешките и планските документи	Како целите на стратешкиот/планскиот документ се вградени во УПВНМ или како истите ќе се постигнат со негова имплементација
	<p><i>Приоритет 1.6.</i> Оптимално користење и валоризација на природните ресурси и енергетските потенцијали во планските региони,</p> <p><i>Приоритет 1.7.</i> Заштита на животната средина во планските региони</p> <p>Стратешка цел 2:</p> <p><i>Приоритет 2.1.</i> Демографска ревитализација и порамномерна дистрибуција на населението помеѓу и внатре во планските региони,</p> <p><i>Приоритет 2.2.</i> Градење на функционално-просторни структури за подобро интегрирање на урбаните со руралните средини во планските региони,</p> <p><i>Приоритет 2.3.</i> Зголемување и порамномерна дисперзија на инвестициите и вработеноста помеѓу и во рамките на регионите,</p> <p><i>Приоритет 2.4.</i> Подигнување на степенот на социјален развој во планските региони,</p> <p><i>Приоритет 2.5.</i> Поддршка на подрачјата со специфични развојни потреби,</p>	
<p>Национална Стратегија за води (2011-2041)</p>	<p>Главна цел на Стратегијата е зачувување на добра состојба на водата, спречување на загадувањето на водата, спречување на хидро-морфолошките промени и рехабилитација на статусот на водата каде што е нарушен.</p> <p>Посебните цели кои треба да се постигнат со интегрираното управување со водите во Република Македонија се:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Доволен квалитет на водата за пиење за јавно снабдување; -Потребни количини на вода со соодветен квалитет за разни комерцијални цели; -Заштита на луѓето и материјалните добра од штетните ефекти на водата; -Да се постигне и да се зачува добар статус на водата на површинските и подземните водни тела; -Заштита на водата и екосистемите зависни од вода; -Усогласување на мерките на управување со водите со корисниците на 	<p>Усогласеност: Во Планската документација се предвидени мерки и активности во однос на управувањето со водите, односно активности за водоснабдување, одведување и третман на отпадните води, заштита на водите и сл.</p>

Извештај за Стратегиска Оцена на Животната Средина за Детален урбанистички план за УЗ 2, УБ 2.4 – опфат 1, Општина Охрид

Релевантни национални/регионални и/локални стратешки и плански документи	Цели или барања утврдени со стратешките и планските документи	Како целите на стратешкиот/планскиот документ се вградени во УПВНМ или како истите ќе се постигнат со негова имплементација
	<p>просторот од другите сектори;</p> <p>-Одржливо управување со водите со рационално и одржливо користење на водните ресурси.</p>	
<p>Национална стратегија за управување со отпад (2008-2020)</p>	<p>Дел од општите и посебни стратешки цели во управувањето со отпадот се:</p> <p>-Воведување стабилни финансиски ресурси и соодветни економски механизми за обезбедување на целосно покривање на трошоците за одржување на интегрираниот систем за управување со отпад;</p> <p>-Воспоставување систем за собирање податоци/информации за изворите, природата, количествата и судбината на тековите на отпадот, како и за капацитетите за обнова на материјали/енергија и за депонирање на отпадот и обезбедување на потребниот пристап на јавноста до истиот;</p> <p>-Воспоставување на технички современ систем за управување со отпад;</p> <p>-Примена на ефикасни и исплатливи техники за управување со посебните текови отпад;</p> <p>-Воведување на депонии за опасен и за неопасен отпад и други капацитети за депонирање на отпадот во согласност со современите стандарди;</p> <p>-Постапно затворање и/или санирање на постојните комунални одлагалишта за отпад и/или индустриски еколошки жаришта.</p>	<p>Усогласеност: Планскиот опфат е во градот Охрид, каде е воспоставен систем за превземање, транспорт и одлагање на комуналниот и другите типови на отпад.</p>
<p>Национален план за управување со отпад (2009-2015)</p>	<p>Управување со отпад е да се обезбеди соодветна политика за заштита на животната средина, рамка за одлучување, економска основа, учество на јавноста и постепено воспоставување на техничка инфраструктура за спроведување на активностите на управување со отпад, со цел да се реализира системот за управување со отпад во согласност со законската регулатива на ЕУ и со Акционата програма за животна средина на ЕУ, земајќи ги предвид нејзините приоритети во управувањето со отпадот. Планот ги наведува основните,</p>	

Извештај за Стратегиска Оцена на Животната Средина за Детален урбанистички план за УЗ 2, УБ 2.4 – опфат 1, Општина Охрид

Релевантни национални/регионални и/локални стратешки и плански документи	Цели или барања утврдени со стратешките и планските документи	Како целите на стратешкиот/планскиот документ се вградени во УПВНМ или како истите ќе се постигнат со негова имплементација
	меѓусебно поврзани мерки за сопирање или за ублажување на последиците врз животната средина предизвикани од сегашното управување со отпадот, од една страна и за изградба на рамка за постепено воспоставување на современ и одржлив систем за управување со отпад, преку оптимална комбинација на различни законски, економски и комуникациски механизми и инструменти, од друга страна.	
Национален план за заштита на амбиентниот воздух (2013-2019)	<p>Главни цели на Планот се:</p> <ul style="list-style-type: none"> -одржување на квалитетот на амбиентниот воздух во зоните каде што не се надминуваат граничните вредности на квалитет; -подобрување на квалитетот на амбиентниот воздух во зоните каде што се надминуваат граничните вредности за квалитет; -преземање на мерки за намалување на емисиите од определени стационарни извори на загадување; -усвојување на неопходни мерки за минимизирање и целосно отстранување на негативните ефекти врз квалитетот на амбиентниот воздух. 	<p>Усогласеност: Бидејќи Планската документација се однесува на домување, не се очекуваат влијанија во воздухот.</p> <p>Неусогласеност: Можни се влијанија во воздухот во случај доколку се користат фосилни горива при загревањето на објектите за домување.</p>
Национална стратегија за развој на културата за периодот 2013-2017	<p>Општи цели и приоритети на Стратегијата се:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Да се поттикнува развојот на културата во сета нејзина комплексност на: (а) наследениот традициски и етнокултурен идентитет на македонскиот народ и на другите народи кои живеат во Република Македонија, (б) мултикултуралната реалност на македонското општество, (в) естетскиот плурализам на уметничките вредности и (г) хуманистичката, етичката, едукативната, забавната, економската, производствената, кохезивната и другите димензии на културата. -Да се негува комуникацијата на одделните културни идентитети, при што ќе се подига свеста за културата како сфера од посебен општествен и национален интерес. -Да се воспостави и да се одржува цврста соработка меѓу секторот култура и секторите образование и наука, меѓународната политика и 	<p>Неусогласеност: Во рамките на планскиот опфат е идентификувано незаштитено археолошко наоѓалиште „Пенелопа“ – праисториска палафитна (наколна) населба, која не е доистражена и не се познати границите на протегање, а за што се изработени Заштитно конзерватосрки основи, во кои се пропишуваат потребните мерки кои треба да се превземат при реализацијата на планската документација.</p> <p>Усогласеност: Во текот на процесот на планирање на просторот, Планерот побарал изработка на: Заштитно конзерватосрки основи, во кои се пропишуваат потребните мерки кои треба да се превземат при реализацијата на планската документација</p>

Извештај за Стратегиска Оцена на Животната Средина за Детален урбанистички план за УЗ 2, УБ 2.4 – опфат 1, Општина Охрид

Релевантни национални/регионални и/локални стратешки и плански документи	Цели или барања утврдени со стратешките и планските документи	Како целите на стратешкиот/планскиот документ се вградени во УПВНМ или како истите ќе се постигнат со негова имплементација
	<p>туризмот и другите сектори кои се имплементираат во културниот сектор како основа за развој на културата и на општеството.</p> <p>-Да се поддржуваат проекти за промоција и пласман на културата на Република Македонија во меѓународни рамки.</p> <p>-Да се остварува континуирана заштита на културното наследство независно од неговото историско, цивилизациско и етнокултурно обележје и др.</p>	
<p>Стратегија за демографски развој на РМ, 2008-2015</p>	<p>Целта на Стратегијата е обезбедување одржлив демографски развој на Република Македонија преку подобрување на квалитетот на човечкиот капитал и социјална кохезија.</p> <p>Специфични цели:</p> <p>-Забавување на стапката на намалување на населението и создавање услови за одржлив демографски развој на земјата;</p> <p>-Намалување на регионалните демографски нееднаквости и креирање одржлива територијална дистрибуција и квалитетен живот на населението;</p> <p>-Намалување на постоечките разлики и нееднаквости помеѓу населението, со цел зголемување на социјалната кохезија.</p>	<p>Усогласеност: Имплементацијата на Планската документација ќе допринесе за отворање на нови работни места во градежната фаза, подобрување на животниот стандард, развој на општината и сл.</p>
<p>Национална Стратегија за развој на туризмот (2009-2013)</p>	<p>Градење на имиџ на препознатлива европска дестинација за туризам, базиран на културното и природното наследство и препознатлива по производите со висок квалитет инкорпорирано во заедничко име – туристички производ на Македонија.</p> <p>Развој на производи и услуги (Препознатливи производи, Категоризација на сместувачките капацитети, Вински туризам, Рурален туризам, Култура и занаети, Бањи), Соодветен пристап и инфраструктура (Патна инфраструктура, Воздушен пристап);</p> <p>Управување и заштита на животната средина и културното наследство, Развој на туризмот преку јавно-приватно партнерство , како и подобрување на туристичката инфраструктура и туристичката понуда.</p>	<p>Усогласеност: Со реализацијата на Планската документација ќе се допринесе до подобрување на туристичката понуда на Општина Охрид, во однос на развојот на услуги.</p>

Извештај за Стратегиска Оцена на Животната Средина за Детален урбанистички план за УЗ 2, УБ 2.4 – опфат 1, Општина Охрид

Релевантни национални/регионални и/локални стратешки и плански документи	Цели или барања утврдени со стратешките и планските документи	Како целите на стратешкиот/планскиот документ се вградени во УПВНМ или како истите ќе се постигнат со негова имплементација
<p>Национална стратегија за биолошка разновидност со акционен план, (2018-2023), 2019</p>	<p>Главна цел на Стратегијата е:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Намалување на директните и индиректните притисоци врз биолошката разновидност; -Подобрување на статусот на биолошката разновидност преку зачувување на екосистемите, видовите и генетската разновидност заради зголемување на придобивките од биолошката разновидност и екосистемските услуги. 	<p>Усогласеност: Планскиот опфат се наоѓа во урбаниот дел на градот Охрид, каде не се идентификувани значајни или ендемични видови, ниту значајни живеалишта. Но самиот опфат влегува во границите на „Светското природно и културно наследство на Охридскиот регион“,</p> <p>Неусогласеност: пренамена на зелени површини (на државно земјиште) во градежно земјиште, заради дооформување парцели за градба.</p>
<p>Национална стратегија за заштита на природата (2017-2027), 2019</p>	<p>Во Националната стратегија за заштита на природата, дефинирани се следните национални цели за заштита на природата:</p> <p>НАЦИОНАЛНА ЦЕЛ 1: Геодиверзитетот и геонаследството и другите компоненти на природата (биолошката и пределската разновидност) соодветно да се идентификуваат, истражуваат, мониторираат и инвентаризираат.</p> <p>НАЦИОНАЛНА ЦЕЛ 2: Да се заштитат, зачуваат и мониторираат компонентите на геодиверзитетот, геонаследството, биолошката и пределската разновидност.</p> <p>НАЦИОНАЛНА ЦЕЛ 3: До 2022 година да се вгради политиката за заштита на природата во стратегиите, плановите и програмите во другите сектори.</p> <p>НАЦИОНАЛНА ЦЕЛ 4: Да се воспостави и практикува одржливо користење на геодиверзитетот, геонаследството и другите компоненти на природата (биолошката и пределската разновидност) преку употреба на традиционални знаења, иновации, најдобри практики и позитивни стимулации за зачувување и одржливо користење на природата.</p> <p>НАЦИОНАЛНА ЦЕЛ 5: Да се унапреди законодавната рамка, согласно ЕУ легислативата и релевантните ратификувани меѓународни договори за заштита на природата и да се обезбеди соодветна институционална рамка преку зајакнување на административните капацитети.</p>	

Извештај за Стратегиска Оцена на Животната Средина за Детален урбанистички план за УЗ 2, УБ 2.4 – опфат 1, Општина Охрид

Релевантни национални/регионални и/локални стратешки и плански документи	Цели или барања утврдени со стратешките и планските документи	Како целите на стратешкиот/планскиот документ се вградени во УПВНМ или како истите ќе се постигнат со негова имплементација
	<p>НАЦИОНАЛНА ЦЕЛ 6: Да се подигне нивото на информираност, едукација и промоција за вредностите и значењето на геодиверзитетот и геонаследството и другите компоненти на природата (биолошката и пределската разновидност);</p> <p>НАЦИОНАЛНА ЦЕЛ 7: Да се обезбеди континуирано и зголемено финансирање на заштитата на природата од буџетски средства на централно и локално ниво, од инвестиции и други извори на финансирање, преку воспоставување на соодветни одржливи и ефикасни модели на финансирање на заштитата и одржливото користење на природата.</p>	
<p>Стратегија и акционен план за имплементација на Архуската конвенција (2005)</p>	<p>Стратегијата има за цел да се спроведе детална анализа за статусот на имплементација на Конвенцијата, да обезбеди насоки и препораки за надминување на проблемите кои произлегуваат од имплементацијата на Конвенцијата и да препорача акционен план за спроведување на предложените мерки и следење на дадените насоки.</p>	<p>Усогласеност: Во постапката на усвојување на Планот и спроведување на СОЖС процедурата ќе биде обезбедено учество на јавноста што ќе придонесе во процесот на одлучување и донесување одлуки.</p>
Регионално ниво		
<p>План за управување со Светското природно и културното наследство на Охридскиот Регион (2020 - 2029)</p>	<p>Во Планот за управување со Светското природно и културното наследство на Охридскиот Регион (2020 - 2029) се дефинирани следните цели:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Зајакнување на управувањето со природното и културното наследство во Охридскиот Регион ➤ Минимизирање на влијанијата на водите во сливот на Охридското Езеро ➤ Примена на одржливо земјоделство и шумарство ➤ Равивање на одржлив туризам ➤ Контрола врз внесувањето на алохтони видови ➤ Реставрација и ревитализација на живеалиштата ➤ Одржливо рибарство 	<p>Усогласеност: При изработката на Планската документација се земени предвид барањата на управување со Светското природно и културното наследство на Охридскиот Регион (2020 - 2029) и истите се инкорпорирани во Планот.</p> <p>Исто така во Планската документација се пропишани и мерки за заштита на природното и културното наследство.</p>

Извештај за Стратегиска Оцена на Животната Средина за Детален урбанистички план за УЗ 2, УБ 2.4 – опфат 1, Општина Охрид

Релевантни национални/регионални/локални стратешки и плански документи	Цели или барања утврдени со стратешките и планските документи	Како целите на стратешкиот/планскиот документ се вградени во УПВНМ или како истите ќе се постигнат со негова имплементација
	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Заштита на предлот ➤ Ублажување и адаптација на климатските промени ➤ Обновување на урбанистичко-аритектонските вредности ➤ Зачувување и презентација на селектирани археолошки локалитети ➤ Подобрување на конзерваторскиот третман на заштитените добра ➤ Подигање на свеста за значењето на природното и културното наследство во Охридскиот Регион 	
<p>Програмата за развој на Југозападниот плански регион (2015-2019)</p>	<p><u>Програмата за развој на Југозападниот плански регион</u> ги поставува следните цели:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Модерна регионална економија базирана врз висока технологија и знаење ➤ Образование прилагодено на потребите на економскиот развој, ефикасна социјална и здравствена заштита за населението во Регионот и создавање услови за запирање на миграцијата ➤ Развој на туризмот поврзан со природното и културното наследство, и ➤ Зачувување на квалитетот на животната средина 	<p><i>Усогласеност:</i> Имплементацијата на Планот ќе допринесе за социо економски развој на населението (вработување, подобрување на животниот стандард и сл.), а преку тоа и до развој на стопанството и економијата</p>
<p>Просторен План на Охридско Преспанскиот Регион 2005-2020</p>	<p>Просторниот план на Охридско-преспанскиот регион, како долгорочен, интегрален, развоен документ, каде е дефинирана просторната организација на Регионот, има за цел создавање на порационална организација на различните видови на користење на земјиштето, како и нивна меѓусебна поврзаност, со што би требало да се избалансираат потребите од социо-економски развој, заштита на животната средина и нивото на техничката опременост на просторот.</p> <p>Цели на идниот економски просторен развој на Регионот се:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Разместување на производните и услужни дејности во просторот врз принципот на рационално користење, 	<p><i>Усогласеност:</i> Изработката на планската документација претставува исполнување на целите за просторен развој на регионот, заштита на биолошката и пределската разновидност, односно природното наследство. Концепцијата за просторно планирање на Општина Охрид се темели на основните принципи, развојни цели и одредби, дефинирани во Просторниот План за Регионот.</p>

Извештај за Стратегиска Оцена на Животната Средина за Детален урбанистички план за УЗ 2, УБ 2.4 – опфат 1, Општина Охрид

Релевантни национални/регионални и/локални стратешки и плански документи	Цели или барања утврдени со стратешките и планските документи	Како целите на стратешкиот/планскиот документ се вградени во УПВНМ или како истите ќе се постигнат со негова имплементација
	<p>организирање и уредување на земјиштето;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Унапредување и подобрување на патната поврзаност со поблиските и подалечни простори од Регионот со локални, регионални и меѓународни патни правци; - Квалитативни структурни промени на стопанските сектори; - Поттикнување на развојот на стопански недоволно развиените подрачја како детерминанта на позабрзан и порамномерен стопански развој; - Алокација на производните и услужни дејности со примена на системска, материјална, едукативна и друга поддршка за зачувување, заштита и унапредување на природната и создадена средина. 	
<p>Регионалниот план за управување со отпад на Југозападен плански регион</p>	<p>Регионалниот план за управување со отпад на Југозападен плански регион ја има следнава визија и следниве цели:</p> <p>Визија: Да се обезбеди регионална планска рамка за одржливо управување со отпадоот и преработка на ресурсите преку развивање на интегриран систем за управување со отпад со следниве општи цели:</p> <p>Цел А: Минимизирање на негативните влијаниа на животната средина и на здравјето на луѓето предизвикани од создавањето и управувањето со отпад.</p> <p>Цел Б: Минимизирање на негативните општествени и економски влијанија и максимизирање на социјалните и економските можности,</p> <p>Цел В: Усогласеност на законските барања, целите, принципите и политиките поставени во европската и националната правна и регулаторна рамка.</p>	<p>Усогласеност: Планскиот опфат е во урбаниот дел на Охрид, каде е воспоставен систем за превземање, транспорт и одлагање на комуналниот и другите типови на отпад.</p>
Локално ниво		
<p>Локален еколошки акционен план на општина Охрид (20219</p>	<p>Примарните цели на ЛЕАП на општина охрид се:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Спроведување на барањата за заштита на животната 	<p>Усогласеност: Целите на Планската документација се во директна врска со целите на ЛЕАП на општина Охрид, особено во делот кој се однесува на спроведување на барањата за</p>

Извештај за Стратегиска Оцена на Животната Средина за Детален урбанистички план за УЗ 2, УБ 2.4 – опфат 1, Општина Охрид

Релевантни национални/регионални и/локални стратешки и плански документи	Цели или барања утврдени со стратешките и планските документи	Како целите на стратешкиот/планскиот документ се вградени во УПВНМ или како истите ќе се постигнат со негова имплементација
- 2025)	<p>средина на локално ниво;</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Идентификација на потребите на административните структури и нивно зајакнување со цел ефикасно управување со животната средина на локално ниво; ➤ Интегрирање на политиката за заштита на животната средина во останатите секторски политики; ➤ Поттикнување на сите субјекти кон поголема одговорност за заштитата на животната средина, особено јавноста; ➤ Промовирање на еколошки одржлив пристап во сите сфери на делување на Општината; ➤ Продолжување на процесот на приближување кон политиките на Европската унија во областа на животната средина, на локално ниво; ➤ Спроведување на барањата за заштита и управување со светското природно наследство како дел од Охридскиот УНЕСКО Регион; ➤ Обезбедување финансиски средства за решавање на приоритетните еколошки проблеми итн. 	<p>заштита и унапредување на светското природно и културно наследство како дел од Охридскиот УНЕСКО Регион.</p>
<p>План за управување со отпад на општина Охрид за период 2018 - 2020 година</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Предвидени активности за реализација на Планот - Подобрување на собирањето и транспортот на отпадо, - Промоција на минимизирањето на отпадот (Изградба на интегрирана инфраструктура за управување со отпад (инсталација за преработка на материјали за рециклирање); - Интервенција во системот за собирање на комунален отпад; - Подобрување на управувањето со депонијата за комунален отпад (Ремедијација на постоечките нестандартни депонии и дивите депонии); - Превенција на создавање на отпад (Јавна кампања (континуирано) и организирање акции во училишта); - Селектирање на рециклабилни фракции; 	<p>Усогласеност: Планскиот опфат е во урбаниот дел на Охрид, каде е воспоставен систем за превземање, транспорт и одлагање на комуналниот и другите типови отпад.</p>

Извештај за Стратегиска Оцена на Животната Средина за Детален урбанистички план за УЗ 2, УБ 2.4 – опфат 1, Општина Охрид

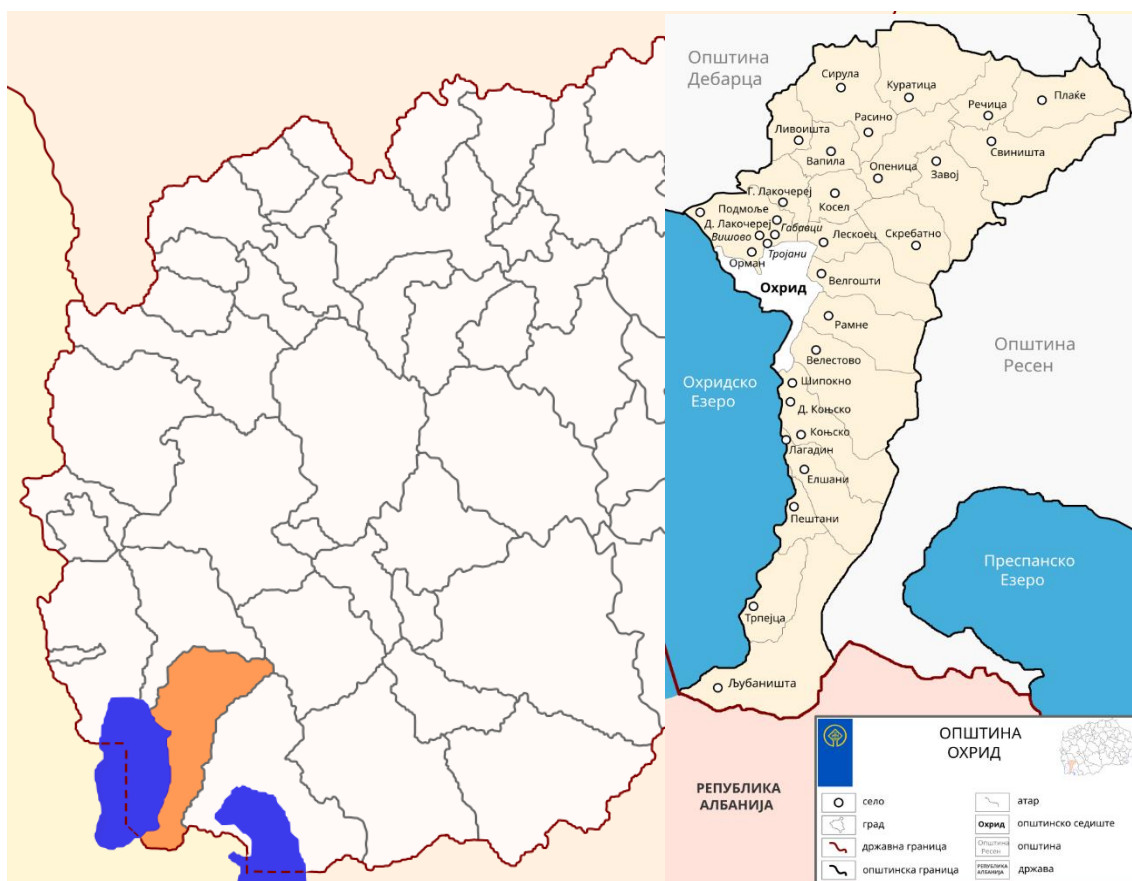
Релевантни национални/регионални/локални стратешки и плански документи	Цели или барања утврдени со стратешките и планските документи	Како целите на стратешкиот/планскиот документ се вградени во УПВНМ или како истите ќе се постигнат со негова имплементација
	<ul style="list-style-type: none"> - Биоразградлив отпад (Воведување на основен систем за примарна селекција и рециклажа до 50 %); - Промоција на учеството на јавноста и промена во однесувањето (Кампања за зголемување на јавната свест за управувањето со отпад и за селекција на отпад и компостирање); - Мониторинг и информирање (Следење на индикатори) - Организациона и инситуционална поставеност (Воспоставување на тарифен систем). 	
<p>Стратегија за развој на зеленило на Општина Охрид 2023 - 2032</p>	<p>Стратешка цел на Стратегијата е исполнување на визијата, Охрид да стане одржлив „зелен град“, со мрежа висококвалитетни и атрактивни зелени површини, што ќе придонесе за благосостојбата и здравјето на сите граѓани и посетители, притоа зачувувајќи ја животната средина и биодиверзитетот. Со исполнување на визијата, ќе се задоволи и законската обврска за 25 m² по глава на жител.</p> <p>Стратешките цели за исполнување на Стратегијата се:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Да се претвори сивото во зелено; - Зеленило за сите; - Зелени кровови и ѕидови; - Да ја донесеме природата во градот; - Да зазеленуваме заедно. 	<p>Неусогласеност: Планот не е во корелација со целите на Стратегија за развој на зеленило на Општина Охрид 2023 - 2032, бидејќи со Планот се предвидува зголемување на процентот на домување во згради, односно зголемување на бројот на жители во границите на планскиот опфат, а намалување на процентот на неизградено земјиште. Намалување на зелениот урбан фонд.</p>

4 РЕЛЕВАНТНИ АСПЕКТИ НА МОМЕНТАЛНАТА СОСТОЈБА НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА

4.1 Географска положба и демографски карактеристики

Општина Охрид се наоѓа во југозападниот дел на Република Северна Македонија, лоцирана на североисточниот брег на Охридското Езеро, со површина од 389,93 km². Сместена е помеѓу високите планини Јабланица и Мокра Планина од западната и Галичица од источната страна.

Општина Охрид се граничи со општините Дебарца на запад и север, Демир Хисар на североисток, Ресен кон исток, а на југ Општината се граничи со Р. Албанија.

Слика 7 Местоположба на Општина Охрид во Р. Северна Македонија

Општина Охрид, како единица на локална самоуправа, ја сочинуваат 28 населени места, односно градот Охрид и селата: Вапила, Велгошти, Велестово, Горно Лакочереј, Долно Коњско, Долно Лакочереј, Елшани, Завој, Коњско, Косел, Куратица, Лагадин, Лескоец, Ливоишта, Љубаништа, Опеница, Орман, Пештани, Плаќе, Подмоѓе, Рамне, Расино, Речица, Свињишта, Сирула, Скребатно, Трпејца и Шипокно. Населените места се организирани во 18 урбани и 26 месни заедници заедници, дадени во следниот табеларен преглед.

Административен центар на Општината е градот Охрид. Урбаната зона на Охрид е составена од Стариот Град, кој е лоциран во средината на урбаната зона, а кој го сочинуваат Варош, Месокастро и рибарската населба Канео.

Вкупниот број жители, прикажани по пол и возраст, вкупниот број на домаќинства и станови, во Општина Охрид е прикажан во следните табели:

Табела 7 Вкупен број на население, домаќинства и станови во о. Охрид (Извор: Попис 2022)

Општина	Вкупно резидуално население	Вкупно домаќинства	Станови
Охрид	51 428	18 368	33 660

Табела 8 Вкупно резидентно население по 5-годишни групи, по пол, Попис 2022

Општина Охрид	Вкупно	Мажи	Жени
Вкупно	51 428	25 231	26 197
0 – 4	2 264	1 151	1 113
5 – 9	2 541	1 332	1 209
10 – 14	2 616	1 330	1 286
15 – 19	2 606	1 374	1 232
20 – 24	2 632	1 362	1 270
25 – 29	2 957	1 474	1 483
30 – 34	3 233	1 692	1 541
35 – 39	3 690	1 785	1 905
40 – 44	3 630	1 803	1 827
45 – 49	3 551	1 716	1 835
50 – 54	3 484	1 725	1 759
55 – 59	3 661	1 749	1 912
60 – 64	3 929	1 908	2 021
65 – 69	3 719	1 745	1 974
70 - 74	3 236	1 477	1 759
75 – 79	1 850	828	1 022
80 – 84	1 180	504	676
85+	649	276	373

Според изјаснувањето за национална припадност, поделбата на населението е дадена во следниот табеларен преглед.

Табела 9 Број на население во о. Охрид според национална припадност (Попис 2022)

Националност	Број	%
Македонци	40488	78,8
Албанци	1942	3,7
Турци	1831	3,5
Срби	232	0,4
Власи	314	0,6
Роми	281	0,5
Бошњаци	23	0,04

опфат 1, Општина Охрид

Останати	6317	12,4
ВКУПНО	51428	100

4.2 Здравје на населението

Здравствената заштита на подрачјето на Општина Охрид се реализира преку работата на јавни здравствени организации: ЈЗУ „Здравствен дом“, Општа болница, Завод за здравствена заштита, Специјална болница за ортопедија и трауматологија ЈЗО „Св. Еразмо“, Специјална детска болница, ЈЗО „Св. Стефан“ - Завод за превенција, лекување и рехабилитација на кардиоваскуларни заболувања итн. Во следниот табеларен преглед даден е преглед на број на здравствени установи во општината и број на здравствени работници.

Табела 10 Здравствени установи и број на здравствени работници во О. Охрид

Дејност	Здравствени работници			Места пунктови
	Виша СС	ССС	НСС	
Здравствен регион Охрид	6	99	0	81
Општа медицина	1	45		19
Медицина на трудот		4		1
Здравствена заштита на деца од 0 – 6 години	1	11		6
Здравствена заштита на училишни деца и младина		4		1
Здравствена заштита на жени		5		5
Поливалентна патронажа	4	6		
Стоматолошка дејност		8		39
Аптекарска дејност		16		10

Извор: Здравствена карта на Р. С. Македонија (2017 година)

4.3 Климатски карактеристики и квалитет на воздухот

Во Охридскиот Регион преовладува умерено - континентална клима, како последица на струењата кои продираат од Јадранско Море преку реката Црн Дрим и влијанието на Охридското Езеро кое се јавува како термички регулатор. Овие влијанија придонесуваат пред сè во формирање на специфичен термички и плувиометриски режим, кој се карактеризира со мали амплитуди на промена на температурата на воздухот во текот на годината.

Високите планински масиви на планините Галичица, Караорман и Јабланица, кои го опкружуваат подрачјето на Охридската Котлина, овозможуваат одржување на постојаност на климатските струења и овозможуваат „блага“ клима во регионот.

Средногодишната просечна температура на воздухот во Општината изнесува 11.4 С⁰, со максимални средномесечни температури во јули и август од 21,2 С⁰ и 34,4 С⁰. Најниската средномесечна температура, е забележана во јануари - 17,2 С⁰, е апсолутниот минимум.

Охридската Котлина се одликува со долготрајно сончево зрачење, а просечното годишно сончево зрачење изнесува 2.233 часови или во просек 6 часа дневно. Максимумот на сончево

зрачење се постигнува во јули месец со вкупно 308 сончеви часови или во просек 10 часа дневно, додека минимумот е во јануари и изнесува во просек 3 часа дневно.

Од вкупниот број денови во годината, 24 % се ведри, 27 % се тмурни, а 49% се облачни.

Релативната влажност на воздухот има спротивен од во однос на температурата на воздухот. Од јануари до јули опаѓа, а потоа се зголемува. Просечната годишна влажност на воздухот е 71 %, со максимум во декември и јануари (79 %), а минимум во јули и август (60%).

Испарувањето од слободната водна површина во Охридската Котлина е поголемо од количината врнежи. Просечно годишно испарува 836 l/m², а годишната сума на врнежи изнесува 708 l/m². Најголемо е испарувањето во август (137 l/m²), потоа во јули (132 l/m²), а најмало во јануари со 27 l/m².

Маглата е ретка појава во Охридската Котлина, а просечно годишно се јавуваат 5 дена во зимските месеци од годината. Просечниот број на мразни денови изнесува 61.

Просечните средногодишни врнежи изнесуваат 704 mm, додека пак просечните врнежи во околината на Езерото изнесуваат приближно 759 mm годишно. Количината на врнежи во Општината има два максимуми, примарен во ноември и секундарен во февруари. Меѓу ноември и февруари доаѓа до незначително намалување на врнежите. Минималните врнежи се во јули.

Охридската котлина се одликува со посебен режим на ветрови, условено од езерото. Покрај ветровите што се јавуваат поради општите атмосферски промени, се јавуваат и ветрови од локален карактер, како последица на нееднаквото загревање на воздухот над копното и езерската површина.

Во Општина Охрид преовладува северниот ветер со просечна годишна зачестеност од 297 ‰, просечна годишна брзина од 2,4 m/s, а максимална од 12,3 m/s. Северниот ветер дува преку целата година, најчесто во ноќните часови. Југозападниот и јужниот ветер се приближно со иста зачестеност 176 ‰, со просечна годишна брзина од 2,9 m/s, а максимална од 18,9 m/s. Тие се јавуваат преку целата година но најзачестени се од април до јуни. Северозападниот ветер е со зачестеност 73 ‰, со просечна годишна брзина од 1,8 m/s, а максимална од 15,5 m/s. Североисточниот ветер е со зачестеност 43‰ и брзина од 12,3 m/s, ветровите од југоисточен и источен правец се незначителни (4 до 5 %).

Охридската котлина е доста ветровита. Нај ветровити се месеците септември и октомври.

4.3.1 Квалитет на воздухот

Следење на квалитетот на воздухот се врши преку споредба на измерените концентрации на загадувачките супстанции во воздухот и граничните вредности, прагови на алармирање, маргини на толеранција за гранична вредност, целни вредности и долгорочни цели определени во Законот за квалитет на амбиентниот воздух.

Квалитетот на амбиентниот воздух во Општина Охрид не може да се следи, бидејќи општината не е поврзана на државната мониторинг мрежа и нема локална мониторинг станица за мерење на параметри преку кои би се оценила состојбата со квалитет на амбиентниот воздух.

**Извештај за Стратегиска Оцена на Животната Средина за Детален урбанистички план за УЗ 2, УБ 2.4 –
опфат 1, Општина Охрид**

Во Општина Охрид единствено се врши периодично мерење на аероседимент, на четири мерни места во градот:

- Во близина на Општата болница;
- Градинката "Јасна Ристеска";
- Главната Автобуската станица; и
- Северниот влез во градот.

Резултатите од измерените вредности за аероседимент во Охрид за период 2016 – 2018 година се дадени во следниот табеларен преглед.

Табела 11 Измерени концентрации на аероседимент 2016 - 2018 година

	Загадувачка материја	Број на мерни места	Број на примероци	Просечна месечна концентрација (mg/m ³)	Минимум mg/m ³	Максимум mg/m ³	Број на примероци над МДК
2016	Аероседимент mg/m ³	07	84	103.52	21.55	284.16	/
2017	Аероседимент mg/m ³	07	84	87.13	15.19	200.22	/
2018	Аероседимент mg/m ³	07	84	86.91	70.29	105.11	/

Извор: ЈЗУ „Центар за јавно здравје“ Охрид

Аероседиментите се значајни бидејќи истите негативно влијаат врз природното и културното наследство.

Загадувањето на воздухот во Општина Охрид е како резултат на емисии на загадувачки супстанции од стационарни и мобилни извори, преку одвивање на хемиско - технолошки процеси, биохемиски процеси, процесите на согорување на горивата итн.

4.4 Климатски промени

Предвидените промени во климата (изразени како промени во температура на воздухот и врнежите) се развиваат постепено и резултатите се значајни на подолг период. Најголемо влијание имаат поплавите. Поплавите се зачестена појава во Р.С. Македонија претставуваа локална манифестација на последиците од глобалните промени и предизвикаат значителни штети. Според подготвените регионални сценарија за Македонија оваа зона е под доминантно-континентално климатско влијание. Од анализата на тие климатски сценарија произлегува дека средногодишната температурата во оваа рефугијална зона за 50 години ќе се покачи во просек за 2,0 °C , додека за 100 години 4,0 °C. При тоазимските температури ќе се зголемат речиси исто како просекот (2,0 и 3,9 °C за 50 и 100 години), што важи и за летните, освен температурата после 100 години (2,1 и 4,4 °C за 50 и 100 години). Годишните суми на врнежи ќе се намалат за 3 % (50 години) и 8 % (за 100 години). При тоа врнежите ќе се намалат само во тек на летната, пролетната и есенската сезона (-18% за 100 години - лето) додека зимските врнежи ќе се зголемат (+4% за 100 години). Меѓутоа врнежите во југозападниот регион каде и

спаѓа Охридскиот регион нема да се намалат значително како во централните и јужните делови на Македонија.

Климатските прилики во овој рефугијален реон поради присуството на Охридското и Преспанското Езеро, како и клисурата на Црн Дрим се прилично константни, бидејќи целиот тој систем делува како еден термостат и овозможува поволни услови за развој на рефугијалната шумска вегетација.

4.5 Бучава

Генерирањето на бучава претставува физички агенс од животната средина која во организмот создава штетни ефекти со тенденција на пораст во развиените земји и во земјите во развој. Бучавата во животната средина може да се класифицира според следните карактеристики: Континуирана бучава, Повремена бучава, Широкопојасна бучава, Тонална бучава и Импулсна бучава.

Законот за заштита од бучава во животната средина („Сл. Весник на РМ“ бр. 79/07, 124/10, 47/11, 163/13, 146/15) ги дефинира правата и обврските на национално и локално ниво, како и правата и должностите на правните и физичките лица во однос на управувањето со бучавата во животната средина и заштита од истата.

Општина Охрид, како една од најпосетуваните туристички дестинации во Р. С. Македонија, секоја година е домаќин на илјадници домашни и странски посетители. Покрај значителните финансиски придобивки од посетеноста на Градот и развојот на туризмот, Општината се соочува со сериозни проблеми од аспект на животната средина, особено проблеми кои потекнуваат од зголемено ниво на бучава. Илјадниците гости, зголемената фреквенција на возила, забавните и рекреативни активности кои ги нудат Градот и угостителските објекти, градската врева, генерираат ниво на бучава која претставува сериозна закана за животната средина и здравјето на луѓето.

Имајќи ги предвид горенаведените факти и недостатокот на податоци од мониторинг на бучава, а со цел да се утврдат главните извори и состојбата со бучавата во Општината и да се превземат соодветни мерки за управување со истата, во отсуство на стратешка карта, Општина Охрид има изработено Акционен План и Програма за управување со бучавата во 2011 година.

Во согласност со планскиот документ главни причини за зголеменото ниво на бучава во Општина Охрид се:

- непочитување на законските обврски;
- несовесно работење на угостителските работници;
- ниска култура на однесување на локалното население, гостите и посетителите;
- несоодветно просторно уредување, особено во стариот дел од градот, каде од двете страни на тесните улочки се наоѓаат голем број на угостителски објекти;
- тесен и затворен простор за ширење на бучавата, односно не постои можност за намалување на интензитетот на бучава од изворот со зголемување на

растојанието, особено во стариот дел на Градот;

- несоодветна звучна изолација на угостителските и станбените објекти;
- голема фреквенција на возила, стар возен парк, застој во сообраќајот, возење со голема брзина и сл.

Ваквата состојба придонесува за зачестеност на поплаки од граѓаните на Општина Охрид, поради вознемиреност од бучава од горенаведените извори.

Во Акциониот план и програмата за намалување на бучавата во Општина Охрид, предложени се мерки за намалување на нивото на бучава, и е нагласено дека при имплементација на истите треба да се земат предвид и дел од мерките и препораките кои се предвидени како долгорочна стратегија за намалување на бучавата.

4.6 Хидрографски карактеристики

Според хидрографската поделба на територијата на Р. С. Македонија, Општина Охрид припаѓа на Јадранскиот речен слив. Преку него се одводнуваат западните и југозападните делови на Р. С. Македонија односно површина од 3.350 km², а според големината претставува втор слив во нашата држава. На него му припаѓаат сливните површини на Охридското и Преспанското Езеро. Најзначајна река во овој слив е реката Црн Дрим.

Најважна карактеристика на овој регион е Охридското Езеро, кое се наоѓа во Охридско - струшката котлина, поточно на 41 степен северна географска широчина и меѓу 20 и 21 степен источна географска должина. Учеството на езерската површина во вкупниот слив изнесува 7,36 %.

Охридското Езеро се наоѓа на надморска височина од 693,17 m и претставува тектонска потонатина. Зафаќа површина од 358 km², од кои 2/3 или 238,79 km² и припаѓаат на Р. Северна Македонија, додека останатата 1/3 или 119,39 km² и припаѓаат на Р. Албанија. Езерото е со должина од 31 km, широчина 15 km, просечна длабочина од 155 m и максимална длабочина од 288 m. Се смета за едно од најпровидните езера во Европа (22 m), а според длабочината се наоѓа на седмо место.

Сливното подрачје на Охридското Езеро опфаќа 40 притоки, 23 на албанска и 17 на македонска страна, меѓу кои доминираат суводолици кои течат само при обилни врнежи и при топење на снег. Главни површински водотеци во Охридското Езеро се реките Коселска, Велгошка, Черава, а од 1961 година и реката Сатеска.

Природниот слив на Охридското Езеро изнесувал 1.042,25 km², се до внесување на реката Сатеска во сливот на Охридското Езеро кога истиот се зголемува за 398,36 km².

Табела 12 Слив на Охридско езеро²

	Површина на слив km ²	Должина слив (km)	Должина на речна мрежа (km)	Притоки
Р. Коселска	193,3	29	73	р. Скребатска р. Вапилска р. Сирулска и р. Ливоишка

² Риболовна основа за риболовна вода “Охридско езеро” за период 2011 - 2016 година http://arhiva.mzsv.gov.mk/files/ohridsko_езеро.pdf

опфат 1, Општина Охрид

Р. Велгошка (Сушица)	33,8	8,5	20	Леви притоки: Летничкиот и Рамненски поток Десни притоки: поток Чардашница и Шопчиница
Р. Черава	68,6			Суводолици
Р. Сатеска	396,3	31,2	117	Десни притоки: Врбјанска, Годивска, Лактинска, Песочанска, Кочунска и Ботунска Река; Леви притоки: Слатинска Река со притоците Мраморечка, Голема, Злестовска со Лешанска Река и суводолиците Мешеишка и Требенишка Река.

Слика 8 Географска карта на сливно подрачје на Охридско езеро

Коселска Река извира под Плаќенска Планина и по должината на својот тек ги носи имињата на населените места покрај кои тече (р. Свињишка, р. Опеничка, р. Коселска и пред вливот во Охридското Езеро – р. Далјан).

Коселска река е поројна. Пороите од сливот и го насипуваат коритото со наноси, така што при голем водостој се случуваат излевања од коритото и поплави во атарите на селата каде реката поминува. Заштита на коритото се врши со комплексни мерки во кои доминира пошумувањето на ерозивните површини од кои се свлекува материјалот.

Регулација на р. Далјан во градското подрачје, што претставува всушност и граница на урбаниот опфат, сè уште не е планирана. Регулацијата на поројот Рача е направена во 60-тите години на XX век и тоа во долниот тек и во главните корита - во двата крака, како и во активните притоки. Објектите, предвидени во главните корита и притоците, имаат за цел да ја намалат поројноста и да го заштитат регионалниот пат и обработливото земјиште од пороен нанос.

Просечен годишен проток измерен на мерното место во с. Косел изнесува $1,32 \text{ m}^3/\text{sec}$, а просечниот проток во летниот период кога има низок водостој е околу $0,5 \text{ m}^3/\text{sec}$. Квалитетот на водата на реката до с. Косел е од прва категорија, а од селото до вливот во Охридското Езеро истата е променлива.

Поголеми зафати на вода од р. Коселска се вршат на следните места:

- Брана во с. Косел каде што во летниот период кога се врши наводнување се одвојува околу 60% од вкупното количество на вода;
- Зафат за наводнување на јаболковите овоштарници кои се наоѓаат кај Алтанин Мост, а која ја зафаќа скоро целата преостаната вода така што реката во езерото се влева со околу $5 \text{ l}/\text{sec}$, а во посушните години истата пресушува за време на наводнувањето.

Река Велгошка, позната како Сушица или Летничка ја сочинуваат водите од Летничкиот и од Рамненскиот поток, а ги прифаќа и водите од потоците Чардашница и Шопчиница. Во сливот, на долниот тек таа е реципиент на отпадните води од охридската индустриска зона. Заради карактерот на реката - суводолица и искористувањето на нејзината вода во средниот тек за наводнување, водотекот во долниот тек во сушниот период воглавно е отпадна вода.

Река Черава извира во Р. Албанија, а во Р. С. Македонија влегува западно од село Љубаништа и се влева во Охридското Езеро. Должината на реката во Р. С. Македонија изнесува 2 km. Заради ерозивноста на земјиштето низ кое тече реката во Р. Албанија и заради собирање на отпадни води од селата во Р. Албанија водата во р. Черава според квалитет во просек е од трета и четврта категорија.

Река Сатеска извира од Петрчанските извори источно од с. Врбјани и тече на југ низ Горна Дебрца. Поминува покрај с. Арбиново, низ с. Издеглавје покрај с. Ново Село, низ с. Ботун, покрај с. Климентани и с. Мешеишта. На север од с. Волино е поставена регулациона брана која ги дели водите на реката на два дела. Едниот дел тече по старото корито кое се влева во реката Црни Дрим (во Општина Струга), а другиот дел преку каналот на р. Сатеска се влева во Охридското Езеро. Должината на каналот изнесува околу 6 km. Просечен годишен проток на вода на мерното место во с. Ботун изнесува $6.11 \text{ m}^3/\text{sec}$, а просечен проток во летниот период кога е низок водостојот изнесува $0.9 \text{ m}^3/\text{sec}$.

Квалитетот на водата од река Сатеска до вливот на матицата која ги носи водите од Сини Вирој и Голема река е од I категорија. По вливањето на Голема река квалитетот и бистрината на водата опаѓа и е променлива се до с. Мешеишта.

Песочанска Река е западната притока на реката Сатеска на неа изградена е Хидроцентрала со брана за собирање на вода во местото Радомирово.

Охридското Езеро се полни претежно со изворска вода - површински и сублакустични извори. Најголем број површински извори се наоѓаат по должината на јужниот брег, околу манастирот Св. Наум, во околината на Тушемиште и Старова и градот Поградец на албанска страна. Доста застапен е карстен тип на издан, во тријаските варовници на Галичица, Јабланица, која се дренира преку бројни извори, од кои најзначајни се изворите кај Св. Наум ($Q = 5 - 10 \text{ m}^3/\text{sec}$), Билјанини извори ($Q = 0,05 - 0,3 \text{ m}^3/\text{sec}$), Беј Бунар ($Q = 40 - 100 \text{ l}/\text{sec}$).

Нјаблиски водни тела, до Планскиот опфат се: Реката Даљан (350 m западно од опфатот) и Охридското Езеро (200 m јужно од опфатот).

4.7 Почва

4.7.1 Геолошки карактеристики

Геолошката градба на поширокото подрачје во Општината ја чинат доминантно алувијални творби, полувијални седименти, распространети во рамничарскиот дел. Алувијалните наноси по однос на инженерско - геолошките карактеристики, претставуваат претежно лабилни терени со ниски вредности на физичко - механичките својства.

Регионално, од геолошки аспект, подрачјето на Општина Охрид се наоѓа во Западно - македонската геотектонска зона, односно во рамките на Охридскиот неоген басен. На ова подрачје, во основата на неогените и квартерни седименти, лежат тријаски карпи, а на површината на теренот се констатирани езерски и барски седименти кои се таложени во квартерниот период и имаат најголемо распространување.

Охридско - дебарскиот гребен е најмаркантната морфоструктура на тонење во рамките на Западно - македонската зона. Создавањето на оваа грабенска структура е поврзано со крајот на долен и почетокот на среден плиоцен, односно периодот кога започнува експанзија на орогената фаза со манифестација на интензивни диференцирани вертикални движења. Како резултат на ваквите процеси во почетокот се реактивираат старите раседни структури. Подоцна по нивната должина доаѓа до тонење на просторот, односно до негово претворање во плиоценските езерски басени Охридски и Дебарски.

Плиоценските седименти во Охридскиот Басен се утврдени во јужниот дел (Љубаништа), како и во северозападниот дел.

Планината Галичица, со нејзиниот највисок врв – Вир (2.288 m н.м.), претставува доминантна релјефна појава (хорст) сместена помеѓу басенот на Охридското Езеро на запад и Преспанското Езеро на исток. Има издолжена форма со меридијански правец во должина од околу 50 km, додека нејзината најмала широчина (с. Трпејца – с. Лескоец) достигнува 10 km.

Во согласност со истражувањата на Геолошкиот Завод - Скопје може да се најдат следните геолошки формации:

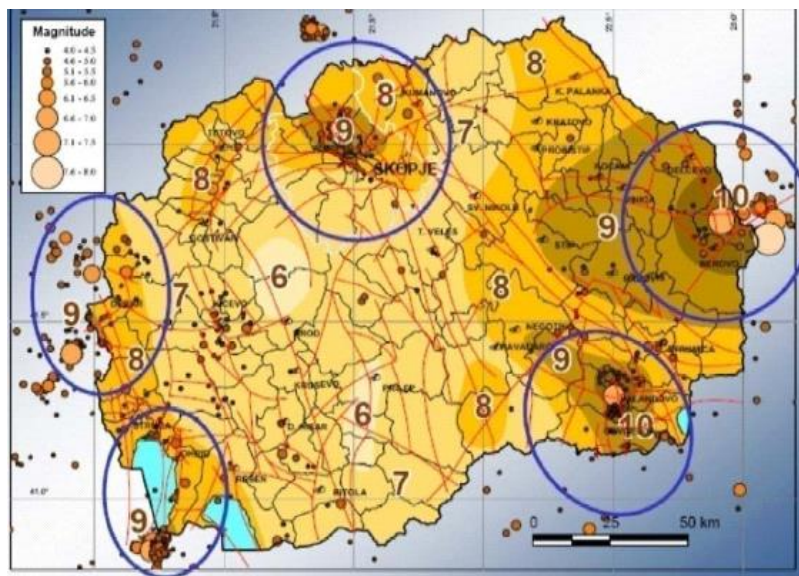
- Комплекс на палеозојски метаморфни и магматски стени;
- Комплекс на мезозојски седиментни стени; и
- Комплекс на терциерни и квартерни седименти.

4.7.2 Сеизмолошки карактеристики

Охридскиот регион е сеизмички активно подрачје. Раседите се протегаат по должина на источниот брег на Охридското Езеро кон планината Галичица и источниот раб на Охридското поле, а на север се наоѓа Дримската сеизмогена зона. Сеизмичките дејства од локалните и подалечните епицентрални жаришта, кои имаат влијание на овој простор, можат да предизвикаат земјотреси во Охридската Котлина со интензитет од 7 до 9 степени MCS.

Стандардните земјотреси, како и сулфатарата „Дувло“, поставена на тектонски активната североисточна - југозападна линија, која се наоѓа во Охридскиот басен, во близина на село Косел, ја оцртува тектонски нестабилната положба на регионот.

Охрид се наоѓа во Дримската сеизмогена зона, во која е можна појава на земјотреси во подрачјата на Корча, Охрид, Дебар и Пешкопеја. Сеизмолозите регистрирале повеќе епицентри во поблиската околина на Охрид, со јачина од 8 до 9 степени по MCS, кај Свети Еразмо, над село Долно Лескоец, кај месноста Билјанини извори, Љубаништа и кај Пештани. Делот од просторот на ридот, стариот град и делот од падината на планината Петрино, во однос на рамнинскиот дел во Охридското поле, за најмалку еден степен се поиздржливи на земјотреси, додека крајниот источен дел, поранешното мочуриште, е почувствителен во однос на останатиот рамнински дел.

Слика 9 Сеизмолошка карта

4.7.3 Користење на земјиштето и економски развој

Стратешкото планирање на просторот и намена на земјиштето од страна на локалната самоуправа има директно влијание врз заштита и унапредувањето на животната средина, особено во фазата на подготовка на плански документи за искористување и планирање на земјиштето во Општината.

Вклучувањето на целите на заштита и унапредувањето на животната средина во фазата на подготовка на плански документ ќе обезбеди одржлив развој и хумани услови за живеење во Општината, не занемарувајќи го и инфраструктурниот развој и економско - стопанскиот просперитет, како важни предуслови за привлекување на инвестиции.

Поголемо внимание од аспект на заштита на животна средина и поголемо учество на јавноста при донесување на плански документи за искористување на земјиштето ќе овозможи да се добијат планови кои ќе одговараат на реалните потреби на населението и одржлив развој на Општината.

Земјоделство: Подрачјето на Општината располага со голема површина обработлива земја во чија структура преовладува плодно земјиште. Вкупното расположливо земјиште и површини, кои се користат за земјоделство, во Општина Охрид, се дадени во следниот табеларен приказ:

Табела 13 Вкупно расположливо земјиште и површини за Земјоделство

Број на индивидуални и земјоделски стопанства	Вкупна расположива површина на земјиштето во хектари	Вкупно користено земјиште	Сопствено земјиште	Земено на користење од други	Дадено на користење од други	Бр одвоени делови на користено земјиште
3137	2395	1845	1764	126	27,8	8

Извор: Државен Завод за статистика и податоците од Пописот на земјоделско земјиште од 2007 година

Шумарство: Повеќе од 2/3 од територијата на Општина Охрид е под шумска вегетација, односно 19.123,9 ha.

775 km² од сливното подрачје на Охридското Езеро се пошумени, со просечна био-маса од 100 до 450 m³ шума. Од дрвјата во шумската површина се застапени: дабот со 55%, буката со 35% и американскиот бор со 10%. Околу 90% од шумите се во државна сопственост и со нив стопанисуваат државни претпријатија кои се надлежни за сечење и пошумување на шумите. Шумско - стопански единици во Општина Охрид се „Мазатар“, „Буково“ и „Галичица“-1. Остатокот шуми околу 10 % се во приватна сопственост.

Економија: Во Општина Охрид се наоѓаат многубројни стопански објекти (угостителски, производни, трговски и др.), кои даваат голем придонес за нејзиниот стопанско - економскиот развој.

Од аспект на активни деловни субјекти, според нивната големина, согласно најновите податоци од Државниот завод за статистика на РСМ од 2018 година на територијата на Општина Охрид се регистрирани вкупно 2622 деловни субјекти од кои: 1840 се микро, 750 припаѓаат на категоријата мали претпријатија, 23 се средни, а 9 се големи претпријатија.

Доколку вкупните активни деловни субјекти (2.622) се класифицираат согласно дејностите на Националната класификација на дејности (НКД Рев.2), истите може да се класифицираат како во следната табела.

Табела 14 Активни деловни субјекти по сектори на дејности во 2018 година во Општина Охрид

Деловни субјекти според сектор на дејност	Регистриран бр. на активни субјекти
Земјоделство, шумарство и рибарство	23
Рударство и вадење на камен	1
Преработувачка индустрија	296
Снабдување со електрична енергија, гас, пареа и климатизација	3
Снабдување со вода, отстранување на отпадни води, управување со отпад и дејности за санација на околината	2
Градежништво	166
Трговија на големо и трговија на мало, поправка на моторни возила и	862

опфат 1, Општина Охрид

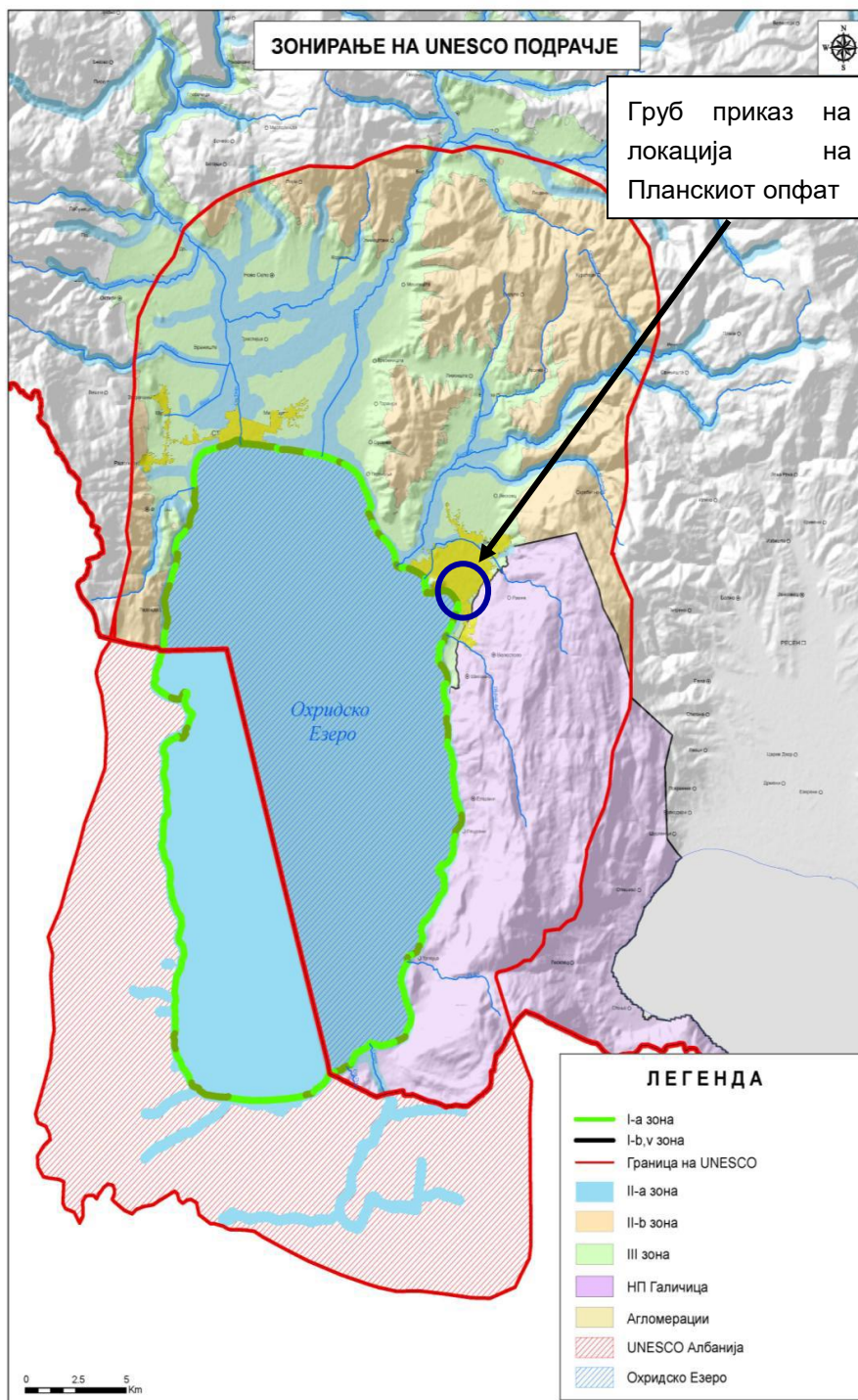
Деловни субјекти според сектор на дејност	Регистриран бр. на активни субјекти
мотоцикли	
Транспорт и складирање	161
Објекти за сместување и сервисни дејности со храна	279
Информации и комуникации	52
Финансиски дејности и дејности на осигурување	19
Дејности во врска со недвижен имот	32
Стручни, научни и технички дејности	256
Административни и помошни услужни дејности	76
Јавна управа и одбрана, задолжително социјално осигурување	5
Образование	47
Дејности на здравствена и социјална заштита	121
Уметност, забава и рекреација	49
Други услужни дејности	172
Вкупно регистриран број на деловни субјекти	2622

Извор: Државен завод за статистика, 2018 година

4.8 Биолошка разновидност

И покрај фактот дека опкружувањето на градот Охрид е богат со заштитени подрачја (НП Галичица, Студенчишко Блато, Охридско Езеро), и меѓународно значајни подрачје (Светско природно и културно наследство Охридски Регион), во границите на Планскиот опфат не се идентификувани ендемични или загрозени растителни и животински видови, како и значајни живеалишта. Идентификувани се широко распространети дрвенести и грмушести видови, во најголем насадени од човекот. Од животинските видови се среќаваат видови кои се карактеристични за населени места, односно за урбана средина.

Сепак според Планот за управување со Светското природно и културното наследство на Охридскиот Регион (2020 - 2029), Планскиот опфат влегува во рамките на агломерации, односно II заштитна зона.

Слика 10 Заштитни зони во границите на природното наследство на Охридското Езеро.

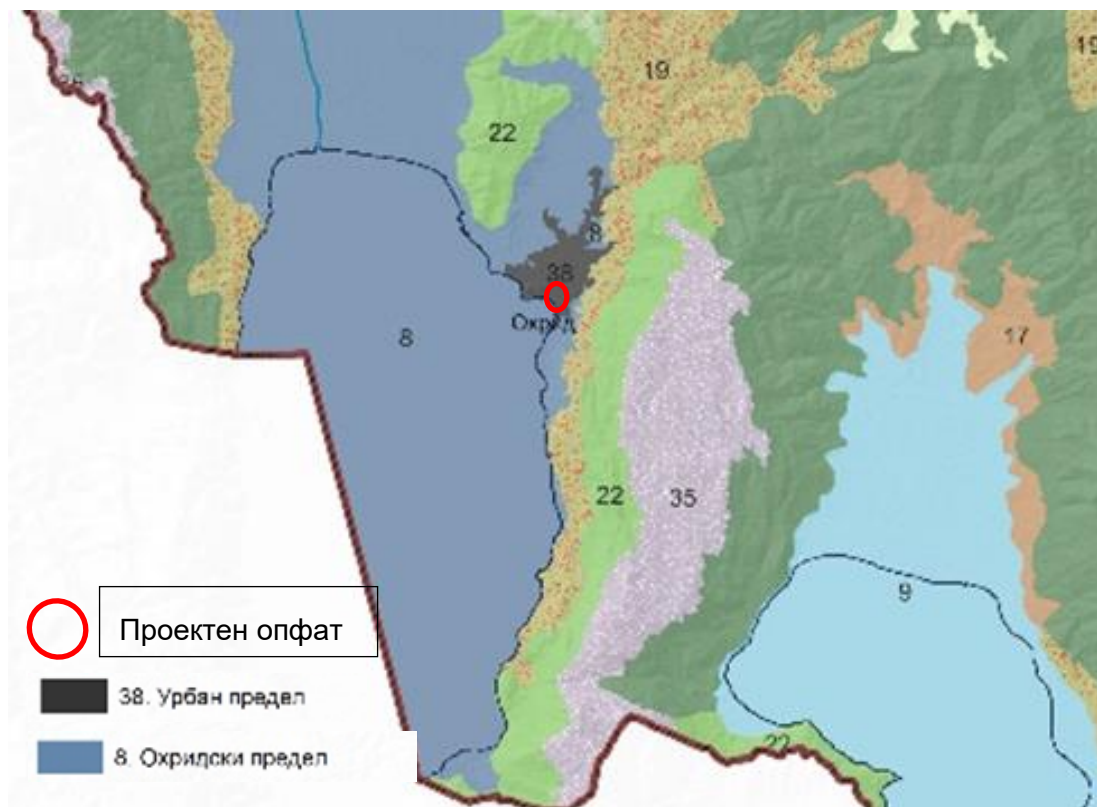
4.9 Предел

Предел е топографски дефинирана територија што се состои од карактеристичен мозаик од меѓусебно зависни типови екосистеми коишто би можеле да бидат или биле предмет на специфични човекови активности. Пределот главно се дефинира како парче земјиште што може да се опфати со еден поглед. Тоа е хетерогено и динамично ниво на организација на еколошките системи. Нивото на развој на пределот е под влијание на природни и/или антропогени фактори или комбинација од двата. Еден пределски тип може да поседува целосно природни карактеристики или пак да биде целосно изменет од човекот и да не опфаќа

ниту еден природен екосистем. Затоа токму пределот е ниво на еколошка организација што ги вклучува луѓето и нивните активности во еколошките системи. Преку пределот се проучува функционирањето на односите човек - природа и се дефинираат причините за моменталниот изглед и распоред на екосистемите во просторот.

Според Меловски, Љ., Јовановска, Д., Авукатов, В. (2015). Пределска разновидност во сливот на реката Брегалница. Завршен извештај по проектот „Анализа на недостатоци во еколошки податоци и изработка на карта на еколошка сензитивност за подрачјето на сливот на река Брегалница“, Книга 1, Скопје во планскиот опфат и неговото опкружување се . се среќава:

Анализираното подрачје, односно планскиот опфат, припаѓа на специфичниот тип на Урбан предел, езерски предел со пределски тип: Охридски предел (Слика 11).

Слика 11 Пределски типови на анализираната локација

- **Главни карактеристики на Урбаниот предел**

Во Македонија урбан предел се издвојува кај градовите: Куманово (со површина на урбаниот опфат од 13,75 km²), Битола (13,66 km²), Охрид (10,93 km²), Тетово (10,75 km² или 18,78 km² заедно со околните села со урбан карактер), Штип (10,63 km²), Прилеп (9,63 km²), Гостивар (8,34 km² или 9,65 km² заедно со околните села со урбан карактер), Кочани (6,38 km²), Велес (6,27 km²) и Струмица (5,87 km²). Сепак, урбаниот предел во најтипичен облик е застапен на територијата што ја зафаќа градот Скопје (74,17 km²).

Урбаниот предел опфаќа повеќе урбани хабитати кои во класификацијата на EUNIS се наоѓаат во групата J: Конструкциски, индустриски и други вештачки живеалишта. Покрај типично урбаните живеалишта, во урбаниот предел се среќаваат и хабитати од групата I: Редовно или од неодамна одгледувани земјоделски, хортикултурни и домашни хабитати.

Урбаната вегетација е претставена со рудерални заедници (вклучувајќи и заедници на газени места), тревници, паркови и култивирани заедници. Рудералните растителни заедници ја даваат специфичноста на урбаниот предел (*Chenopodietum muralis*, *Hordeo-Sisymbrietum orientalis*, *Geranio-Silybetum mariani*, *Peganetum harmalae*, *Malvetum pussillae*, *Chenopodietum stricti*, *Hordeetum murini*, *Echio-Melilotetum*, *Onopordetum acanthii*, и бројни други) (Матвејева 1982; Ćarni et al. 1997, 2002). Фауната во урбаниот предел се карактеризира со ниска разновидност, но со присуство на некои специфични антропохорни³ видови. Повисока разновидност се среќава во градските паркови.

- **Главни карактеристики на Езерскиот предел**

Езерските предели се карактеризираат со присуство (и доминација) на големи водни површини во просторот. Во Македонија постојат три тектонски езера (две големи и едно помало), кои се наоѓаат во котлини и се карактеризираат со поголеми или помали рамнини со езерски седименти околу нив. Котлините се целосно или речиси целосно заобиколени со планини, така што просторот во котлината се карактеризира со специфични карактеристики во однос на структурата и еколошките прилики, како и со специфичен пејзаж. Слично како во контекст на структурата, присуството на голема водна маса ги условува и карактеристиките на пределот во функционална смисла.

Субмедитеранско-континентален езерски предел (Охридски предел)

Пределот е сместен во крајниот југозападен дел на Македонија. Го опфаќа просторот на Езерото и рамничарскиот дел на север од Езерото – Стуршко и Охридско Поле.

Климата е умерено континентална со слабо изразено влијание на медитеранската клима. Во геолошки поглед, доминираат алувијални и пролувијални седименти и наноси со присуство на езерски и барски седименти во поранешните блата и мочуришта. На север, по рабовите на пределот се наоѓаат конгломерати и песочници, а во подножјето на Галичица има доломити и мермерести варовници.

Структурата на пределот ја определува класата „водни тела“ со речиси 60%, како и класите на земјоделско земјиште, кое учествува со околу 36% во вкупната површина на пределот. Присуството на класата „влажни живеалишта“ е незначително, што укажува на целосното дренирање на некогашните блата, кои биле застапени со големи површини во пределот, особено во Струшкото Поле. Карактеристично за Охридскиот предел е присуството на значителни урбани површини (вкупно околу 3,5% од вкупната површина на пределот).

Пределот има исклучително значење за биолошката разновидност. Најзначаен простор од аспект на биолошката разновидност во овој предел преставува Охридското Езеро, кое има многу високо национално и глобално значење.

Копнениот дел на Охридскиот предел, според своите биолошки карактеристики, е сличен на рамничарскиот брегови супконтинентален рурално-земјоделски предел т.е. се одликува со

---

³ Видови кои се распространуваат со помош на човекот

релативно ниска биолошка разновидност. Сепак, присуството на Охридското Езеро (преселни птици) и реката Сатеска придонесуваат за поголемиот број значајни хабитати и видови.

4.10 Културно наследство

Природното и културното наследство на Охридскиот регион е впишано на Листата на светското наследство на УНЕСКО, во согласност со критериумите содржани во Конвенцијата за заштита на светското културно и природно наследство на Организацијата на Обединетите нации за образование, наука и култура.

Охридскиот регион претставува и дел од Прекуграничниот биосферен резерват на охридско – преспанскиот регион со едногласна одлука на Комитетот на УНЕСКО во јуни 2014 година.

Во 2012 започна пилот проектот “Природно и културно наследство во Охридскиот регион” во рамките на таканаречениот “Upstream” процес за проширување на границите на светското наследство во Р. Албанија, со цел зајакнување на интегритетот и зачувување на природните вредности.

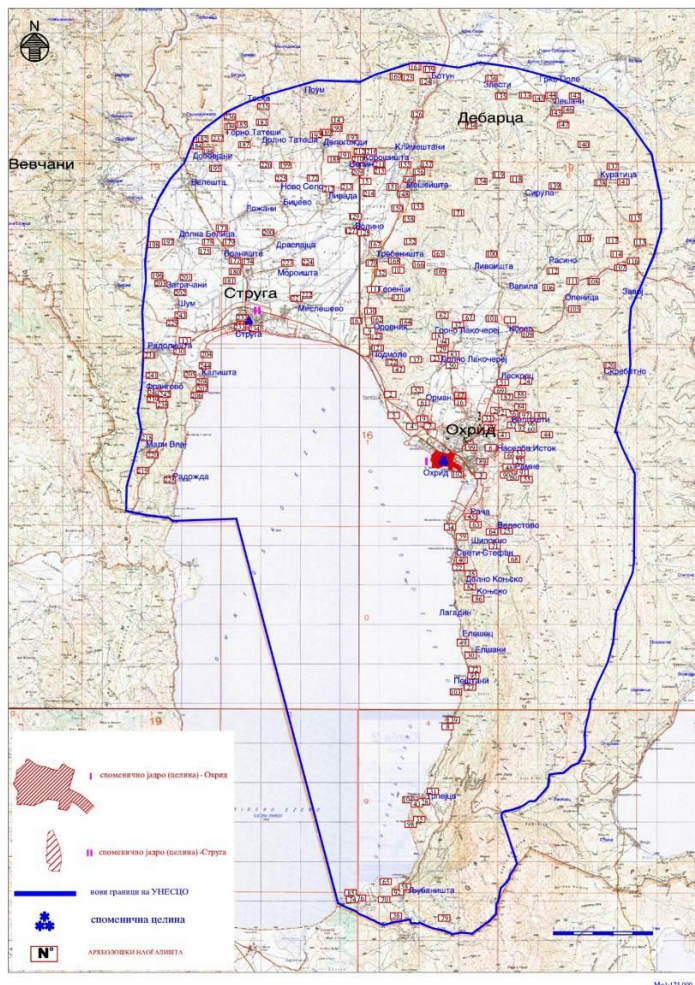
Природното и културното наследство на Охридскиот регион ги вклучува историскиот центар на градот Охрид, градот Струга, рибарските населби на брегот на Охридското Езеро, ранохристијанските духовни центри и манастири, како и над 250 археолошки локалитети кои опфаќаат период од над 5000 години.

Старото градско јадро на Охрид претставува комплексна споменичка целина чие формирање, според потврдени артефакти и зачуваните објекти, опстојува без прекин од праисториските времиња, преку античкиот и доцно - античкиот период, раното христијанство, раниот и развиениот среден век, османлискиот период па се до денес (периодот од IV век пред н.е. до денес). Градот, формиран во карактеристични природно - географски, историски, етно - социјални и естетски услови на живеење и стопанисување, во изминатиот период, се издигал и развивал во една карактеристична хармонија, без тенденција за узурпација на просторот. На следната слика прикажани се локалитети со културни вредности во Охридскиот регион.

Градот Охрид, како комплексна споменична целина, има огромно значење поради многубројните археолошки локалитети што ги содржи, како и низата поединечни објекти кои имаат карактеристики на културно наследство од исклучително значење.

Урбаното јадро на Охрид вклучува градби и други структури кои датираат од предисторијата, антиката и доцната антика, ранохристијанскиот период, раниот и развиениот среден век, османлискиот период, се до денес.

опфат 1, Општина Охрид

Извор: Планот за управување со природно и културно наследство на Охридскиот Регион

Слика 12 Локалитети со културни вредности во Охридскиот регион

Според податоците НУ „Завод и Музеи“, во Охрид има вкупно 246 културни добра.

Табела 15 Културни добра во Општина Охрид кои се под заштита (Извор: НУ „Завод и Музеи“ Охрид)

Ред.бр.	Вид на културно добро	Број
1.	Споменички целини	4
2.	Поединечни споменици	
2.1.	Христијански сакрални градби	38
2.2.	Споменици од историјата	26
2.3.	Староградска архитектура	51
2.4.	Исламска архитектура	10
2.5.	Археолошки локалитети	
2.5.1	Археолошки локалитети регистрирани со решение	18
2.5.2	Евидентирани археолошки локалитети без акт на заштита	99
Вкупно		246

Под највисока категорија „културно наследство од особено значење“ подкатегија „исклучително значење“, регистрирани се четири споменички целини:

- Охридското природно и културно - историско подрачје (заштитено од УНЕСКО);
- Стариот дел на градот Охрид;

- Музејскиот комплекс „Робевци“ во Охрид (Куќа на Робевци / Музеј на град Охрид - старо име на доброто);
- Споменичка целина „Зејнел Абедин Паша“ (Куќа на Кадри Шех и Теке Зејнел Абедин Паша - старо име на доброто).

На следната слика дадена е приказ на категоризација на заштитеното јадро и поединечни објекти, според загрозеност.

Културното наследство е значаен промотор на одржливиот развој и културниот туризам, почнувајќи од заштита на животната средина, обновување и развој на руралните средини, се до културата на просторот и просторниот развој. Од оваа причина активностите на НУ Завод и Музеј и Локалната самоуправа на Општина Охрид се насочени кон Интегрирана заштита на Старото градско јадро.

Согласно одредбите од „Планот за управување со Светското природно и културно наследство на Охридскиот Регион со Акциски план 2020-2029“ (Сл. Весник бр 45/2020), предвидениот опфат се наоѓа во Зона II на заштита на културното наследство, каде е пропишан соодветен режим на заштита кој треба да се почитува при изработката на планот.

На подрачјето на анализираното подрачје во рамките на КО Лескоец евидентирани се :

Цркви и манастири регистрирани со Решение:

- i. Св. Спас (Вознесение Христово), с. Лескоец, КП 1290, бр. на Реш. 07-600/1, бр. На цент. Рег 129, матичен бр. 4-819-027/016 рнд.

Во составот на Охридско – Преспанскиот регион, односно на подрачјето на КО Лескоец кое е предмет на анализа, припаѓаат незаштитени недвижни добра за кои не се доснесени Решенија, а кои поседуваат елементи според кои треба да бидат валоризирани, категоризирани и за кои ќе биде определен соодветен режим за заштита:

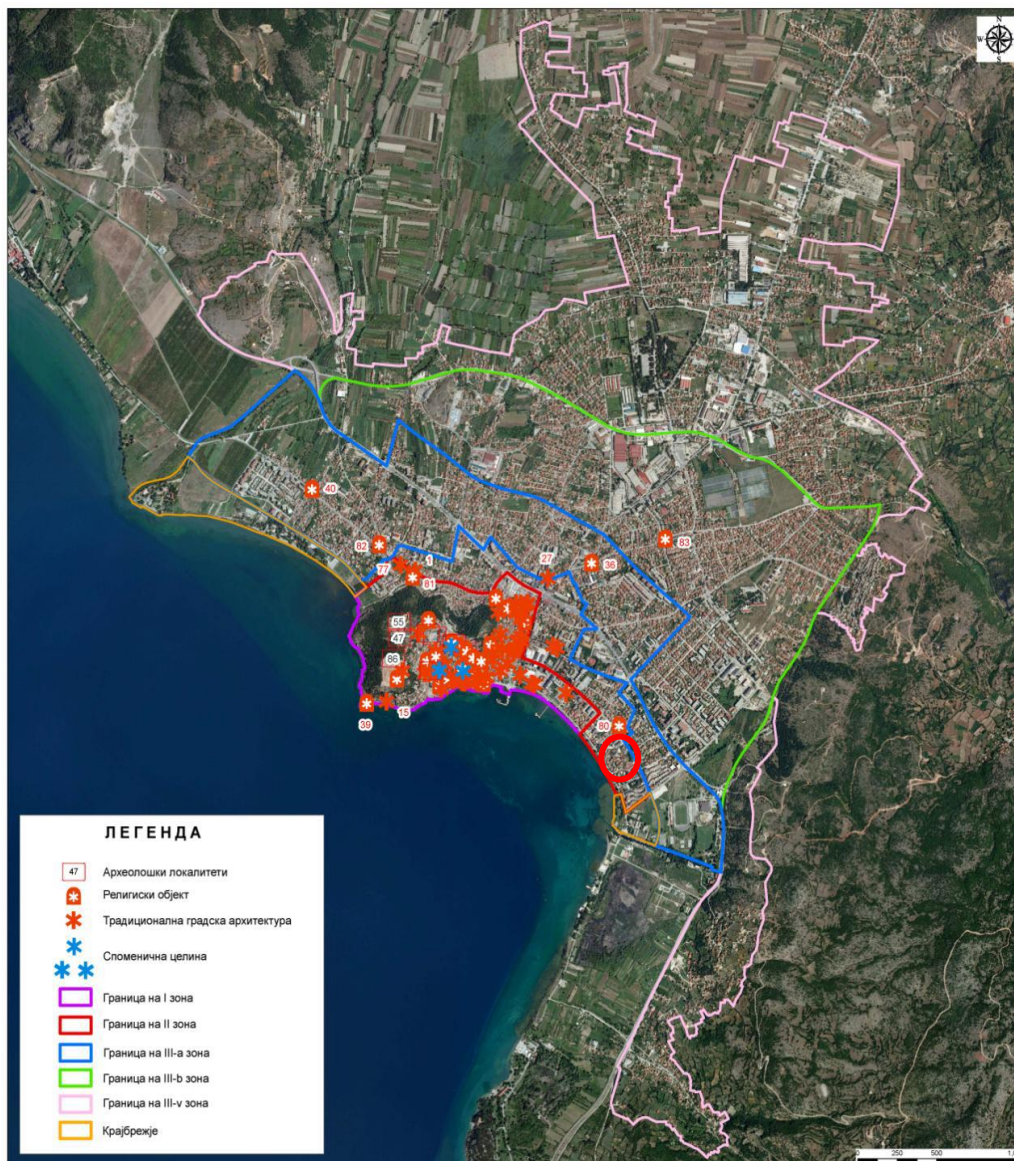
- i. Археолошки локалитет „Белио“, среден век, населба (селиште).
- ii. Археолошки локалитет „Горица“, Лескоец, неолит, бронзено време, доцна антика, населба и некропола
- iii. Археолошки локалитет „Лелешница“, Лескоец, доцна антика, некропола,
- iv. Археолошки локалитет „Сред Село“, лескоец, доцен неолит, населба
- v. Археолошки локалитет „Св. Никола“, Лескоец, среден век (XV), мала црква и некропола
- vi. Археолошки локалитет „Св. Петкина Нива“, римски период, некропола,
- vii. Археолошки локалите „Св. Спас – Воскресение“, Лескоец, среден век (1420), еднокорабна црква и некропола.

Во Археолошката карта на Република Македонија, која ги проучува предисториските и историските слоеви на чивековата егзистенција, од најстарите времиња до доцниот среден век, во анализираната КО, се евидентирани следнива локалитети:

КО Лескоец: Белиео – средновековна населба источно од селото, Горица – населба од неолитско, бронзено и доцноантичко време и средновековна купола, североисточно од Охрид

Извештај за Стратегиска Оцена на Животната Средина за Детален урбанистички план за УЗ 2, УБ 2.4 – опфат 1, Општина Охрид

од десната страна на патот за Ресен, лелешница – некропола од доцноантичко време, на северозападниот крај на селото, Св. Никола – средновековна црква и некропола, во стариот дел на селото во подножјето на планината Петрина, Св. Петкина Нива – некропола од римско време, североисточно од селото во непосредна близина на раскрсницата Лескоец – Стар Лескоец – Велгошти, Св. Спас – Вознесение – средновековна црква и некропола на североисточниот крај од старото село Лескоец, Сред Село – населба од неолитско време во старото село Лескоец.

Слика 13 Заштитни зони во граници на ГУП на Охрид (културно наследство).

За предметниот плански опфат се изработени „Заштитно конзерваторски основи за плански опфат за изработка на Детален урбанистички план за УЗ 2, УБ 2.4 – опфат 1, Општина Охрид / Контактна зона“, (бр. 13 – 461/3 од 13.05.2024) од страна на Национална установа Завод за заштита на спомениците на културата и музеј – Охрид, кој е дел од Документационата основа на Детален урбанистички план за УЗ 2, УБ 2.4 – опфат 1, Општина Охрид.

Подрачјето на опфатот припаѓа на контактната зона од Заштитената споменична целина „Стариот дел на градот Охрид“ за кој е изработен „Елаборатот за ревалоризација на стариот дел на градот Охрид“ за која се утврдени соодветни граници. Исто така опфатот е дел од Светското природно и културно наследство на Охридскиот регион заштитен со Законот за управување со светското природно и културно наследство во Охридскиот регион (Сл. Весник на Р.М. бр. 75/10), врз основа на кој Владата на Република Македонија на седницата одржана на 21.01.2020 година го донесе Планот за управување со Светското природно и културно наследство во Охридскиот Регион (2020 – 2029) со Акциски план. Во согласност со Планот за управување подрачјето на планскиот опфат припаѓа во зона II за која е пропишан соодветен режим за заштита.

Во рамките на опфатот не постојат објекти кои што поседуваат елементи според кои треба да бидат прогласени за поединечни заштитени споменични добра. Во рамките на подрачјето на планскиот опфат постои евидентирано незаштитено археолошко наоѓалиште „Пенелопа“ – праисториска палафитна (наколна) населба, која не е доистражена и не и се познати границите на протегање. Овој простор во иднина треба да биде валоризиран како археолошки локалитет доколку се создадат услови за дефинирање на границите на протегање, а се претпоставува дека го опфаќа крајбрежјето на Охридскиот Залив, почнувајќи од старата автобуска станица на запад, па се до населбата Охридати.

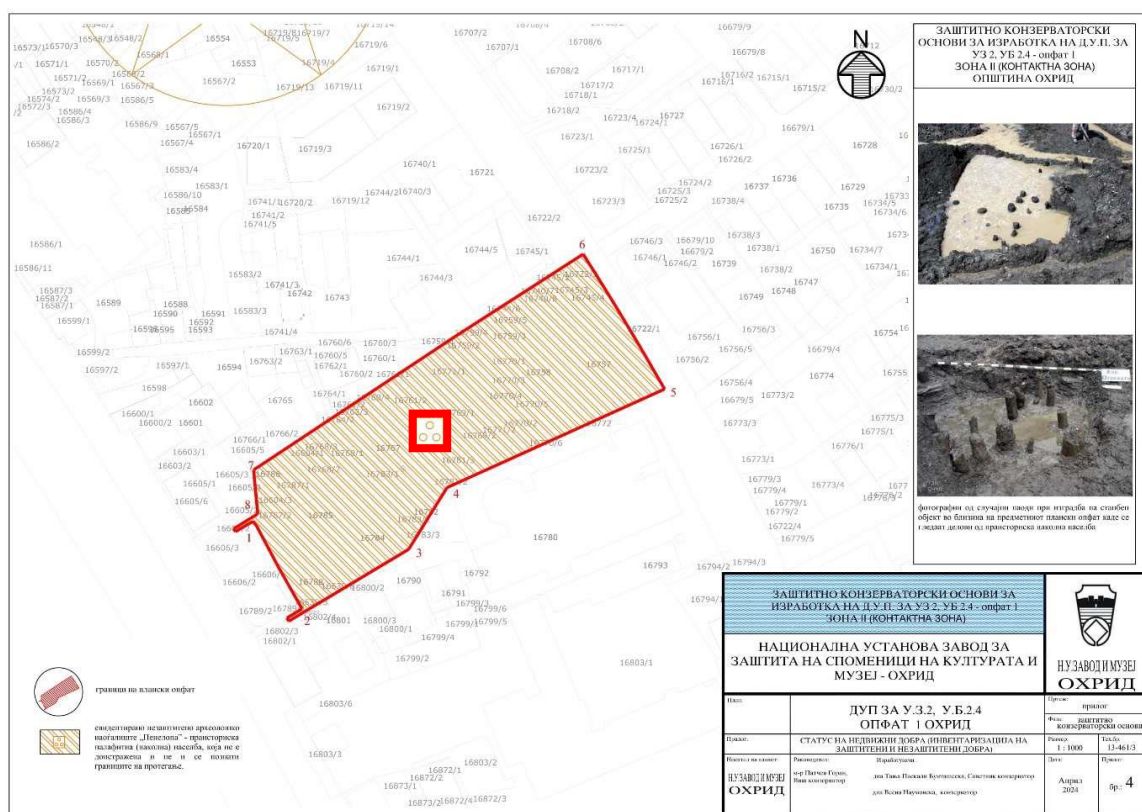
Целиот опфат во Зона II е со дејство на заштита која произлегува од Планот за управување со Светското природно и културно наследство на Охридскиот регион со Акциски план (2020 – 2029). Согласно одредбите од „Планот за управување со Светското природно и културно наследство на Охридскиот Регион со Акциски план 2020-2029“ (Сл. Весник бр 45/2020), предвидениот опфат се наоѓа во Зона II на заштита на културното наследство, каде е пропишан соодветен режим на заштита кој треба да се почитува при изработката на планот:

- При изградбата на нови објекти, да се почитуваат мерките за заштита на заштитната зона II (контактна зона), односно, за новите градби да се исполнат специфични аспекти со кои ќе бидат испочитувани културните вредности и традиции на историската област, како и условите на постојните структури:
- Новата градба да го почитува традиционалниот карактер и силуета на просторот каде ќе се гради со висок квалитет на градба и дизајн, кој се постигнува до особено внимание на пропорциите на градбите и во однос на нивните поединечни елементи.
- Архитектонскот обликување да биде со материјали и форми кои ќе придонесат за зачувување на изворните, историските, урбанистичко – архитектонски и естетски вредности за заштитеното подрачје и ќе придонесе за наменско оспособување на објектот кон современите потреби на домување во комбинација со стопанските, туристичките, културните и други дејности.
- При реализацијата на градбите и вршење на земјените работи да се обезбеди археолошки надзор.
- На останатиот дел од урбанистичкиот опфат заштитата и целокупното планирање треба да се изведува во согласност со Планот за управување со Светското природно и

**Извештај за Стратегиска Оцена на Животната Средина за Детален урбанистички план за УЗ 2, УБ 2.4 –
опфат 1, Општина Охрид**

културно наследство во Охридскиот регион (2020 – 2029) со Акциски план. Во согласност со Планот за управување подрачјето на опфатот припаѓа во зона II за која е пропишан соодветен режим за заштита, каде не смеат да се градат објекти повисоки од П+3 ката и поголем процент на изграденост од 50 %

- Прифатливи се сите интервенции со придржување кон основните начела за заштита на културното наследство. Во оваа зона ќе се применува мерката на урбана реконструкција, односно воспоставување состојба која ќе ги подобри условите за живаање и работење. При уредувањето на просторот прифатливи методи се обнова на постојните и изградба на нови градби со почитување на амбиенталните карактеристики на целината, традиционалните форми, карактеристиките на пределот и хармонијата на целината.

Слика 14 Евидентирано незаштитено археолошко наоѓалиште „Пенелопа“ – праисториска палафитна (наколна) населба, која не е доситражена и не се познати границите на протегање.

Забранети активности во Зона II:

- Се забранува окрупнување, односно создавање вештачка комбинација на неколку парцели за да се изгради поголема градба;
- Се забранува изградба на објекти повисоки од П+3 ката и поголем процент на изграденост од 50%;
- Забранети се други активности што може да го нарушат пределот и да ја загрозат исклучителната вредност.

Сирма Војвода, Улична мрежа во с. Коњско и Елшани, улична мрежа во с. Пештани, Трпејца и Љубаништа, улична мрежа во с. Лескоец, с. Косел, Вапила и Ливоишта, улична мрежа во с. Орман, с. Горно Лакочереј, с. Долно Лакочереј итн.

Воздушен сообраќај: Аеродромот „Свети Апостол Павле“ се наоѓа на 9 km од градот Охрид, на националниот пат А2 Струга – Кичево - Скопје. Должината на полетно - слетната патека е 2.550 m, а широчината 45 m. Капацитетот на аеродромот е 300 патници/час. Техничката опременост на аеродромот ги задоволува меѓународните стандарди за опслужување на воздухоплови и патници. Во согласност со Националната транспортна стратегија се планира проширување на капацитетите и осовременување на Охридскиот аеродром.

Воден сообраќај: Општина Охрид со соседната општина Струга, се поврзува и преку водениот сообраќај. Маршрутите се Охрид - Струга и Охрид - Радожда.

На охридското крајбрежје има две пристаништа односно градското пристаниште и пристаништето во Св. Наум. Вкупниот број на пловни објекти се: 75 пловни објекти регистрирани за вршење стопанска дејност, а 901 за спорт и рекреација.

Капетанијата на пристаништата Охрид е надлежна за водење на регистар на пловни објекти за сите природни и вештачки езера на територијата на Р. С. Македонија. Врз основа на ваквата состојба податоците⁴ за бројот на пловни објекти, дадени подолу, се врз основа на согледувања и проценка од Капетанијата за пловидба и престој на пловните објекти само на Охридско Езеро.

4.11.2 Хидротехничка инфраструктура

◆ Водоснабдување и канализација

Општина Охрид има единствен водоснабдителен систем за чие одржување е одговорен МЈП „Проаква“ Струга, регионална единица „Водовод“ Охрид. Од системот за водоснабдување се врши централно водоснабдување за градот Охрид, населените места Орман, Рача, Св. Стефан, Долно Коњско, Лагадин, Пештани и туристичките локалитети по должина на брегот на Езерото.

Од локални водоводи се снабдуваат населените места Велгошти, Трпејца, селата Вапила, Ливоишта и Горно Лакочереј. Вкупниот број жители кои се снабдуваат со вода за пиење од МЈП „Проаква“ изнесува околу 55.000.

Како изворишта на вода се користат: Охридско Езеро, со зафатот кај хотел Метропол, Билјанини Извори, подземна вода од Беј Бунар, Летнички Извори од Рамне, извор Св. Илија од Велгошти, подземна вода во близина на Коселска река кај Орман и извори кај Лескоец и др.

Поголемиот дел од водата за водоснабдување до домаќинствата се доведува со пумпање, а додека водата за водоснабдување од Летничките Извори и изворите од Велгошти и Лескоец се доведуваат по пат на гравитација.

---

⁴ Извор: Извештај на Капетанија на пристаништата – Охрид, 23.05.2019 година.

**Извештај за Стратегиска Оцена на Животната Средина за Детален урбанистички план за УЗ 2, УБ 2.4 –
опфат 1, Општина Охрид**

Водата за водоснабдување од Охридското Езеро се користи во туристичката сезона, кога се јавува недостаток од вода за водоснабдување. Водата од езерото најпрвин се пречистува со мрежести микро филтри, поставени во пумпната станица, а потоа се дистрибуира до потрошувачите.

Водоводната мрежа е поделена на три висински зони и тоа:

- Ниска зона која ја опфаќа урбаната површина од нискиот дел на градот;
- Средна зона која ја опфаќа периферијата на градот и туристичките локалитети од н. Рача до с. Пештани; и
- Висока зона која го покрива високиот дел на Стариот дел на градот.

Цевководите во системот за водоснабдување на Општина Охрид се од различен вид и материјали како лиено железни, челични, азбест - цементни, ПВЦ цевки, ПЕ цевки, челични поцинкувани цевки и др. и истите се со различни профили од $\varnothing 1/2$ - $\varnothing 711$ mm. Вкупната должина на мрежата од системот за водоснабдување изнесува околу 207 km. Должината на азбест - цементните цевки изнесува 30.000 m.

Канализацискиот систем во Општина Охрид, покрај основната функција на одведување на урбани отпадни води, има за цел и заштита на Охридското Езеро од внесување на отпадни води кои можат да ја нарушат неговата олиготрофност и специфичната флора и фауна.

Системот за заштита на Охридското Езеро од отпадни води, овозможува прифаќање и третман на 67,91% од отпадните води кои се продуцираат во регионот со кој управува МЈП „Проаква“.

Владата на Р. С. Македонија, во декември 2018 година донесе одлука за формирање на Јавно претпријатие „Колекторски систем“ за заштита на Охридското Езеро од отпадни води, со цел новото јавно претпријатие, да ги преземе сите обврски за управување и стопанисување со колекторскиот систем за заштита на Охридското Езеро.

Системот за заштита на Охридското Езеро е составен од:

- Канализациона мрежа составена од:
  - мешовита канализациона мрежа;
  - канализациона мрежа за комунални отпадни води; и
  - атмосферска канализациона мрежа.
- Колекторски систем за примарен третман на отпадни води;
- Пречистителна станица за отпадни води; и
- Путекс станици во камп Љубаништа, камп Св. Наум, камп Градиште и Хотел Бисер.

Во Општина Охрид изградена е секундарна канализациска мрежа во должина од околу 128 km и објекти на канализациониот систем, шахти и пумпни станици. Оваа канализациска мрежа е составена од:

- Улична канализациска мрежа за комунални отпадни води во должина од 87 km преку која се одведуваат урбани отпадни води од домаќинствата и индустријата;

- Атмосферска канализациска мрежа во должина од 37 km преку која се одведуваат атмосферските отпадни води;
- Заедничка канализациска мрежа во должина од 41 km преку која се одведуваат измешани урбани отпадни води од домаќинствата, индустриски отпадни и атмосферски отпадни води.

Отпадните води од уличната канализациска мрежа и отпадните води од заедничката канализациска мрежа се прифаќаат во колектор кој е дел од Системот за заштита на Охридското Езеро, а потоа се пречистуваат во пречистителната станица за отпадни води во Враништа (Општина Струга). Реципиент на вака пречистените отпадни води е реката Црн Дрим.

Отпадните води од атмосферската канализациска мрежа се испуштаат во колекторот од Системот за заштита на Охридското Езеро, а реципиент на овие отпадни води е Охридското Езеро.

Во поголем број населени места, во руралниот дел на Општината, отсутствува канализациска мрежа за комунални и атмосферски отпадни води.

Примарниот колектор ги прифаќа отпадните води од секундарните канализациони мрежи и истите ги одведува до пречистителната станицата Враништа на понатамошен третман. Должината на примарниот колектор е околу 37 km, и е составен од:

- Источен крак од Лагадин / Елешец до Струга;
- Западен крак од Елен Камен до Струга;

Пречистителната станица се наоѓа на околу 4 km од градот Струга, помеѓу селата Враништа и Ложани. Истата, треба да обезбеди механички и биолошки третман на отпадните комунални води, додека за индустриските отпадни води субјектите се задолжени со предtretман на водите пред нивно испуштање во канализацискиот систем.

Капацитетот на пречистителната станица е 120.000 еквивалентни жители, а пречистената вода се испушта во реката Црн Дрим. Годишниот капацитет на станицата за пречистување е 12.000.000 – 15.000.000 m³/год односно околу 40.000 m³/ден.

4.11.3 Снабдување со електрична енергија и телекомуникација

Со мрежата на електроенергетскиот систем на Р. С. Македонија се опфатени сите населени места во општина Охрид. Електроенергетската инфраструктура на општина Охрид е дадена во следниот табеларен преглед:

Табела 16 Електроенергетска инфраструктура на општина Охрид

Елементи	Број	Должина (km)
Хидроцентрала	1	
Напојни трафостаници	6	
ТС 10/0,4 kV Дистрибутивни трафостаници со моќност од 50 kVA до 1.000 kVA	301	
В.Н. надземна мрежа		51
В.Н. подземна мрежа		2
С.Н. надземна мрежа		117
С.Н. подземна мрежа		127

опфат 1, Општина Охрид

Н.Н. надземна мрежа	171
Н.Н. подземна мрежа	135

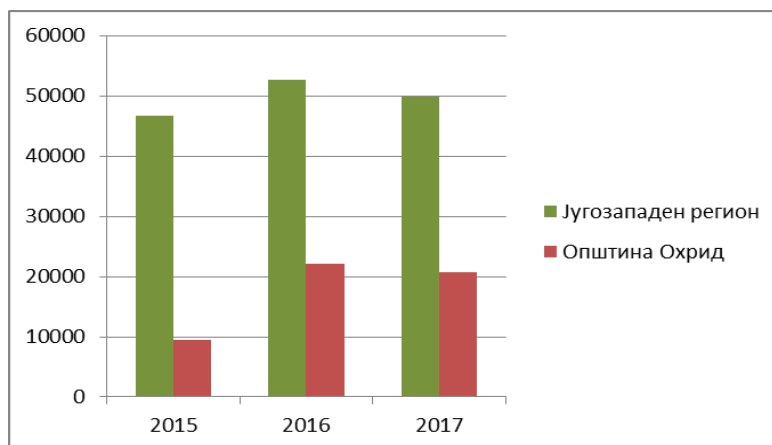
4.11.4 Управување со отпад

Општина Охрид, во согласност со Законот за управување со отпадот, донесува План за управување со отпад (2018 - 2020) во кој се направени анализи на тековната состојба, предвидувања за идните состојби и проценки за одржливо подобрување на постојниот систем со примена на современите начела во управувањето со отпад, со што на Планот му е дадена национална и европска димензија. Исто така Општината усвојува Годишна програма за управување со отпад, чија цел е имплементација на Планот, на годишно ниво и систематско подобрување на постојниот систем за управување со отпадот. Значајни елементи на одржливиот развој, кои се дел од глобалниот пристап кон управување со отпадот претставуваат:

- намалување на количините на отпад за депонирање;
- повторна употреба (реупотреба) на вредноста на материјалите; и
- ефикасно управување со системот на собирање и отстранување на отпад.

Доминантен начин во управувањето со комуналниот и друг вид неопасен отпад во Република Северна Македонија е негово депонирање. Рециклирање на отпадни материјали и производи со цел нивно повторна употреба или производство на енергија е многу малку застапено, а согорување се врши само на одреден вид опасен отпад како што е медицинскиот отпад.

Според податоците од Регионалниот план за управување со отпад за Југозападен регион, општина Охрид има најголем придонес во целокупното количество на создаден отпад во регионот со 36%. Пондерираното количество на создаден отпад по жител на годишно ниво за општина Охрид е 365 kg/жител/год⁵. На следниот графички приказ дадено е учеството на собраниот комунален отпад во општина Охрид во однос на собраното количество комунален отпад во Југозападен регион.

Слика 16 Количина на собран комунален отпад во Општина Охрид во однос на вкупната количина собран комунален отпад во Југозападен регион

⁵ Извор: СЕА Југозападен регион 2016

Управувањето со отпадот во општина Охрид е во надлежност на Јавното претпријатие „Охридски Комуналец“. Комуналниот и друг вид неопасен отпад од Општината се депонира на градската депонија „Буково“.

Во однос на бројот на опслужено население во согласност со податоците од Планот за управување со отпад во Општината за период 2018 – 2020 година:

- Населението во урбаната средина е опслужено 100%, односно опфатени се 43.684 жители што претставува 78,34% од вкупното население;
- Населението во руралната средина опслужени се 12.002 жители, односно 21,55% и за 63 или 0,11% од жителите во руралната средина не е обезбедено користење на услугата на ЈП „Охридски Комуналец“.

Врз основа на податоците, организирано собирање на комуналниот отпад се врши од подрачјето на градот Охрид и викенд населбите: Лагадин, Елешец, Исток и селата: Пештани, Трпејца, Љубаништа, Долно Лакочереј, Горно Лакочереј, Рача, Коњско, Лескоец, Велгошти, Косел, Ливоишта, Вапила, Опеница, Куратица, Елшани, Велестово, Орман и манастирски комплекс Св. Наум, со што се опфатени вкупно 55.686 жители.

Организирано собирање на комуналниот отпад не се врши во селата: Речица, Плаќе, Завој, Рамне, Свињишта, Сирула, Скребатно и Расино, бидејќи во овие населени места има многу мал број постојани жители.

Во однос на количините на отпад што се генерираат во општина Охрид единствен извор на податоци се извештаите од евиденцијата што ја врши ЈП „Охридски Комуналец“, како и неколку приватни овластени постапувачи со отпад, заради што не е можно прецизно да се анализираат промените во количините на отпад.

Во општина Охрид се генерираат следните видови отпад:

- Неопасен отпад:
  - комунален отпад (вклучувајќи и комерцијален отпад);
  - биоразградлив;
  - отпад од пакување и кабаст отпад;
  - инертен отпад- градежен шут;
  - отпадна мил од септички јами.
- Опасен отпад:
  - медицински отпад;
  - отпад од азбест;
  - посебен отпад (отпадни масти и масла, отпадни масла за јадење, отпадни гуми, батерии и акумулатори, електрична и електронска опрема, искористени возила).

Собирање, транспорт, третман и отстранување на отпадот претставува значаен сегмент кој директно влијае врз загадувањето на медиумите на животната средина, а сето тоа и врз

здравјето на жителите во општина Охрид. Од домувањето на територија на Општината се создава: комунален отпад, отпад од производи и пакување, инертен отпад, медицински отпад од здравствените објекти, ординации и болници кој редовно се превземаат од страна на овластена компанија за постапување.

Собирање и транспорт на отпад во општина Охрид е обезбедено од страна на ЈКП „Охридски Комуналец“, кој активностите ги извршува врз основа на Оперативна програма, усвоена од Советот на општина Охрид и во која се планирани сите активности поврзани со јавната хигиена, јавното зеленило итн.

Собраниот отпад ЈП „Охридски Комуналец“ го депонира на депонијата „Буково“, која се наоѓа на магистралниот пат Охрид – Битола и е оддалечена 25 km од градот Охрид. Депонијата се наоѓа на надморска висина од 1.190 m на планината Буково. Се простира на површина од 27.880 m² и ја сочинуваат две платоа за одлагање и една депресија. Во неа се депонираат околу 700 m³ комунален отпад дневно, додека во летниот период дневното депонирање достигнува до 1.100 m³ комунален отпад, или вкупно 290.000 m³ комунален отпад годишно.

Со проектот „Подготовка на потребните документи за воспоставување на интегриран и финансиски самоодржив систем за управување со отпад во Југозападниот регион“, Општина Охрид треба да се вклучи во регионалниот систем за управување со отпад.

Врз основа на моменталната динамика и начинот на отстранување на отпадот, постоечката депонија може да се експлоатира уште околу 5 години. Ако се земе предвид дека биоразградливиот отпад учествува со 26 % во вкупниот комунален отпад кој се депонира, векот на депонијата може да се зголеми со воведување на компостирање на овој вид отпад (со што ќе се намали % на одложен биоразградлив отпад на депонија).

Отпадот се депонира измешан, без претходна секундарна селекција, и заради тоа содржи голема количина на стакло и хартија, што во летните месеци може да доведе до самозапалување на отпадот. Од тие причини со булдожер се врши набивање на отпадот и негово покривање со слој од земја.

Депонијата „Мауцкер“, на која се вршеше депонирање на градежен шут, ископана земја, песок, камења е расчистена од страна на Охридски Комуналец. Комуналното претпријатие изврши рамнење на 16.000 m² и покривање на 7.000 m² површина. Согласно плановите за пренамена, депонијата за шут на локација Мауцкер повеќе не се користи од Општината, а градежниот шут времено се одложува на депонијата „Буково“ се до отворање на регионалната депонија на Југозападниот плански регион.

Општина Охрид, како дел од Југозападниот плански регион, е вклучена во рамките на проектот „Подготовка на потребни документи за воспоставување на интегриран и финансиски самоодржив систем за управување со отпад во Пелагонискиот, Југозападниот, Вардарскиот и Скопскиот плански регион“, за кој се изработија регионален план, стратешка оцена на животната средина за регионалниот план за управување со отпад, физибилити студија, студија за оцена на влијанието врз животната средина, за воведување на регионален пристап на управување со отпад.

Изработката на документите за регионалниот план ќе послужи за изградба на систем за интегрирано управување со отпад, што подразбира регионална депонија, трансфер-станции и начинот на кој ќе се изведува интегрираниот систем за управување со отпад.

5 КАРАКТЕРИСТИКИ НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА ВО ПОДРАЧЈАТА КОИ БИ БИЛЕ ЗНАЧАЈНО ЗАСЕГНАТИ И СОСТОЈБА БЕЗ ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА НА ПЛАНОТ

5.1 Состојби, трендови и закани врз медиумите и областите од животната средина

Население	Најголеми социјални и економски проблеми со кои се соочува населението во општина Охрид се: <ul style="list-style-type: none"> • Низок животен стандард на локалното население; • Висока стапка на невработеност; • Невработеноста предизвикува миграција на младите луѓе во земјата и странство; • Стагнација во намерите на странски и домашни инвеститори за инвестирање на капиталот; • Висока стапка на невработеност; • Ниски месечни примања и сл.
Здравје на население	Како најчести причини за нарушување на здравјето на населението се смета: <ul style="list-style-type: none"> • Неадекватно и неконтролирано фрлање на отпад и појава на диви депонии; • Нарушен квалитет на почвите, како резултат на несоодветен третман на отпадните води и отпадот; • Употреба на фосилни горива; • Недостаток на национални и локални податоци за здравствените ефекти од бучавата. • Ниска свест кај населението за заштита на животната средина.
Воздух	Како најчести причини за нарушување на квалитетот на воздухот се издвојуваат: <ul style="list-style-type: none"> • Недостаток на податоци за квалитет на амбиентниот воздух (мониторинг станица); • Недостаток на точни и прецизни податоци за извори на емисии во воздух (Катастар на загадувачи); • Недостаток на контрола на димоводните канали и горилници и нивно одржување; • Отсуство на систем за дистрибуција на природен гас и централно греење; • Стар возен парк кај граѓаните на Општината; • Отсуство на контрола на квалитет на гасови од согорување кај возила; • Зголемен сообраќаен метеж во туристичка сезона; • Недостаток на јавен градски превоз преку целата година, а особено до плажите и приградските населби; • Недостаток од мерки и активности за поттикнување и поддршка на користење енергија од обновливи извори/соларни панели;
Бучава	Идентификувани проблеми во однос на бучавата во општина Охрид: <ul style="list-style-type: none"> • Недостаток од точни и прецизни податоци за стационарните извори на бучава на територијата на општината (Катастар на извори на бучава во животната средина); • Зголемено ниво на бучава за време на туристичката сезона од угостителските објекти; • Бучава од верски објекти; • Недостаток од Стратешка карта на бучава за крајбрежјето на Охридско;
Вода	Клучни проблеми во однос на водите во општина Охрид се: <ul style="list-style-type: none"> • Стари дотраени цевки во водоснабдителниот систем (азбест-цементни цевки 30.000 m); • Голема потрошувачка на енергија за пумпање и/или препумпување на вода за водоснабдување;

опфат 1, Општина Охрид

	<ul style="list-style-type: none"> • Недостаток на вода за водоснабдување во летниот период во Општина Охрид и во с. Лескоец, г. Лакочереј и н. м. Орман; • Низок степен на одржување и чистење на каналите за наводнување; • Ниска свест кај граѓаните за одржување на каналите за наводнување; • Недостаток од континуиран мониторинг на осцилациите на водостојот во Охридско Езеро; • Недостаток од комплетен мониторинг на водата и седиментот од литорално – крајбрежната зона на Охридско Езеро, заради целосно согледување на состојбата и преземање на соодветни мерки за заштита; • Отсуство на сепаратна канализациона мрежа (атмосферска, комунална и индустриска) и одведување на измешани урбани, индустриски и атмосферски отпадни води; • Застарени пумпни станици во рамките на колекторскиот систем за отпадни води • Нефункционалност на колекторскиот систем; • Нецелосна покриеност со канализациони системи на селата во опфат на општина Охрид • Отсуство на податоци за број на септички јами и начин на нивно одржување и чистење; • Опасност од загадување на Билјанини Извори заради непостоење на канализационен систем во населбата веднаш над изворите и „пробивање“ на септичките јами ; • Низок процент на покриеност со атмосферска канализација на Општина Охрид; • Прелевање на отпадни комунални води од шахти, заради недоволен капацитет на канализационата мрежа; • Нерегулирани корита и поплави во атарите на населените места.
Почва	Клучни проблеми во оваа област во општина Охрид се: <ul style="list-style-type: none"> • Примена на неодржливи агротехнички и агрохемиски мерки; • Несоодветно одржување на каналите и поплавување на земјиштето; • Несоодветно управување со отпадни води и отпад.
Биолошка разновидност и природно наследство	Клучни проблеми во однос на биолошката разновидност се: <ul style="list-style-type: none"> • Идентификуваните несоодветности во управувањето со природното и културно светско наследство, од страна на мисија на UNESCO, презентирани во Извештајот од последната мисија, 2017 година; • Низок степен на спроведување на постојните законски прописи со цел спречување на понатамошна незаконска градба во заштитените подрачја; • Недостаток од детален преглед на сите бесправни градби во заштитеното УНЕСКО подрачје и спроведување на СОЖС/ОВЖС; • Не донесување на релевантни плански документи: План за управување со светско природно и културно наследство, урбанистички планови, Стратегија за туризам врз основа на Универзална вредност на подрачјето; • Неконтролирано уништување на подрачјето на трска со сечење, палење, корнење, за различни цели како добивање обработливи површини, плажи, хотелски комплекси, депонирање на земја и градежен шут итн.; • Не се применуваат стандарди за планирање на зеленило по глава на жител и отсуство на систем за интегрирање на податоци во врска со зеленилото, со цел подобро донесување на соодветни мерки и одлуки; • При воспоставување нови зелени површини, не се користат автохтони видови прилагодени на локалната клима; • Охридското Езеро е реципиент на отпадни атмосферски води и отпадни комунални води од кои дел воопшто не се пречистуваат; • Ерозивни наноси од речните сливови во езерото, особено од р. Сатеска и р. Коселска;

опфат 1, Општина Охрид

	<ul style="list-style-type: none"> • Голем број плажи и хотелски комплекси на/во близина на охридското крајбрежје и големиот број туристи во туристичката сезона; • Зголемен сообраќај во Старото градско јадро; • Голем број бесправно изградени објекти во крајбрежната заштитна зона на Езерото; • Недефиниран степен на заштита и отсуство на систем за одржливо управување со Студенчишко Блато; • Пренамена на делови од Студенчишко Блато заради изградба на трајни и/или временски објекти, асфалтни и др. патишта, обработлива површина, одлагање на градежен шут, инертен отпад итн.; • Отсуство на активностите за подигање на јавната свест за значењето и улогата на Паркот и другите заштитени подрачја во регионот насочени кон граѓаните.
--	--

5.2 Состојба во животната средина без имплементација на Планот

Врз основа на анализите во претходното поглавје може да се констатира дека без имплементација на ДУП за УЗ 2, УБ 2.4 – опфат 1, општина Охрид, состојбите во однос на користењето на земјиштето, медиумите и областите од животната средина, како и социо-економските аспекти во рамките на опфатот и неговото опкружување нема да претрпат измени во однос на сегашните состојби:

- Користењето на земјиштето, во рамките на планскиот опфат ќе остане непроменето од аспект на негова урбанизација, што ќе реперкуира неможност за санација и реконструкција на постојните објекти и нивно трансформирање во енергетски ефикасни, модерни објекти, кои ќе го подигнат стандардот на живеење;
- Слаб социо-економски развој и локална економија, економскиот статус на жителите во општината ќе стагнира, а очекувањето на нови можности за заработка (како на пример опремување на апартаменти за издавање-туризам), ќе останат исти или ќе се намалат;
- Пораст на миграција или иселување на населението;
- Продолжување на трендот на употреба на фосилни горива кои предизвикуваат нарушување на квалитетот на медиумите и областите од животната средина;
- Состојбите со материјалните добра ќе останат на сегашно ниво;
- Намалување на можностите за вработување на невработеното население во градежната фаза;
- Непроменета намена на земјиштето;
- Намалени приходи во општинскиот и државниот буџет.
- Состојби, кои отвораат простор за конфликтни одлуки кои се во спротивност со Законот за заштита на природата; Законот за водите; Законот за светското природно и културно наследство и други релевантни закони кои треба да го гарантираат интегритетот и одржливоста на Охридскиот регион (како што се нерегуларни градби, несоодветно паркирање и сл);
- Низок степен на спроведување на постојните законски прописи со цел спречување на понатамошна незаконска градба во заштитените подрачја;

- Неусогласеност на националните; регионалните и локалните интереси за економски и стопански развој со целите на развој на заштитеното подрачје;
- Недефинирани мерки и активности за планирање на просторот; користење на ресурсите; заштита на животната средина; природното наследство и социоекономски развој.

6 ОБЛАСТИ КОИ СЕ ОД ПОСЕБНО ЗНАЧЕЊЕ ЗА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА, ОД АСПЕКТ НА ЗАШТИТА НА ДИВИТЕ ПТИЦИ И ХАБИТАТИТЕ

Просторниот план на Р.С. Македонија од 2004 година е највисокиот долгорочен и интегрален плански документ за просторот на државата; со кој се даваат насоки за намената; користењето; заштитата; организацијата и уредувањето на просторот на територијата на државата и за уредувањето со тој простор. Просторниот план на РМ не го обработува природното и културното наследство во Општината. Биолошката разновидност и нејзината заштита се третира согласно стариот Закон за природни реткости. Во поглавјето што го третира природното наследство, утврдени се заштитените и подрачјата предвидени за заштита; како и поединечните видови во и надвор од заштитените подрачја (Табела 17), но треба да се нагласи дека во периодот на имплементација на ПП на РСМ, многу од овие дефинирани статуси на природното наследство во Регионот се променети.

Табела 17 Просторниот план на РМ: преглед на заштитени подрачја и предложени за заштита во

Општина Охрид

Категорија	Име	Општина	Статус на заштита
Национален парк	Галичица	Охрид	Заштитен
Научно-истражувачки резерват	Осој	Охрид	Предлог
Споменик на природа	Македонски даб	Охрид	Заштитен
Споменик на природа	Пештера Самоска дупка	Охрид	Предлог
Споменик на природа	Пештера Јаорец	Охрид	Предлог
Споменик на природа	Платан-чинар	Охрид	Заштитен
Споменик на природа	Охридско Езеро	Охрид	Заштитен
Посебен природен резерват	Студенчишта	Охрид	Предлог
Споменик на природа	Чемресови стебла	Охрид	Заштитен
Споменик на природа	Алепски бор	Охрид	Заштитен
Споменик на природа	Дувало – с. Косел	Охрид	Заштитен
Споменик на природа	Платан	Охрид	Заштитен
Споменик на природа	Пештера Млечник	Охрид	Заштитен

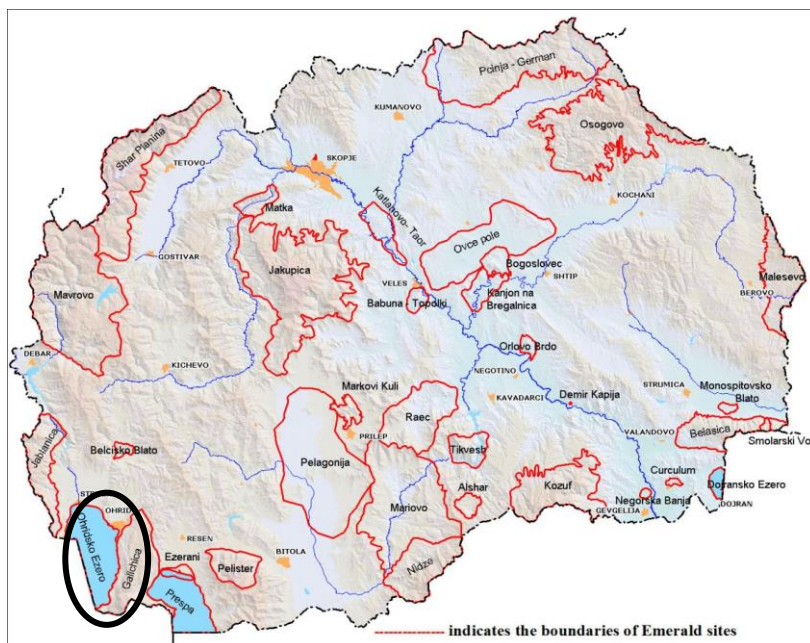
Емералд мрежа

Емералд мрежата претставува мрежа на подрачја од посебен интерес за зачувување, назначени со цел зачувување на мрежата на природни живеалишта и се протега на територијата на земјите членки на Бернска конвенција. Активностите за развој на националната Емералд мрежа во Република Северна Македонија започнаа уште во 2002 година, а целосната идентификација заврши во 2008 година. Емералд мрежата претставува значајна подготвителна алатка за земјите кои се во процес на приближување кон ЕУ при спроведувањето на обврските

Извештај за Стратегиска Оцена на Животната Средина за Детален урбанистички план за УЗ 2, УБ 2.4 – опфат 1, Општина Охрид

од Директивите за птици и живеалишта и воспоставување на мрежата Натура 2000, но исто така и го помага воспоставувањето на националниот систем на заштитени подрачја. Според Емералд мрежата на подрачја од посебен интерес за зачувување во рамките на Општина Охрид номинирани се две Емералд подрачја (Планината Галичица и Охридското Езеро).

Проектниот опфат е надвор од номинираните Емералд подрачја.

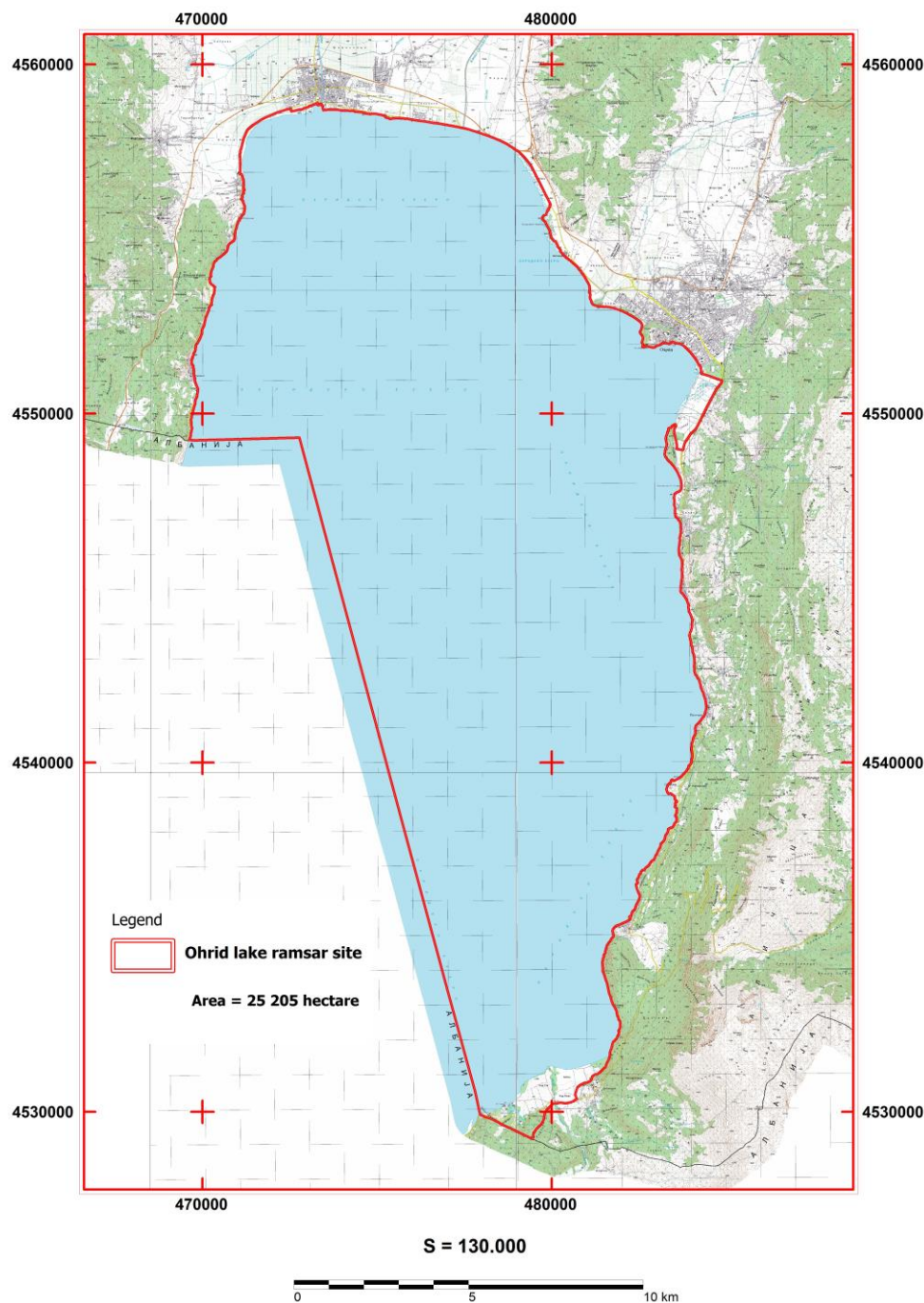
Слика 17 Емералд подрачја во Република Македонија

Рамсарско подрачје Охридско езеро

Охридското Езеро е приклучено на листата на Рамсарски подрачје со број 2449, на 15.02.2021 година, со површина од 25.205,00 ha.

Границата на Рамсарското подрачје – Охридско Езеро ја следи крајбрежната линија на езерото, вклучувајќи го и локалитетот Студенчисhte, локалитетот Свети Наум и делови од мочуриштата во близина на езерото.

опфат 1, Општина Охрид

Слика 18 Топографски приказ на границите на Рамсарското подрачје – Охридско Езеро

Рамсарското подрачје – Охридско Езеро влегува и во рамките на локалитетот на сведското наследство на УНЕСКО, означен како природно и културно наследство На Охридскиот Регион, како и во прекуграничниот биосферен резерват на УНЕСКО Охрид – Преспа, а се преклопува и со делови од Националниот Парк Галичица. Локалитетите со жаришта на биолошката разновидност идентификувани во границите на светското наследство на УНЕСКО, означени како природно и културно наследство на Охридскиот регион, исто така се вклучени во границите на локалитетот Рамсар-Охридско Езеро.

Охридското Езеро е древно, олиготрофно, внатрешно, слатководно езеро, кое континуирано постои околу 1,3 до 1,9 милијони години. Тоа е најстарото и најдлабокото езеро со просечна

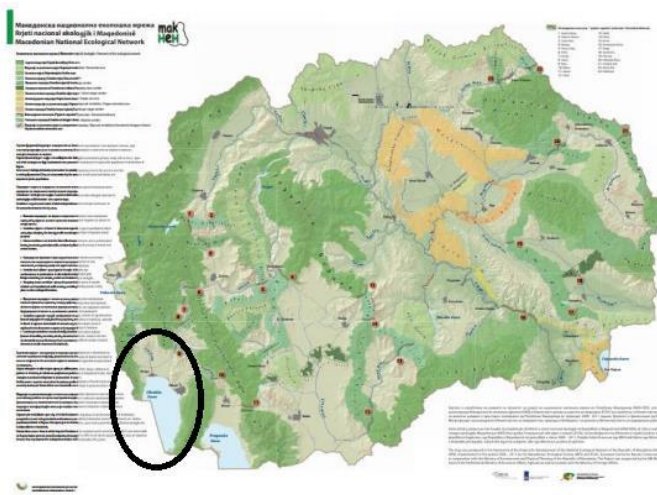
длабочина на територијатана Европскиот Континент. Во Езерото е домаќин на 1200 видови, од кои над 200 се ендемични, што е една од највисоките стапки на биолошка разновидност во било која внатрешна вода на планетата Земја, кога се мери според површината. Додека некои од неговите глобално единствени видови се реликтни, чии роднини постојат само како фосили на други локации, многу од нив еволуирале во Езерото, во текот на неговата долга, изолирана и природна историја. Една од причините за исклучителната разновидност на флората и фауната на Охридското Езеро е фактот што подземните карстни канали снабдуваат над 50% од неговата вода преку подводни и копнени извори. Водата од овие извори е со различен хемиски состав, што резултира со создавање на специфични микро-живеалишта кои содржат глобално единствени видови во тесни природни граници. После изворите, кислородно-богатите услови и широката фотична зона обезбедуваат вертикални живеалишта на длабочина до 150 m, поддржувајќи ги ендемичните видови низ прехранбената мрежа, од фитопланктоб до грабливи риби.

Охридското Езеро, ограничено од исток и запад со Галичица и Јабланица, ја ублажува клумата, овозможувајќи рефугиум во локалниот регион, кој поддржува висока стапка на разновидност на растителните видови, кои се усогласуваат со разновидноста на многу други категории на видови. Со единствен истек, Реката Црн Дрим, која тече кон Јадранското Море, Охридското Езеро е главна компонента на Дрмскиот базен богат со видов. Суденчишкото Блато, остаток од претходните екстензивни мочуришта на крајбрежјето, ја дополнува биолошката разновидност на Охридското Езеро. Студенчишта содржи влажни ливади, алкални тресетишта, најголемиот низински тресетен хистосолен опсег во Македонија и реликтни растителни заедници со национално заштитена фауна. Ја помага бистрината и квалитетот на водата на поширокото езерско подрачје преку филтрирање на хранливи материи, а со тоа придонесува за одржување на единствените еко-системи во Езерото. Охридското Езеро и Студенчишкото Нлато обезбедуваат важни палеонтолошки архиви во слоевите на тресетот и седиментот. Од седиментот веќе се добиени екстензивни седиментни јадра, кои во комбинација со значајната флора и фауна на езерото, даваат увид во климатската историја и врската помеѓу биолошката и геолошката еволуција.

Опкружувањето на Охридското Езеро е населено со луѓе околу 8000 години. Охридскиот Регион содржи бројни археолошки локалитети, некои под вода, и претставува важен ресурс за разбирање на соживотот на луѓето со мочуриштата во текот на неколку милениуми.

Национална еколошка мрежа (МАК-НЕН)

Националната еколошка мрежа (МАК-НЕН) е изработена во периодот 2008-2011 година. Кафеавата мечка (*Ursus arctos*) е земена како закрилен вид за идентификација на клучните (јадрови) подрачја, еколошките коридори и подрачјата за ревитализација кои ги поврзуваат јадровите подрачја и заштитни појаси. Насоки за заштита и управување со идентификуваните коридори се опфатени во Планот за управување со коридорите на кафеавата мечка. Во Општина Охрид опфатено е јадрово подрачје за кафеавата мечка и тоа Галичица. Проектниот опфат е надвор од јадровото подрачје.

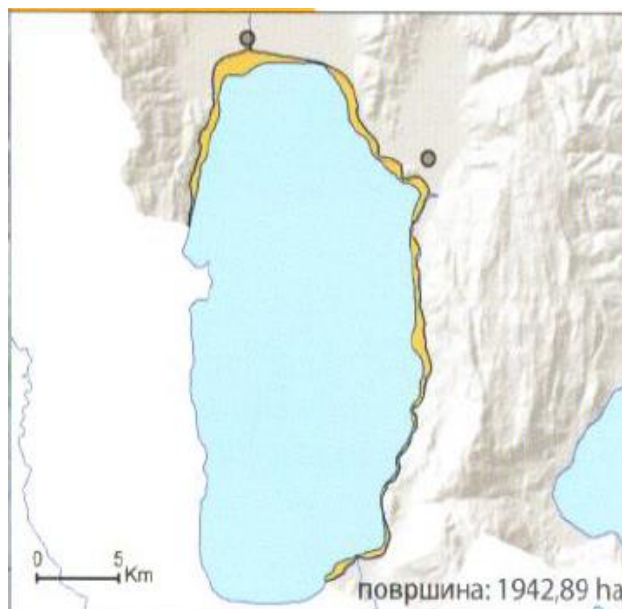
Слика 19 МАК-НЕН мрежа

Еколошка мрежа Натура 2000

Еколошката мрежа Натура 2000 е воспоставена на териториите на земјите членки на ЕУ со цел обезбедување на биолошката разновидност преку зачувување на природните живеалишта и на дивата флора и фауна. Обврската за воспоставување на Натура 2000 произлегува од членот 3 на Директивата за зачувување на природните живеалишта и на дивата фауна и флора (92/43/ЕЕС). Мерките преземени според оваа директива се наменети за одржување на/или за обновување до поволна состојба на зачуваност на природните живеалишта и на дивите растителни и животински видови кои се од интерес на ЕУ. Еколошката мрежа Натура 2000 вклучува "Посебно заштитени области" (ПЗО) определени во согласност со Директивата за зачувување на дивите птици и "Посебни подрачја на зачувување" (ППЗ) – определени согласно Директивата за зачувување на природните живеалишта и на дивата фауна и флора (Хабитат Директива). Во член 52 од Законот за заштита на природата даден е правен основ за воспоставување на Еколошка мрежа Натура 2000. МЖСПП тековно спроведува активности за понатамошна хармонизација и усогласување на националното законодавство за заштита на природата со ЕУ законодавство, односно со директивите за живеалишта и птици. Во таа насока извршена е идентификација на живеалишта и видови од европско значење на национално ниво и идентификувани се девет (9) подрачја како потенцијални подрачја за Натура 2000 и две (2) подрачја со висок природен потенцијал. Од нив Охридското Езеро е предложено како потенцијално Подрачја со посебна заштита (СПА) според Директивата за птици; а Галичица како Подрачја од важност за Заедницата (СЦИ), во согласност со Директивата за живеалишта.

Значајни подрачја за растенија (ЗПР)

Подрачјето "Охридско Езеро" се простира во југозападниот дел на Македонија. Административно припаѓа на општините Охрид и Струга, а сосема мал дел од крајбрежјето на Охридското Езеро припаѓа на општината Дебарца. Се протега на надморска височина од околу 700 m. Само дел од ова ЗПР, односно Охридското Езеро е во рамките на Споменикот на Природата "Охридско Езеро". Најзначајни живеалишта на ова ЗПР се остатоците од блатата и мочуриштата, но и литоралниот дел од езерото со појасот на трската. Проектниот опфат е надвор од ЗПР „Охридско Езеро“.

Слика 20 Значајно растително подрачје Охридско Езеро

ЗПР “Охридско Езеро“ вклучува 4 вида според критериумот А, од кои 1 е А(ii), 2 се А(iii) и еден припаѓа на А(iv). Особено значајни живеалишта во европски контекст (кој го задоволуваат критериумот С) според ЕУНИС класификацијата се: С1.25 (С2), С1.221 (С2), С1.224 (С2) и D4.1В (С2).

Значајни подрачја за птици

Охридско Езеро, ИВА код: МК005, Критериум: А4iii, В1i, В2, Површина: 24,736 ha

Лоциран во југо-западниот дел на Република Македонија, го вклучува Охридското Езеро, следејќи ја бреговата линија и државната граница со Република Албанија, која поминува преку површината на Езерото. Подрачјето е во непосредна близина на локацијата на Албанската ИВА „Охридско Езеро“(AL002).

Бреговата линија на Езерото е полигенична, со лимноген брег (од езерски седименти) кој се наоѓа на север. Кај Љубаништа и Св. Наум се среќава потамоген брег, додека западните падини на планината Галичица се од тектогенско и абразивно потекло, со карактеристични клифови. На крајбрежјето доминираат тријаски варовници. Езерото е тектонско, старо околу 3 милиони години, со максимална длабочина од 286 m (Слика 21).

Вкупниот број на презимувачки водни птици на површината на езерото (само македонскиот дел) била помеѓу 79.000 единки во 1989 година (Wetlands International in litt.) и 24.000 единки во 1997 година (Fremuth et al., 2000) но само 10.000 и 17.000 се изброени за 2010 и 2011 година, соодветно (МЕД необј.). Најброен вид е Лиската, после која следуваат Црвеноглавиот кожувар, Патка превез, Цуцулеста патка, и Големо штипче.

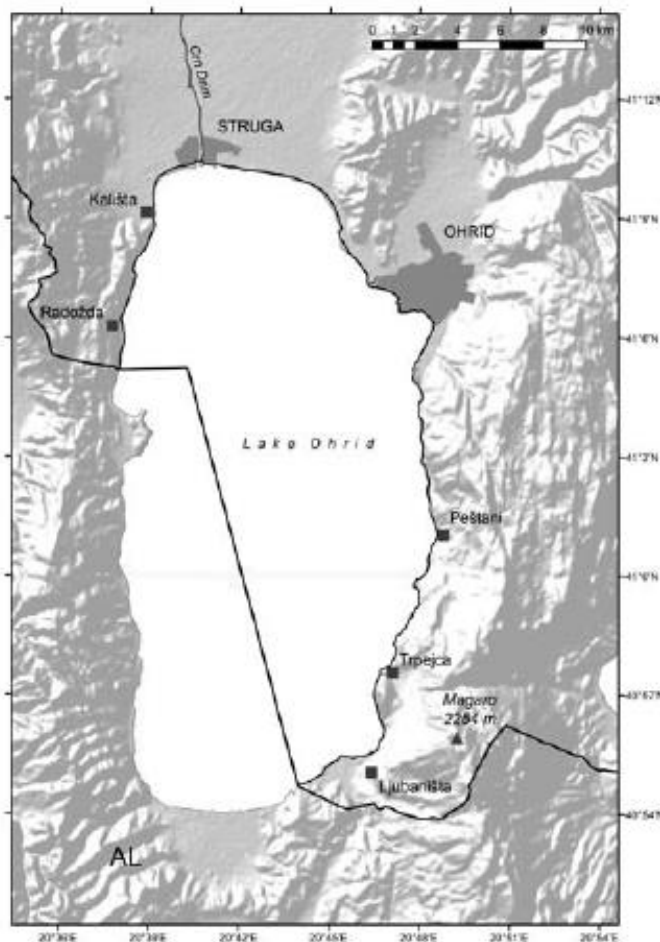
Мицевски во текот на истражувањата во 2000-та година ги идентификувал значајните видови во текот на периодот за размножување: Малиот Корморан со околу 50-100 пара (Мицевски 2003), кој го исполнил и критериумот В1 и само во 1989 и 2002 година (Мицевски 1996, Wetlands International во litt.) и Големiot Северен Нуркач, кој најверојатно се размножувал овде

Извештај за Стратегиска Оцена на Животната Средина за Детален урбанистички план за УЗ 2, УБ 2.4 – опфат 1, Општина Охрид

во 2006 година, додека Кокаљката (Големиот Нуркач) се смета за една од најчестите птици кои се размножуваат во Езерото.

Северниот, плиток дел од езерото, е од најголемо значење за презимување на водните птици (Мичевски, 1996) со тоа што Црвеноглавиот кожувар и Патка превез се најзастапени, што се објаснува со присуството на екстензивни површини со трска, подводна вегетација од Chara и прилив на хранливи материи од реката Сатеска. Езерото претставува поголем дел од подрачјето. Клифовите, по должината на западната и особено источната крајбрежје, исто така се дел од подрачјето. Најголеми површини со трска се наоѓаат на северниот брег од Езерото, но мали површини со трска можат да се најдат по должина на целиот брег.

Проектниот опфат е надвор од ЗПП „Охридско Езеро“.

Слика 21 Мапа на Значајно подрачје за птици Охридско Езеро

Клучно подрачје за биодиверзитет (KBAs)

ЗОП мрежата исто така содржи голем и репрезентативен дел и од останатиот биодиверзитет. Значајни подрачјата за птици и за биодиверзитет се клучни подрачја за конзервација на видовите птици кои се идентификувани во рамките на програмата **BirdLife International IBA**. Овие места се доволно мали за да можат да бидат зачувани во целост, најчесто се дел од мрежа на заштитени подрачја и имаат засебни карактеристики; колку што е можно повеќе, или засегна орнитолошка важност во споредба со опкружувањето. ЗОЛ подрачјата се дел од клучните подрачја за биодиверзитет кои претставуваат поширок интегриран пристап за

конзервација и одржливо користење на природната средина. Идентификувањето на ЗОЛ подрачјата се прави врз основа на меѓународно прифатени и стандардизирани критериуми и претставува тековен процес. Досега се дефинирани повеќе ЗОЛ подрачја за голем број терестријални слатководни и морски региони во светот. Значајните подрачја за птици беа преименувани во 2013 година во „Подрачја значајни за птици и за биодиверзитетот“, за да се потенцира нивната важност и за другите видови. Во целиот Медитеранскиот регион, сливот на Охридското Езеро се смета како приоритетно клучно подрачје за биодиверзитет (KBAs). 68 видови активни риби и мекотели го прават Охридското езеро едно од најважните места на биолошка разновидност во слатководни екосистеми во Европа. Од овие видови, 25 се ендемични за езерото и се исто така многу загрозени што го прави Езерото важна подрачје за AZE (Alliance for Zero Extinction). Подрачја вклучени во Алијансата за Нулто Истребување (AZE) се оние за кои се потребни итни активности за зачувување ако видови присутни во нив несмеат да станат глобално исчезнати во блиска иднина.

Прекуграничен Биосферен резерват Охрид – Преспа

Охридско-преспанскиот регион беше прогласен за прекуграничен биосферен резерват во октомври 2014 година во Корча, Албанија. Сертификатот за прогласување на прекуграничниот биосферен резерват Охрид-Преспа беше предаден од претставници на УНЕСКО.

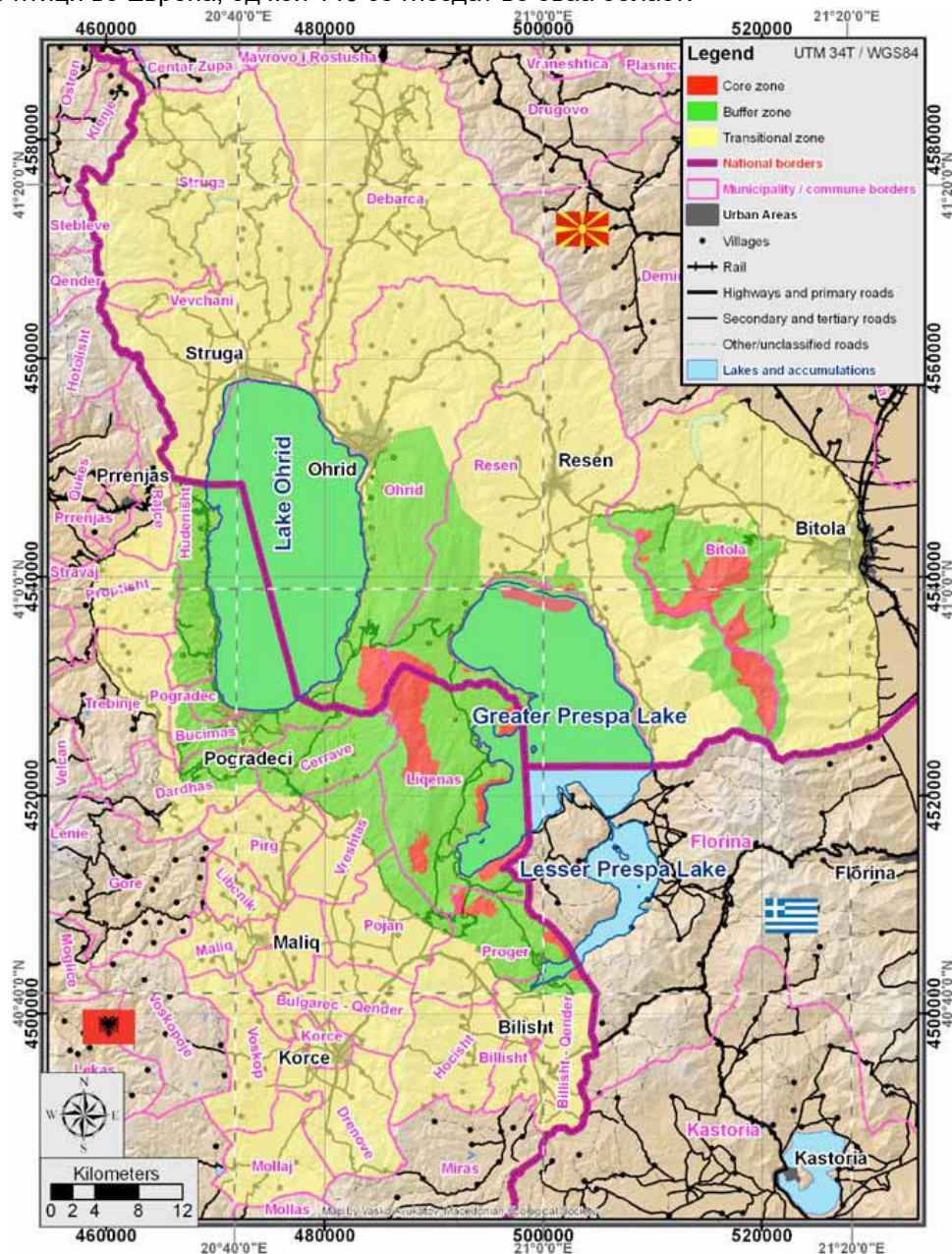
Овој прекуграничен резерват се наоѓа помеѓу Република Албанија и Република Македонија. Областа е комбинација од водни површини, обиколени со планински релјефи, додека рамните области се граничат со надворешните граници на териториите што се протегаат низ двете земји.

Еколошки карактеристики: Охридско – Преспанскиот прекуграничен биосферен резерват вклучува значајни разлики во смисла на еколошки системи, почнувајќи од планинските области околу трите езера, до умерено суп-тропските шуми, пронајдени на пониски места околу водотеците. Заедно, системот на Охридското и Преспанското Езеро е еден од најголемите во Европа од ваков вид. Двете езера се од посебна вредност на национално и меѓународно ниво поради нивната геолошка и биолошка посебност. Охридското Езеро е познато по повеќе од двесте ендемични видови, од групи како што се дијатомеи, олигохети, пијавици, порфери, трикладид, мекотели, остракоди и риби. Пет од ендемичните видови се ограничени, дури и во рамките на езерото на микро-екосистеми. Десет од 17-те видови на риби ендемични, вклучувајќи ги Охридската Пастрмка (*Salmo letnica*) и белвицата (*acantolingua ohridana*).

Постои, исто така, уникатна и ендемична шумска заедница ass. *Pinetum peuces*, пеонски шуми со грчка фоја, шуми од Хелено – миезиски *quercus frainetto* и југо – западни елово – букови шуми. Преспанскиот регион е домаќин на оригиналните биотопи од витално значење за зачувување, како што се големите листопадни шуми од *Ostrya-Carpinion orientalis*, предели со зимзелени грмушки, зимзелени шуми, кои се состојат од 12 m високи *Juniperus foetidissima* и *Juniperous excelsa* и важните ендемични растителни видови во Езерани.

Цицачите претставуваат втора најважна група на видови, чија заштита е од суштинско значење за прекуграничниот биосферен резерват, а ги вклучуваат *Talpa stankovici* (Балкански крт), *Lynx lynx martinoi* (Балкански рис), *Canis lupus* (сив волк), *Ursus arctos* (кафеава мечка) и др. Балканскиот рис е исклучително редок вид со многу висока симболична вредност. Што се

однесува до видовите на птици, Далматинскиот пеликан (*Pelecanus crispus*) е водечки вид. Во Преспанскиот регион има над 260 видови птици, што претставува повеќе од половина од видовите птици во Европа, од кои 140 се гнездат во оваа област.

Слика 22 Прекуграничен Биосферен резерват Охрид – Преспа

Социо – економски карактеристики: Процентата бројност на популација во целиот прекуграничен биосферен резерват е 455.000 жители, кои населуваат област со културни, етнички и верски разлики. Населените места се само во транзиционите области и тие згрижуваат заедници кои се релативно стабилни од демографска гледна точка, но некои од нив (особено Охрид и Струга на брегот на Охридското Езеро од Македонска страна и Поградец на Албанска страна) значително се зголемуваат во текот на туристичките сезони.

Во Албанија, земјоделството сè уште претставува главна економска активност за локалното население и е присутна и во транзиционите зони и во некои делови од тампон (бафер) зоните.

Од неодамна, прехранбената индустрија е во значителен пораст (особено во Корча), паралелно со традиционалните земјоделски активности, што резултира со изградба на нови населби за оваа специфична индустрија.

Земјоделскиот сектор претставува најважен развиен сектор во целиот прекуграничен биосферен резерват. Во многу области, традиционалните земјоделски практики базирани на семејни фарми се заменети со поинтензивни системи за одгледување (на пример, одгледување на овошје во околината на Ресен, во Република Македонија и интензивно земјоделство во Корча, во Албанија). Шумските активности се исто така релевантни во планинските области. Сточарството е уште една важна земјоделска активност во Охрид-Преспа, при што локалните сточари (и во Албанија и во Република Македонија), очекуваат да ја подобрат структурата на видовите, условите за размножување и да ги спроведат потребните технички зоолошки мерки за сите видови добиток со цел зголемување на сточарското производство.

Туризмот претставува клучен развиен сектор за целиот прекуграничен биосферен резерват, при што во градот Охрид скоро секој жител е домаќин на околу 6 пати повеќе туристи за време на сезоната. Градот има намера да поттикне создавање пакети за еко-туризам како средство за намалување на трошењето на природните ресурси од туристите.

Риболовот е уште една клучна активност со релевантни еколошки и економски влијанија врз рамките на биосферниот резерват. Други приходи доаѓаат од собирање шишарки за декоративни цели, продажба на лековити растенија од алпските пасишта на меѓународни пазари и продажба на шумски плодови, како што се печурки и бобинки.

Проектниот опфат се наоѓа во преодната зона на Прекуграничниот биосферен резерват.

Светско природно и културно наследство на Охридскиот Регион под заштита на УНЕСКО

Регионот околу Охридското Езеро како и целата територија на Општина Охрид припаѓа во границите на Светското природно и културно наследство под заштита на УНЕСКО и се протега на површина од 83.350 ha.

Поради исклучителното значење на овој регион, од аспект на заштитата и управувањето со биолошката разновидност и животната средина, од вкупната површина на територијата на општината (389,93 km²), околу 180 km² се со посебен начин на управување односно се прогласени или идентификувани повеќе подрачја за заштита на биолошката разновидност: Споменик на природата „Охридско Езеро“, Биосферен резерват „Охрид - Преспа“, Подрачје на светско природно и културно наследство „Охрид“.

Конвенцијата за заштита на светското културно и природно наследство дефинира два различни вида на светско наследство: културно и природно. Комбинираниите, односно мешовитите локалитети ги содржат елементите на двата вида наследство. Во Конвенцијата се наведува дека делови од културното или природното наследство се од исклучителен интерес и поради тоа треба да бидат зачувани како дел од светското наследство на човештвото како целина. По впишувањето на Листата на светско наследство, состојбата на конзервација на локалитетите ја следи Центарот за светско наследство на УНЕСКО.

Охридскиот регион е прогласен за Светско природно наследство во 1979 година, а во 1980 година е впишан во листата на Светско културно наследство. Претставува едно од само 31-те подрачја во светот, впишано на Листата како мешовитото добро, кое подеднакво поседува природни и културни универзални вредности.

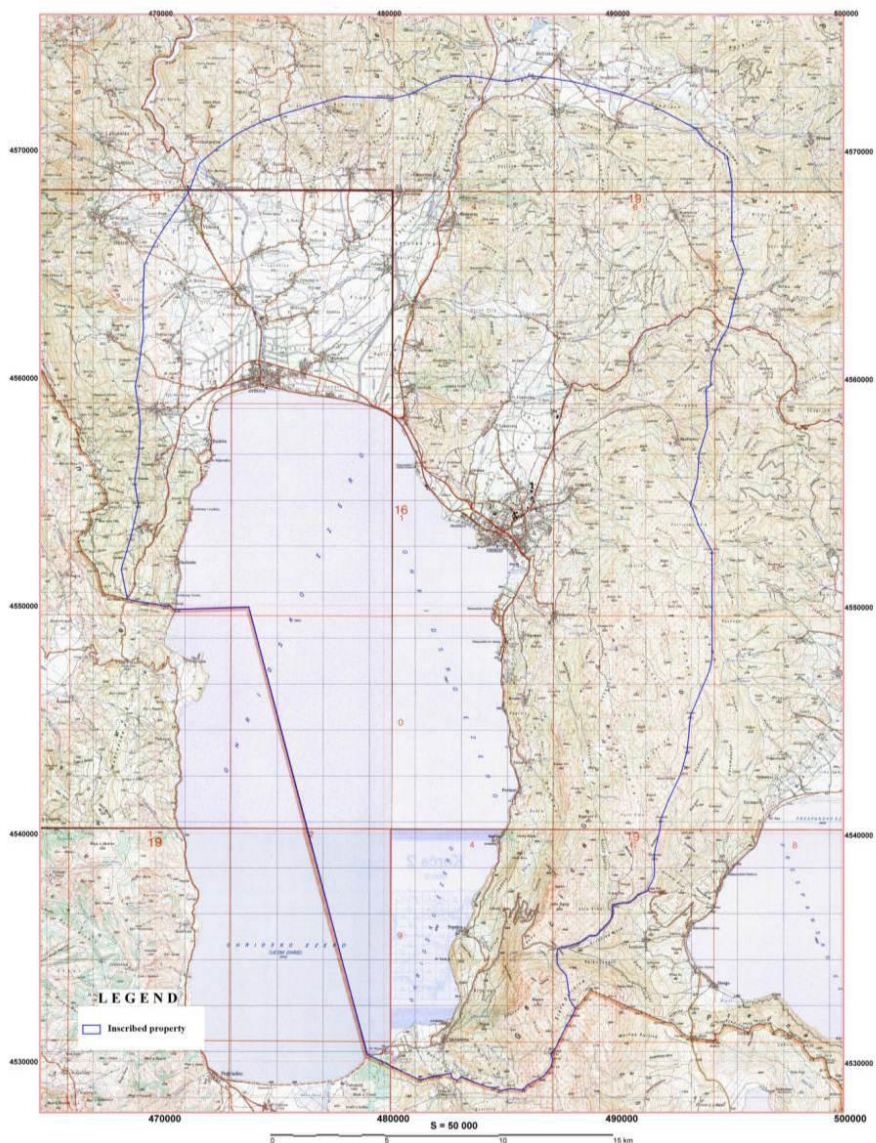
Интегритетот на доброто, особено во однос на природните вредности, е ограничен на само две третини од Охридското Езеро. Интегритетот на Езерото, чија површина е распределена на две држави – Р. С. Македонија и Р. Албанија, е предмет на „Upstream process“ започнат во 2014 година координиран од Центарот за светско наследство на УНЕСКО во кој експертски групи од Р. С. Македонија и Р. Албанија работат на проширување на границите на заштитеното подрачје, со цел заштита на Охридското Езеро во целина.

На подрачјето на Охридскиот регион, како светско природно и културно наследство, идентификувани се следните локалитети со природни вредности:

1. Света Богородица Калишка - сублакустриски извори;
2. Калишта - единствено природно живеалиште на жолтиот локвањ (Nuphar lutea) на Охридско Езеро;
3. Подмоље - најраспространет појас на трска (Phragmites australis) на Охридското Езеро, природно живеалиште на загрозени видови птици и мрестилиште на крап;
4. Мазија - ревитализирано природно живеалиште на жолтиот локвањ (Nuphar lutea), мрестилиште на крап и живеалиште и гнездилиште на птици;
5. Студенчишко Блато - макрофитска вегетација и плодиште на краповидни риби;
6. Вели-Даб - сублакустриски извори, плодиште на пастрмка и биодиверзитет на бентосна фауна;
7. Веља-Пеш - сублакустриски извори, плодиште на пастрмка и биодиверзитет на бентосна фауна;
8. Свети Петар - крајбрежни и сублакустриски извори, мрестилиште на пастрмка и биодиверзитет на бентосна фауна;
9. Извори Свети Наум - најиздашен извор на Охридско Езеро, мрестилиште на пастрмки и краповидни риби и биодиверзитет на бентосна фауна.

Статусот на заштитено светско наследство ги обврзува сите субјекти во системот при донесувањето на прописи и други акти, како и при преземањето дејствија и постапки врзани за тоа подрачје во процесот на неговата заштита да ги применуваат стандардите предвидени со Конвенцијата за заштита на светското природно и културно наследство, односно, доследно да ги применуваат прописите и принципите што се содржани и во останатите меѓународни конвенции потпишани и ратификувани од страна на Република Северна Македонија, како и препораките на УНЕСКО.

Иако, во 2010 година е донесен Законот за управување со светското природно и културно наследство во Охридскиот регион, истиот не е соодветно имплементиран, односно надлежните институции на централно и локално ниво не постапувале во согласност со Законот

Слика 23 Граници на заштитена зона под УНЕСКО

Главните закани за интегритетот на регионот се некоординираниот урбан развој, зголемена популација, несоодветно управување со отпад, туристичкиот притисок, загадување од зголемениот сообраќај, несоодветен третман на отпадните води и прекумерното исцрпување на природните ресурси.

Исто така, закана претставува и неусогласената законска регулатива, особено недостатоците на Законот за управување со природното и културното наследство во Охридскиот регион. Бројните измени на законската регулатива, усвоени во изминатите години создаде простор за конфликтни одлуки во делот на урбанизмот кои се во спротивност со Законот за заштита на природата, Законот за водите, Законот за светско природно и културно наследство и други релевантни закони кои треба да го гарантираат интегритетот и одржливоста на Охридскиот регион.

7 ЦЕЛИ НА ЗАШТИТА НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА ОДРЕДЕНИ НА НАЦИОНАЛНО ИЛИ МЕЃУНАРОДНО НИВО

Еден од најголемите предизвици на политиката за животната средина е постигнување на рамнотежа меѓу економската и социјалната димензија на развој, од една страна и заштита на животната средина од друга страна, кој предвидува зголемена употреба на економски инструменти во насока на заштита на животната средина.

Основните принципи за заштита на животната средина во државата се поставени со Уставот на Република Северна Македонија, како највисок правен документ во земјата. Уставот пропишува дека еден од основните принципи на фундаменталните вредности е регулација и хуманизација на просторот и заштитата и унапредувањето на животната средина и природата. Исто така, една од основните слободи и човекови права е правото на чиста и здрава животна средина, но тоа е исто така, обврска на граѓаните да ја унапредуваат и заштитуваат животната средина, додека земјата е должна да обезбеди услови за остварување на ова загарантирано право на граѓаните (Член 43).

Водена од овие уставни одредби, Република Северна Македонија воспоставува функционален и ефикасен национален систем за управување со животната средина, поврзан со:

- Продолжување на процесот на приближување кон политиките на ЕУ во областа на животната средина;
- Зајакнување на административните капацитети, потребни за ефикасно управување со заштита на животната средина;
- Обезбедување платформа за ефикасна имплементација и спроведување на барањата за заштита на животната средина преку зајакнување на капацитетите за ефикасно управување со животната средина на сите нивоа на управување и преку обезбедување на тесна соработка помеѓу надлежните органи на хоризонтално и вертикално ниво;
- Интеграција на политиката за заштита на животната средина во другите секторски политики;
- Решавање на проблемите на животната средина кои се од национално, регионално и локално значење;
- Зголемување на степенот на исполнување на обврските, кои произлегуваат од регионалните и глобалните договори во областа на животната средина;
- Последно, но не и најмалку важно, е зголемување на нивото на инвестиции во животната средина за постигнување на стандардите на ЕУ.

Специфични цели за заштита на животната средина:

- Подобрување на квалитетот на животот и здравјето и зголемување на животниот стандард;
- Подобрување на квалитетот на воздухот и намалување на емисиите на стакленички гасови;
- Заштита и подобрување на квалитетот на водата и на почвата;

- Заштита и унапредување на биолошката разновидност и природното наследство;
- Заштита на карактеристиките на пределот;
- Заштита на материјалните добра;
- Заштита и унапредување на културното наследство.

Правото на чиста и здрава животна средина е предмет на значителен број правни акти, стратешки, плански и програмски документи на национално ниво, како и на меѓународните договори и политики кои Република Македонија ги има ратификувано.

Прашањата за заштита на природата, обезбедувањето чиста и здрава животна средина и целите за заштита на животната средина се дефинирани во согласност со националната и меѓународната легислатива и истите се земени предвид при изработка на Извештајот за стратегиска оцена, а опфатени се и број други стратешки, плански и програмски документи.

Една од клучните меѓународни конвенции на кои Република Македонија е потписничка е Конвенцијата за биолошка разновидност, ратификувана и објавена во „Службен весник на Република Македонија“ бр. 54/97. Конвенцијата има три главни цели:

- Зачувување на биолошката разновидност;
- Одржливо користење на компонентите на биолошката разновидност; и
- Праведна и еднаква распределба на придобивките кои произлегуваат од користењето на генетските ресурси.

Други конвенции и протоколи, ратификувани од страна на Република Македонија за заштита на животната средина се:

- Картагенски Протокол за биосигурност кон Конвенцијата за биолошка разновидност („Службен весник на Република Македонија“ бр. 40/05);
- Конвенција за заштита на водните живеалишта со меѓународно значење за заштита на водните птици (Рамсар) („Службен лист на СФРЈ“ бр. 9/77);
- Бонска Конвенција за заштита на миграторни видови диви животни („Службен весник на Република Македонија“ бр. 38/99) и Договор за заштита на лилјациите во Европа („Службен весник на Република Македонија“ бр. 38/99 и 13/02);
- Бернска Конвенција за заштита на дивниот растителен и животински свет и природните живеалишта („Службен весник на Република Македонија“ бр. 49/97);
- Париска Конвенција за заштита на светското културно и природно наследство („Службен лист на СФРЈ“ бр. 56/74);
- Рамковна Конвенција на ОН за климатски промени (Њујорк) („Службен весник на Република Македонија“ бр. 6/97) и Кјото Протокол кон Рамковната Конвенција на ОН за климатски промени („Службен весник на Република Македонија“ бр. 49/04);
- Еспо Конвенција за оцена на влијанието врз животната средина во прекуграничен контекст („Службен весник на Република Македонија“ бр. 44/99);

- Архуска Конвенција за пристап до информации, учество на јавноста во донесување на одлуки и правна заштита за прашања од областа на животната средина („Службен весник на Република Македонија“ бр. 40/99);
- Конвенција на Обединетите Нации за борба против опустинувањето во земјите што се соочуваат со сериозни суши и/или опустинување, особено во Африка („Службен весник на Република Македонија“ бр. 13/02);
- Виенска Конвенција за заштита на озонската обвивка („Службен весник на Република Македонија“ бр. 1/1990), ратификувана од Република Македонија на 10 март, 1994 година;
- Монреалски Протокол за супстанциите кои ја осиромашуваат озонската обвивка (Монреал, септември, 1987 година), ратификуван од Република Македонија на 10.03.1994 година;
- Стокхолмска Конвенција за заштита на човековото здравје и животната средина од отпорни органски соединенија, потпишана од Република Македонија на 23 мај, 2001 година и ратификувана на 19 март, 1994 година;
- Комуникација од Комисијата за Европскиот Парламент, Советот, Економскиот и Социјален Комитет и Комитетот за регионите (Наше животно осигурување, наш природен капитал: ЕУ Стратегија за диверзитет до 2020 година);
- Рамковната конвенција за вредностите на културното наследство за општеството (Фаро 2005) („Службен весник на Република Македонија“ бр. 25/11),
- Конвенцијата за заштита на архитектурното наследство на Европа (Гранада 1985);
- Конвенцијата за заштита на археолошкото наследство на Европа (Валета 1992) („Службен весник на Република Македонија“ бр. 56/05).

7.1 Цели на Стратегиската оцена на животната средина

Целите на заштитата на животната средина се изразени преку целите на стратегиска оцена на животната средина. Споредување на целите за животна средина со целите и активностите во планскиот документ е вообичаен метод при спроведување на СОЖС, со цел да се оцени дали развојот, односно идната имплементација на еден развоен плански документ, како што е во случајов ДУП за УЗ 2, УБ 2.4 – опфат 1, општина Охрид, ќе биде во насока на поставените цели за животна средина (СОЖС). Целите на стратегиската оцена на животната средина се прикажани преку статусот на: населението и здравјето на населението, биолошката разновидност, водата, почвата, воздухот, климатските промени, материјалните добра, пределот, културното наследство и интеракцијата помеѓу нив.

Во табелата, што следува, презентирани се целите на СОЖС во однос на целите дефинирани во ДУП за УЗ 2, УБ 2.4 – опфат 1, општина Охрид (нивната компатибилност и некомпатибилност). Компатибилноста/некомпатибилноста на целите е разгледувана во однос на ДУП за УЗ 2, УБ 2.4 – опфат 1, општина Охрид (цели за намена на просторот и активности за нивно постигнување) и во однос на неговата идна имплементација во понизок ранг на плански документи или проектна документација.

Извештај за Стратегиска Оцена на Животната Средина за Детален урбанистички план за УЗ 2, УБ 2.4 – опфат 1, Општина Охрид

Теми на СОЖС	Цели на СОЖС	Специфични цели на СОЖС	Поврзаност со насоките и целите на ДУП	СОЖС индикатори
Население и здравје на населението	Унапредување на животните услови на населението	<ul style="list-style-type: none"> -Подобрување на медиумите и областите од животната средина; -Подобрување и заштита на здравјето на луѓето; -Подобрување на социоекономската состојба (вработување, зголемување на приходите, демографски развој, намалување на миграцијата); -Подобрување на инфраструктурата; -Подобрување на квалитетот на живот на луѓето. 	<p><u>Компатибилност</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Планирање на просторот во согласност со законските прописи за урбанизација и користење на земјиштето, -Создавање на инфраструктурни можности, кои ќе го поддржат идното користење на просторот, - Имплементација на мерки за зачувување на состојбата на медиумите во животната средина; -Подобрување на условите за стимулирање и поттикнување на нови вработувања и подобрување на стандардот и квалитетот на живот на населението. 	<ul style="list-style-type: none"> -Евидентирани дозволи, одобренија и согласности за урбанизација на просторот, изградба и оперирање на планските содржини; -Трендови на намалени емисии во медиумите од животната средина; -Евидентирани ризици по здравјето и безбедноста на населението; -Број на евидентирани жалби и поплаки од засегнатите страни; -Стапка на вработеност; -Трендови на подобрен животен стандард; -Приходи во општинскиот и државниот буџет.
Воздух и климатски промени	Подобрување на квалитетот на воздухот и намалување на емисиите на стакленички гасови	<ul style="list-style-type: none"> -Одржување и подобрување на квалитетот на воздухот, -Ограничување на загадувањето на воздухот до нивоа кои не ги загрозуваат природните системи, -Ограничување на емисиите на воздух во согласност со стандардите за квалитет на воздухот, -Намалување на емисиите на стакленички гасови и зголемено искористување на обновливи извори на енергија, -Намалување на причините и последиците од климатските 	<p><u>Компатибилност:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Искористување на можностите за реконструкција на постојните и изградба на нови енергетски ефикасни објекти -Намалување на емисиите на стакленичките гасови и допринос кон ублажување на климатските промени; -Намалено користење на енергија од фосилни горива. 	<ul style="list-style-type: none"> -Тренд во намалување на емисиите на стакленички гасови; -Намален тренд на увоз на енергија на ниво на држава; -Трендови на подобрен квалитет на амбиентен воздух на општинско и државно ниво (пред и по имплементација Планот)

Извештај за Стратегиска Оцена на Животната Средина за Детален урбанистички план за УЗ 2, УБ 2.4 – опфат 1, Општина Охрид

		промени.		
Бучава и вибрации	Заштита на населението од зголемено ниво на бучава и вибрации	-Одржување на нивото на бучава и вибрации до ниво прифатливо за населението и биолошката разновидност.	<u>Компатибилност</u> Во рамките на планскиот опфат не се предвидени објекти кои би генерирале бучава и зголемени вибрации.	-Нивоата на бучава и вибрации се во граници со кои не се нарушува здравјето на населението; -Состојбата на бучавата во животната средина е скоро непроменета во однос на мерењата пред фазата на имплементација на Планот; -Број на жалби и поплаки од населението за ефектите од зголемено ниво на бучава;
Води	Заштита и унапредување на состојбата со водите	-Одржливо управување и користење на водните ресурси, -Заштита, зачувување и подобрување на состојбата на крајбрежното земјиште, водните екосистеми и екосистемите зависни од вода, -Намалување на штетните испуштања и постепено елиминирање на емисиите на опасни материи и супстанции во водите. -Зачувување на биолошката разновидност во рамките на интегрираното управување со водите.	<u>Компатибилност:</u> - планираното управување на водите е преку воспоставениот систем за водоснабдување и одведување на атмосферската и канализационата вода,	-Применети практики и техники за заштита и рационално искористување на водите; -Достапни податоци од мониторинг на површински и подземни води; -% на приклучоци кон секундарната канализациона мрежа на Градот.
Почва	Заштита и унапредување на состојбата на почвата	-Заштита на почвата од деградација и губење на нејзината плодност, -Заштита на геоморфолошките вредности на почвата, -Заштита на почвата од загадување; -Зачувување на агробиолошката	<u>Компатибилност:</u> -Планскиот опфат е во урбанизираниот дел на градот, планирање на просторот и употребата на земјиштето е усогласен со ГУП на град Охрид и со потребите на Урбанистичкиот план	-Добиени дозволи и согласности за пренамена на земјиштето и негова урбанизација; --Воспоставен систем за управување со отпадот;

Извештај за Стратегиска Оцена на Животната Средина за Детален урбанистички план за УЗ 2, УБ 2.4 – опфат 1, Општина Охрид

<p>Биолошка разновидност и природно наследство</p>	<p>Заштита и унапредување на биолошката разновидност и природното наследство</p>	<p>биолошката разновидност.</p> <p>-Подобрување на состојбата со биолошката разновидност преку заштита на екосистемите/живеалиштата, видовите и генетската разновидност,</p> <p>-Подобрување на постојните деградирани живеалишта и нивна ревитализација,</p> <p>-Намалување на притисоците и заканите врз биолошката разновидност,</p> <p>-Воспоставување на комплексен мониторинг на биолошката разновидност (видови, живеалишта, екосистеми, значајни подрачја).</p>	<p><u>Непримеливо:</u></p>	<p>- Примена на препораките пропишани во Планот за управување со Светското природно и културно наследство на Охридскиот Регион (2020 - 2029)</p> <p>-Примена на препораките кои ќе произлезат од Секторот природа, при МЖСПП.</p> <p>-Усогласеност на просторниот развој на просторот во согласност со планската документација и препораките од Извештајот за СОЖС;</p> <p>-Концентрациите на емисиите во медиумите и областите на животната средина се во согласност со пропишаните законски гранични вредности;</p>
<p>Предел и визуелни карактеристики</p>	<p>Зачувување на карактеристиките на пределот и негова заштита, особено во назначени области</p>	<p>-Зачувување на природните карактеристики на пределот,</p> <p>-Одржување на функционалните и структурни карактеристики на природните и полуприродните предели,</p> <p>-Подобрување на квалитетот и бројот на јавно пристапни отворени простори.</p>	<p><u>Компатибилност:</u></p> <p>Заради задржување на поголемиот дел од објектите во нивна изворна габаритност и висина и овозможување на нивна реконструкција во енергетски ефикасни објекти и вклучување на ново планираните објекти во постојната структура на објектите</p>	<p>- Примена на препораките пропишани во Планот за управување со Светското природно и културно наследство на Охридскиот Регион (2020 - 2029),</p> <p>-Добиени дозволи и согласности за пренамена на земјиштето и негова урбанизација,</p> <p>-Примена на препораките кои ќе произлезат од Секторот природа, при МЖСПП.</p>
<p>Материјални добра</p>	<p>Заштита на материјалните добра</p>	<p>-Намалување на количините на генериран отпад и негово одржливо управување,</p> <p>-Изградба, заштита и подобрување или санација на системите за водоснабдување, третман на отпадни води,</p> <p>-Подобрување и ефикасно</p>	<p><u>Компатибилност:</u></p> <p>-Планирање на просторот во согласност со постојната состојба и потребите од изградба на инфраструктура, со цел постигнување одржлив просторен урбан развој;</p>	<p>- Добиени дозволи и согласности за пренамена на земјиштето и негова урбанизација,</p> <p>-Изградена електродистрибутивна, транспортна и комуникациска инфраструктура;</p> <p>-Склучени договори со овластени постапувачи за управување со разни</p>

Извештај за Стратегиска Оцена на Животната Средина за Детален урбанистички план за УЗ 2, УБ 2.4 – опфат 1, Општина Охрид

		<p>користење на постојната и изградба на нова транспортна инфраструктура,</p> <p>-Подобрување и ефикасно користење на постојниот начин на снабдување со електрична енергија и изградба на нова електроенергетска инфраструктура и преносна мрежа.</p> <p>- Поставување на инфраструктура на локации кои не располагаат со значајни природни вредности.</p>		<p>фракции отпад;</p> <p>-Изработени и имплементирани планови за управување со несреќи и хаварии;</p> <p>-Стапка на фреквенција на возила по сообраќајниците во однос на постојната состојба и сл.</p> <p>-Поплаки од населението и правните субјекти.</p>
Културно наследство	Заштита и унапредување на културното наследство	-Зачувување и подобрување на историските градби, археолошки наоѓалишта и други важни културни локалитети.	-Почитување на вредноста на културното наследство.	<p>- Степен на применети препораки пропишани во Планот за управување со Светското природно и културно наследство на Охридскиот Регион (2020 - 2029)</p> <p>- Степен на примена на мерките пропишани во Заштитно-конзерваторските основи за ДУП за УЗ2, УБ 2.4 – Опфат 1, односно присуство на археолог во текот на изведба на земјени работи</p> <p>- % на евидентирани и евентуално откриени и заштитени културни добра.</p>

8 ВЕРОЈАТНИ ЗНАЧАЈНИ ВЛИЈАНИЈА ВРЗ ЖИВОТНАТА СРЕДИНА И МЕРКИ ЗА НАМАЛУВАЊЕ

Потенцијалните влијанија врз животната средина и социјалните аспекти кои може да бидат предизвикани со имплементација на ДУП за УЗ 2, УБ 2.4 – опфат 1, општина Охрид, ќе потекнуваат од имплементацијата на планираните содржини во планскиот опфат.

Влијанијата се разгледуваат од аспект на негативни влијанија и од аспект на идни придобивки, односно позитивни влијанија.

Извештајот за стратегиска оцена на животната средина ги зема предвид влијанијата врз сите медиуми и области на животната средина и социо-економските придобивки, но од генерален аспект.

За дел од планираните активности во Планот, дополнително ќе се води постапка за подетална оцена на влијанијата врз животната средина на ниво на документација од понизок ранг (урбанистичка и ниво на проект).

Влијанијата врз специфичните медиуми од животната средина и социо-економските аспекти ќе бидат елиминирани или ефективно подобрени, доколку при имплементација на Планот и предложените мерки, од кои дополнително ќе произлезат конкретни проекти, бидат земени предвид мерките за намалување на влијанијата дефинирани во Извештајот за стратегиска оцена на животната средина, како и мерките кои ќе бидат дадени на ниво на проекти, низ студиите за оцена на влијанијата врз животната средина или елаборатите за заштита на животната средина.

Влијанијата врз медиумите и областите од животната средина, здравјето на населението и социјалните влијанија кои може да произлезат со имплементација на Планот, како и предлог мерките за нивно намалување или избегнување се прикажани во следното поглавје.

8.1 Мозни влијанија од имплементација на Планот и мерки за намалување на влијанијата

СОЦИО-ЕКОНОМСКИ ВЛИЈАНИЈА										
СОЦИО ЕКОНОМСКИ ПРИДОБИВКИ ЗА НАСЕЛЕНИЕТО										
Опис на влијанијата	Имплементацијата на Планот нема да допринесе до значајни промени на моменталната состојба во просторот опфатен со планската документација. Единствено, ќе дојде до промена на намената на КП 16758 КО Охрид 3, од неизградено земјиште во А2 – домување во згради. Имплементација на Планот нема да предизвика раселување на населението, напротив ќе овозможи изградба на нови станови и создавање услови за поквалитетно живеење на сопствениците на приватните парцели или објекти. Подобрувањето на инфраструктурата, отворените можности за вработување може да допринесе за развој и заживување на ова подрачје, намалување на миграцијата, односно подобрување на демографската состојба на населението.									
Оцена на влијанијата	Природа на влијанија	Директни влијанија	Инди­ректни влијанија	Кумулативни влијанија	Синергистички влијанија	Интензитет	Повратност	Времетраење	Делокруг	Значајност
	Позитивни	✓	✓	НП ⁶	НП	Мал	Повратно	Долгорочно	На самата локација	мала
Мерки за намалување на влијанијата	Не е применливо									

СОЦИО-ЕКОНОМСКИ ВЛИЈАНИЈА										
СОЦИО ЕКОНОМСКИ ЗАГУБИ ЗА НАСЕЛЕНИЕТО										
Опис на влијанијата	Имплементацијата на Планот нема да допринесе до значајни промени на моменталната состојба во просторот опфатен со планската документација. Единствено, ќе дојде до промена на намената на КП 16758 КО Охрид 3, од неизградено земјиште во А2 – домување во згради, односно имплементацијата на Планот нема да предизвика економски загуби на населението.									
Оцена на	Природа	Директни	Инди­ректни	Кумулативни	Синергистички	Интензитет	Повратност	Времетраење	Делокруг	Значајност

⁶ Не е применливо

Извештај за Стратегиска Оцена на Животната Средина за Детален урбанистички план за УЗ 2, Уб 2.4 – опфат 1, Општина Охрид

влијанијата	на влијанија	влијанија	влијанија	влијанија	влијанија					
	Позитивни	✓	✓	НП ⁷	НП	Мал	Повратно	Долгорочно	На самата локација	мала
Мерки за намалување на влијанијата	Не е применливо									

ВЛИЈАНИЈА ВРЗ МЕДИУМИТЕ И ОБЛАСТИТЕ ОД ЖИВОТНАТА СРЕДИНА И ЗДРАВЈЕТО НА НАСЕЛЕНИЕТО

ЗДРАВЈЕ НА НАСЕЛЕНИЕТО

Опис на влијанијата	Имплементацијата на Планот нема да допринесе до значајни промени на моменталната состојба во просторот, опфатен со планската документација. Но, промената на намената на КП 16758 КО Охрид 3, од неизградено земјиште во А2 – домување во згради, ќе предизвика влијанија врз здравјето на населението, заради планираното намалување на % на земјиште кое може да биде искористено за уредено урбано зеленило, за сметка на градежно земјиште.									
Оцена на влијанијата	Природа на влијанија	Директни влијанија	Индириктни влијанија	Кумулативни влијанија	Синергистички влијанија	Интензитет	Повратност	Времетраење	Делокруг	Значајност
	Негативни	✓	✓	-	-	среден	Неповратни	Долгорочни	На самата локација	Умерена
Мерки за намалување на влијанијата	За намалување или избегнување на можните влијанија врз здравјето на населението се препорачува примена на сите предложени мерки за заштита на медиумите и областите од животната средина на ниво на планска и проектна документација и реализација на Одлуката за утврдување начин на применување на минимален процент на зеленило во рамки на градежните парцели при издавање на одобрение за градба. Се предлага Планот да го задржи постојното уредено урбано зеленило во сегашниот обем и негово збогатување, во согласност со Стратегијата за зеленило на град Охрид и Одлуката за утврдување начин на применување на минимален процент на зеленило во рамки на градежните парцели при издавање на одобрение за градба и планирање на урбано зеленило и „џебни мали паркови“ во планскиот опфат, секаде каде што има можност за тоа. Имплементацијата на овие мерки ќе придонесе за намалување или елиминирање на можните негативни влијанија врз животната средина, кои може									

⁷ Не е применливо

да се рефлектираат на директен или индиректен начин врз здравјето на луѓето.

ВЛИЈАНИЈА ВРЗ МЕДИУМИТЕ И ОБЛАСТИТЕ ОД ЖИВОТНАТА СРЕДИНА И ЗДРАВЈЕТО НА НАСЕЛЕНИЕТО

ВОЗДУХ И КЛИМАТСКИ ПРОМЕНИ

Опис на влијанијата	При имплементацијата на Планските содржини, а со користење на современи градежни материјали, кои се енергетски ефикасни, би се допринело до помала потрошувачка на енергија за греење на новите објекти. Со намалената потрошувачка на енергенси (електрична енергија, дрва, палети и сл.) би се намалиле влијанијата во воздухот, а со тоа и концентрацијата на стакелнички гасови во атмосферата, кои влијаат на климатските промени.									
Оцена на влијанијата	Природа на влијанија	Директни влијанија	Индиректни влијанија	Кумулативни влијанија	Синергистички влијанија	Интензитет	Повратност	Времетраење	Делокруг	Значајност
	Позитивни	✓	✓	НП	НП	Мал	НП	Долгорочно	Локални	Мала
Мерки за намалување на влијанијата	Користење на енергетски ефикасни материјали при изградбата на ново планираните објекти, како и инсталација на енергетски ефикасни грејни постројки, кои нема да користат фосилни горива (фотоволтаици, воздушни пумпи и сл.).									

ВЛИЈАНИЈА ВРЗ МЕДИУМИТЕ И ОБЛАСТИТЕ ОД ЖИВОТНАТА СРЕДИНА И ЗДРАВЈЕТО НА НАСЕЛЕНИЕТО

ВОДИ

Опис на влијанијата	Со имплементацијата на Планската документација не се очекуваат влијанија врз подземните и површинските води заради фактот што локацијата на планскиот опфат се наоѓа во градот Охрид, каде функционира водоснабдителен систем, како и систем за одведување на атмосферските и фекалните води, заради тоа влијанијата се разгледуваат како оптеретување на водоводниот и канализациониот систем на Градот.									
Оцена на влијанијата	Природа на влијанија	Директни влијанија	Индиректни влијанија	Кумулативни влијанија	Синергистички и влијанија	Интензитет	Повратност/неповратност	Времетраење	Делокруг	Значајност
	Негативни	✓	✓	✓	НП	Мал	неповратни	Долгорочно	Локален	Мала

Мерки за намалување на влијанијата	За намалување на влијанијата врз водите се препорачува: <ul style="list-style-type: none"> • Редовно одржување на водоснабдителниот систем. • Редовно одржување на системите за одведување на атмосферски и фекални води. • Мониторинг на евентуални загуби на вода за пиење.
---	---

ВЛИЈАНИЈА ВРЗ МЕДИУМИТЕ И ОБЛАСТИТЕ ОД ЖИВОТНАТА СРЕДИНА И ЗДРАВЈЕТО НА НАСЕЛЕНИЕТО

ПОЧВА										
Опис на влијанијата	Со имплементацијата на Планот ќе се зафати земјиште, дел од КП 16758 КО Охрид 3, кое и досега било под антропогено влијаније. Според ова не се очекуваат значајни негативни влијанија врз почвите во планскиот опфат.									
Оцена на влијанијата	Природа на влијанија	Директни влијанија	Инди­ректни влијанија	Кумулативни влијанија	Синергистички влијанија	Интензитет	Повратност	Времетраење	Делокруг	Значајност
	Негативни	✓	✓	НП	НП	Мал	Неповратни	Долгорочно	На сама локација	Мала
Мерки за намалување на влијанијата	За намалување на влијанијата врз почвите се препорачува: <ul style="list-style-type: none"> • Примена на добра градежна пракса во фазата на изградба на станбените згради. • Примена на мерките за намалување на влијанијата врз водите, воздухот, управувањето со отпад, мерките за заштита од несреќи и хаварији, особено во градежна фаза; • Редовен мониторинг на сите објекти кај кои постои ризик од протекување и преземање на сите неопходни мерки за заштита. 									

ВЛИЈАНИЈА ВРЗ МЕДИУМИТЕ И ОБЛАСТИТЕ ОД ЖИВОТНАТА СРЕДИНА И ЗДРАВЈЕТО НА НАСЕЛЕНИЕТО

БИОЛОШКА РАЗНОВИДНОСТ И ПРИРОДНО НАСЛЕДСТВО										
Опис на влијанијата	<p>И покрај фактот дека опкружувањето на градот Охрид е богато со заштитени подрачја (НП Галичица, Студенчишко Блато, Охридско Езеро), и меѓународно значајни подрачје (Светско природно и културно наследство Охридски Регион), Планскиот опфат се наоѓа во урбаниот дел на град Охрид, каде не се идентификувани ендемични или за­грозени растителни и животински видови, како и значајни живеалишта. Во рамките на Планскиот опфат се сретнуваат растителни видови кои се со антропогено потекло или се широко распространети видови. Според тоа не се очекуваат влијанија врз биолошката разновидност во рамките на планскиот опфат.</p> <p>Сепак според Планот за управување со Светското природно и културното наследство на Охридскиот Регион (2020 - 2029), планскиот опфат влегува во рамките на урбана зона според зонирањето на природното наследство и во II зона според зонирањето на културното наследство, за</p>									

Извештај за Стратегиска Оцена на Животната Средина за Детален урбанистички план за УЗ 2, Уб 2.4 – опфат 1, Општина Охрид

кои е пропишан соодветен режим на заштита кој треба да се почитува при изработката и имплантација на планските содржини.										
Оцена на влијанијата	Природа на влијанија	Директни влијанија	Инди­ректни влијанија	Кумулативни влијанија	Синергистички влијанија	Интензитет	Повратност	Времетраење	Делокруг	Значајност
	Неприменливо	НП	НП	НП	НП	НП	НП	НП	НП	НП
Мерки за намалување на влијанијата	За намалување на влијанијата врз биолошката разновидност се препорачува: <ul style="list-style-type: none"> - Следење и имплементирање на препораките пропишани во Планот за управување со Светското природно и културно наследство на Охридскиот Регион (2020 - 2029) - Следење и имплементирање на препораките пропишани во Стратегиски План за Рехабилитација на природното и културното наследство на Охридски регион (2023-2030) 									

ВЛИЈАНИЈА ВРЗ МЕДИУМИТЕ И ОБЛАСТИТЕ ОД ЖИВОТНАТА СРЕДИНА И ЗДРАВЈЕТО НА НАСЕЛЕНИЕТО

ПРЕДЕЛ И ВИЗУЕЛНИ КАРАКТЕРИСТИКИ

Опис на влијанијата	Имплементацијата на Планот ќе допринесе до одредени влијанија врз пределот и визуелните аспекти, кои ќе бидат манифестирани преку изградбата на предвидениот објект за колективно домување на КП 16758, со калса на намена А2 – колективно домување. Сепак се очекува влијанијата да бидат со мал интензитет бидејќи е предвидено објектот да биде со П+3 катност и ќе зафаќа 49,12% од површината на парцелата.									
Оцена на влијанијата	Природа на влијанија	Директни влијанија	Инди­ректни влијанија	Кумулативни влијанија	Синергистички влијанија	Интензитет	Повратност	Времетраење	Делокруг	Значајност
	Негативни	✓	✓	НП	НП	Мал	Неповратни	Долгорочно	На сама локација	Умерена
Мерки за намалување на влијанијата	За намалување на влијанијата врз пределот се препорачува: <ul style="list-style-type: none"> • Следење и имплементирање на препораките пропишани во Планот за управување со Светското природно и културно наследство на Охридскиот Регион (2020 - 2029), • Следење и имплементирање на препораките пропишани во Стратегиски План за Рехабилитација на природното и културното наследство на Охридски регион (2023-2030) • Во подоцнажната фаза на Проектирање на идниот објект, потребно е одговорниот архитект да предвиди фасадата на зградата да го запази традиционалниот карактер и силуета на просторот каде ќе се гради, односно Архитектонскиот обликување да биде со материјали и 									

	форми кои ќе придонесат за зачувување на изворните, историските, урбанистичко – архитектонски и естетски вредности за заштитеното подрачје и ќе придонесе за наменско оспособување на објектот кон современите потреби на домување во комбинација со стопанските, туристичките, културните и други дејности.
--	--

ВЛИЈАНИЈА ВРЗ МЕДИУМИТЕ И ОБЛАСТИТЕ ОД ЖИВОТНАТА СРЕДИНА И ЗДРАВЈЕТО НА НАСЕЛЕНИЕТО

КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО

Опис на влијанијата	Според податоците од анализираниот ДУП во рамките на анализираниот опфат, е евидентирано незаштитено археолошко наоѓалиште „Пенелопа“ праисториска палафитна (наколна) населба, која не е доситражена и не и се познати границите на протегање, кој треба во иднина да биде валоризиран како археолошки локалитет доколку се створат услови за дефинирање на границите на протегање, а се претпоставува дека го опфаќа крајбрежјето на Охридскиот Залив, почнувајќи од стара автобуска станица на запад, па се до населбата Охридати. За археолошкото наоѓалиште се изготвени археолошкото наоѓалиште се изготвени Заштитно конзерваторски основи, во кои се идентификувани забранетите активности и се предвидува степенот за заштита. Целиот опфат во Зона II е со дејство на заштита која произлегува од Планот за управување со Светското природно и културно наследство на Охридскиот регион со Акциски план (2020 – 2029).
----------------------------	---

Оцена на влијанијата	Природа на влијанија	Директни влијанија	Инди­ректни влијанија	Кумулативни влијанија	Синергистички влијанија	Интензитет	Повратност	Времетраење	Делокруг	Значајност
		Негативни	✓	✓	НП	НП	Мал	Неповратни	Долгорочно	На сама локација

Мерки за намалување на влијанијата	<p>За намалување на влијанијата врз културното наследство се препорачува:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Заштитно конзервационските основи како мерка за заштита се определува Археолошкиот надзор кој претставува мерка на заштита што се состои од надгледување на изведбените градежни работи, од страна на квалификувано лице – археолог, определено од надлежниот конзерваторски центар. Археолошкиот надзор се определува во случаите кога не е потребно вршење на заштитни археолошки истражувања, односно кога изведбените работи можат да продолжат без прекин заради самото случајно откритие. Според неговата природа археолошкиот надзор е контролна мерка. Тој е во функција на целосен увид над изведбените работи заради евентуално откривање на нови наоди. При изведба на земјени работи при изградба на индивидуални станбени објекти во делот на заштитеното подрачје неопходен е археолошки надзор заради констатирање на евентуални археолошки наоди. • Следење и имплементирање на препораките пропишани во Планот за управување со Светското природно и културно наследство на Охридскиот Регион (2020 - 2029) • Следење и имплементирање на препораките пропишани во Стратегиски План за Рехабилитација на природното и културното наследство на Охридски регион (2023-2030)
---	---

ВЛИЈАНИЈА ВРЗ МЕДИУМИТЕ И ОБЛАСТИТЕ ОД ЖИВОТНАТА СРЕДИНА И ЗДРАВЈЕТО НА НАСЕЛЕНИЕТО										
БУЧАВА И ВИБРАЦИИ										
Опис на влијанијата	Имплементацијата на Планот можно е да предизвика влијанија од зголемено ниво на бучава во околината единствено во градежната фаза, при изградбата на предвидениот објект за колективно домување, евентуално при реконструкција и доградба на постоечките објекти за домување, заедно со придружните инфраструктурни објекти.									
Оцена на влијанијата	Природа на влијанија	Директни влијанија	Индириектни влијанија	Кумулативни влијанија	Синергистички влијанија	Интензитет	Повратност	Времетраење	Делокруг	Значајност
	Негативни	✓	✓			Мал	Повратни	Повремено	На сама локација	Мала
Мерки за намалување на влијанијата	За намалување на нивото на бучава и вибрации се препорачува примена на следните мерки: <ul style="list-style-type: none"> • Примена на добра градежна пракса во градежната фаза; 									

ВЛИЈАНИЈА ВРЗ МЕДИУМИТЕ И ОБЛАСТИТЕ ОД ЖИВОТНАТА СРЕДИНА И ЗДРАВЈЕТО НА НАСЕЛЕНИЕТО										
МАТЕРИЈАЛНИ ДОБРА										
Опис на влијанијата	За целосна реализација на планските содржини предвидени во планскиот опфат неопходно е поврзување со веќе постоечките инфраструктурни мрежи и изградба на нова дополнителна мрежа. Овие активности може да предизвикаат негативни влијанија во случај на невнимание или непочитување на законските прописи за заштитни зони на инфраструктурни објекти и мрежи. Приклучувањето на новите мрежи и објекти на веќе постојните инфраструктурни мрежи може да предизвика нивно оптоварување, дефект, хаварија и сл. Зголемената фреквенција на транспортни возила по сообраќајниците може негативно да влијае врз состојбата на патиштата. Интензитетот на влијанијата врз материјалните добра не може да се предвиди, затоа истите ќе бидат предмет на подетална анализа на ниво на проект.									
Оцена на влијанијата	Природа на влијанија	Директни влијанија	Индириектни влијанија	Кумулативни влијанија	Синергистички влијанија	Интензитет	Повратност	Времетраење	Делокруг	Значајност
	Негативни					Мал	Повратни	Карткороч	Локално	Мала

								НО		
Мерки за намалување на влијанијата	За намалување на влијанијата врз материјалните добра се препорачува; <ul style="list-style-type: none"> • Почитување на мислењата добиени од надлежните институции при изработка на Планската документација; • Имплементација на сите предложени мерки и решенија дадени во планската документација за изградба на инфраструктурата и поврзување; • Компензација на евентуално сторени штети на постојните материјални добра. 									

НЕСРЕЌИ И ХАВАРИИ										
Опис на влијанијата	Во согласност со податоците од Условите за планирање на просторот, планскиот опфат се наоѓа во подрачје каде се можни потреси со јачина до IX° степени по МКС. Имплементацијата на планските содржини во предвидениот опфат може да претставува ризик за појава на несреќи и хаварии, во услови на состојби предизвикани од природни катастрофи, воени дејствија, технолошки несреќи (како резултат несоодветно складирање и ракување со опасни и неопасни материји, човечка негрижа) и сл. Овие состојби може да предизвикаат појава на пожар, експлозии, несакани истекувања и сл., кои може да предизвикаат значителни негативни влијанија врз медиумите од животната средина, да ги загорзат здравјето и безбедноста на населението, а исто така да предизвикаат значителни економски загуби во заедницата.									
Оцена на влијанијата	Природа на влијанија	Директни влијанија	Индиректни влијанија	Кумулативн и влијанија	Синергистички влијанија	Интензитет	Повратност	Времетраење	Делокруг	Значајност
	Негативни	✓	✓	✓	✓	Мал	Повратни/Неповратни	Краткорочно-Долгорочно	Локални/Регионални	Мала
Мерки за намалување на влијанијата	За да се намали можноста за појава на незгоди, несреќи и хаварии се препорачува примена на строги мерки за заштита од пожар, воени разурнувања, природни непогоди, технички несреќи, сообраќајни несреќи и сл., кои треба детално да бидат разработени на ниво на проектна документација. Исто така, се препорачува да се подготви: <ul style="list-style-type: none"> • Урбанизацијата и просторниот развој да се усогласи во согласност со чувствителноста на локацијата подложна на природни непогоди, воени дејствија, технолошки несреќи; • Примена на мерките за заштита од ризици и несреќи дефинирани во планската документација. 									

9 АНАЛИЗА НА АЛТЕРНАТИВИ

При изработката на плански и програмски документи, со кои се планира изведување на проекти, треба да се земе предвид и анализата на алтернативи, која се прави од аспект на избор за најдобро решение од аспект на економска оправданост и заштита на животната средина.

Досегашниот начин на користење на просторот на предметната локација алтернативно е разгледуван како состојба да не се прави ништо („do nothing scenario“), во смисла на предметната локација да не се имплементира измената и дополнувањето на Планот и локацијата во иднина да остане на сегашно ниво со постојните изградени објекти и инфраструктура.

Оваа алтернатива се покажува како несоодветна, бидејќи во даден временски период постои можност предвидениот опфат несоодветно да се користи, а исто така не овозможува искористување на можностите што ги нуди локацијата во однос на искористување на просторот предвиден со ГУП за град Охрид и други урбанистички планови.

Имплементацијата на предложениот План на предвидената локација се покажува поприфатлива алтернатива, во однос на разгледуваната алтернатива „do nothing scenario“, од повеќе аспекти, односно:

- Зголемени можности за оптимално искористување на земјиштето;
- Намалување на ризиците од непланско уредување на просторот со некомпатибилни содржини или негова узурпација;
- Отворање можности за современо и ефикасно уредување на просторот;
- Зголемена можност за изградба на нови објекти кои ќе допринесат за нови вработувања, економски придобивки, развој на туристичката понуда на град Охрид и сл.
- Зголемени приходи во општинскиот буџет.

Заклучок: Разгледуваната алтернатива да се имплементира Планот е прифатлива алтернатива.

10 ПЛАН ЗА МОНИТОРИНГ ВРЗ ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА НА ПЛАНОТ ОД АСПЕКТ НА ЖИВОТНА СРЕДИНА

Стратегиската оцена на животната средина вклучува мониторинг над реализација на планскиот документ ДУП за УЗ 2, УБ 2.4 – опфат 1, општина Охрид и сите значителни идентификувани позитивни и негативни влијанија, кои би настанале од реализација на мерките и активностите предвидени во акцискиот план.

Планот за мониторинг на животната средина дава можност за систематско набљудување, испитување и оценување на состојбите во медиумите и областите од животната средина и социоeкономските аспекти.

Општина Охрид

Планот овозможува воспоставување на интерактивна врска помеѓу сите вклучени страни и претставува основа за надлежните институции, да го контролираат процесот на спроведување на законската регулатива и да донесуваат правилни одлуки. Основните придобивки од мониторингот над имплементација на Планот се:

- Потврдување дека договорените услови при одобрувањето на Планот се соодветно спроведени;
- Обезбедување податоци за понатамошно следење на состојбите во животната средина;
- Обезбедување поголем увид во промените на животната средина на одредени локации;
- Потврдување дека влијанијата се во рамките на предвидените или дозволените гранични вредности;
- Следење на состојбата во животната средина со цел навремено согледување на непредвидените влијанија од имплементацијата на Планот и управување со истите;
- Потврдување дека со примена на мерките за ублажување се зголемуваат придобивките во однос на заштитата на животната средина;
- Утврдување кои активности треба да бидат преземени за редуцирање на влијанијата врз животната средина.

Со цел да се изврши мониторинг над ефективноста на Планот, потребно е следење на поставените индикатори и нивниот развој, при што треба да се земат предвид и податоците за тековната состојба на животната средина.

Со следењето на состојбата на животната средина ќе се потврди оправданоста и примената на предложените мерки за ублажување и нивната функционалност, што претставува голема придобивка во однос на заштитата на животната средина.

Имплементацијата на Планот, примената на предложените мерки за ублажување на влијанија и нивната функционалност, оправданоста на целите на Планот и на стратегиската оцена на животната средина ќе се потврдат преку следење на следните индикатори:

Табела 18 План за мониторинг

Теми на СОЖС	Цели на СОЖС	Мониторинг	Индикатори на СОЖС	Извори на верификација
Население и здравје на населението	Унапредување на животните услови на населението	<ul style="list-style-type: none"> - Следење на имплементацијата на содржините предвидени во Планот; - Следење на имплементацијата на мерките за заштита на животната средина предложени во Планот, Извештајот за СОЖС и од останатите проекти со кои ќе се потврди оправданоста за реализација на планските содржини; - Мониторинг на емисиите и состојбите во медиумите и областите од животната средина; - Контрола на појави на несреќи, инциденти и хаварии; - Следење на демографската состојба на населението; - Следење на туристичката понуда во општината; - Следење на економскиот развој на општината 	<ul style="list-style-type: none"> - Прибавени дозволи, одобренија и согласности за урбанизација на просторот, изградба и оперирање на центарот; - Концентрациите и нивоата на емисиите во медиумите на животната средина се во согласност со пропишаните законски гранични вредности; - Евидентирани ризици по здравјето и безбедноста на населението; - Број на евидентирани жалби и поплаки од засегнатите страни; - Број на евидентирани прекршочни и кривични постапки, судски спорови во однос на загрозеност на животната средина и здравјето на населението од активностите во планскиот опфат; - Стапка на прираст на населението; - Стапка на вработеност; - Животен стандард; - Стапка на миграција; - Број на изградени инфраструктурни објекти со кои се подобрени условите за живеење во општината и сл. 	<ul style="list-style-type: none"> - Министерство за транспорт и врски; - Министерство за внатрешни работи; - Министерство за економија; - Министерство за животна средина и просторно планирање; - Министерство за здравство; - Локална самоуправа на општина Охрид; - Дирекција за заштита и спасување; - Јавни претпријатија на општинско и регионално ниво; - Комунални претпријатија и овластени собирачи на отпад; - Завод за вработување; - Државен завод за статистика; - Извештаи, проектни/плански документи, дозволи, одобренија, мислења и сл.
Биолошка разновидност, природно наследство и предел	Заштита и унапредување на биолошката разновидност и пределот	<ul style="list-style-type: none"> -Следење на имплементацијата на содржините предвидени во Планот; -Следење на имплементацијата на мерките за заштита на животната средина предложени во Планот, Извештајот за СОЖС и останатите проекти. - Мониторинг на имплементацијата 	<ul style="list-style-type: none"> - Степен на имплементацијата на препораките од планот за управување со Светското природно и културно наследство на Охридскиот Регион (2020 - 2029) - Степен на имплементирани мерки за заштита на животната средина; - Степен на имплементирани мерки за заштита од несреќи и хаварии; 	<ul style="list-style-type: none"> - Локална самоуправа на општина Охрид; - Министерство за животна средина и просторно планирање; - Јавни комунални претпријатија; - Дирекција за заштита и спасување; - Извештаи, проектни/плански

Извештај за Стратегиска Оцена на Животната Средина за Детален урбанистички план за УЗ 2, Уб 2.4 – опфат 1, Општина Охрид

Теми на СОЖС	Цели на СОЖС	Мониторинг	Индикатори на СОЖС	Извори на верификација
		на препораките од планот за управување со Светското природно и културно наследство на Охридскиот Регион (2020 - 2029) и заклучоците и препораките на УНЕСКО реактивната мисија.	- Евидентирани несреќи и хаварии во рамките на планскиот опфат; - Концентрациите и нивоата на емисиите во медиумите на животната средина се во согласност со пропишаните законски гранични вредности;	документи, дозволи, одобренија, мислења и сл.
Води и почва	Заштита и унапредување на состојбата со водите и почвата	-Следење на имплементацијата на содржините предвидени во Планот; -Следење на имплементацијата на мерките за заштита на водите и почвата предвидени во Планот, Извештајот за СОЖС и од останатите проекти; -Следење на начинот на користење на водните ресурси и нивните количини; -Следење на начинот на собирање и третман на отпадните води пред испуштање во реципиент; -Следење на квалитетот на почвата, доколку има индикации за можни загадувања; -Следење на начинот на управување со отпад; - Следење на квалитетот на воздухот	-изградени водоводна и канализациона мрежа и поврзување; -издадена дозвола за испуштање на отпадните води во канализациона мрежа од страна на јавното комунално претпријатие. - не се евидентирани појави на несреќи и хаварии.	- Министерство за животна средина и просторно планирање; - Министерство за земјоделие, шумарство и водостопанство; - Министерство за здравство; - Локална самоуправа на општина Охрид; - Водостопанство на РС Македонија; - Дирекција за заштита и спасување; - Јавни претпријатија на општинско и регионално ниво; - Комунални претпријатија и овластени собирачи на отпад; - Државен завод за статистика; - Извештаи, проектни/плански документи, дозволи, одобренија, мислења и сл.
Воздух и клима	Подобрување на квалитетот на воздухот и намалување на емисиите на стакленички	-Следење на имплементацијата на мерките за заштита на амбиентниот воздух дадени во Планот, Извештајот за СОЖС и од останатите проекти; -Следење на квалитетот на	-евидентирани третман на емисиите од услужните објекти (компатибилни намени на просторот); - концентрациите на емисии се во рамките на МДК;	- Министерство за животна средина и просторно планирање; - Локална самоуправа на општина Охрид; - Дирекција за заштита и

Извештај за Стратегиска Оцена на Животната Средина за Детален урбанистички план за УЗ 2, Уб 2.4 – опфат 1, Општина Охрид

Теми на СОЖС	Цели на СОЖС	Мониторинг	Индикатори на СОЖС	Извори на верификација
	гасови	амбиентениот воздух и емисиите од емитерите.	-стапка на употреба на обновливи извори на енергија во услужните објекти; -не се евидентирани несреќи и хаварии.	спасување; - Извештаи, проектни/плански документи, дозволи, одобрија, мислења и сл.
Бучава и вибрации	Заштита на населението од зголемено ниво на бучава и вибрации	- Контрола на имплементираните мерки за намалување на емисиите од бучава и вибрации; - Мониторинг на нивоата на бучава и вибрации;	- Нивоата на бучава и вибрации се во граници со кои не се нарушува здравјето на населението и живиот свет; - Број на жалби и поплаки од населението за ефектите од зголемено ниво на бучава и вибрации (здравствени проблеми); -	- Министерство за животна средина и просторно планирање; - Министерство за здравство; - Локална самоуправа на општина Охрид; - Извештаи, проектни/плански документи, дозволи, одобрија, мислења и сл.
Предел	Заштита и унапредување на пределот и пејзажните карактеристики и	- Следење на изградбата на објектите во рамките на планскиот опфат, нивните висини и вклопувањето на опкружувањето, поставување на заштитно зеленило. - Мониторинг на имплементацијата на препораките од планот за управување со Светското природно и културно наследство на Охридскиот Регион (2020 - 2029)	- Степен на имплементацијата на препораките од планот за управување со Светското природно и културно наследство на Охридскиот Регион (2020 - 2029) -изградени објекти кои се вклопуваат во амбиенталните целини на просторот; - -реализиран % на заштитно зеленило.	- Локална самоуправа на општина Охрид; - Министерство за животна средина и просторно планирање; - Министерство за транспорт и врски.
Материјални добра	Заштита на материјалните добра	- Контрола на имплементацијата на содржините предвидени во Планот, примената на мерките за избегнување на конфликтите со постојните инфраструктурни објекти и мрежи (постојани или идни планирани). - Контрола на начинот за водоснабдување, управување со	- Предвидените плански содржини не се во конфликт со постојните и идните инфраструктурни мрежи и објекти; - Квалитет на обезбедената вода за пиење; - Сключени договори со овластени постапувачи за управување со разни фракции отпад (за време на изградба-реализација на планските содржини);	- Локална самоуправа на општина Охрид; - Министерство за животна средина и просторно планирање; - Министерство за здравство; - Министерство за внатрешни работи; - Јавни комунални претпријатија и

Извештај за Стратегиска Оцена на Животната Средина за Детален урбанистички план за УЗ 2, Уб 2.4 – опфат 1, Општина Охрид

Теми на СОЖС	Цели на СОЖС	Мониторинг	Индикатори на СОЖС	Извори на верификација
		<p>отпадни води, отпад, снабдување со електрична енергија, сообраќајна поврзаност и сл.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Контрола на имплементацијата на мерките за заштита од несреќи и хаварии; - Контрола на дефекти, недостатоци, хаварии предизвикани од планските активности. 	<ul style="list-style-type: none"> - Изработени и имплементирани планови за управување со несреќи и хаварии; - Изградена транспортна, енергетска, електродистрибутивна, комуникациска инфраструктура; - Фреквенција на возила по сообраќајниците во однос на постојната состојба и сл. - Евидентирани инцидентни состојби. 	<p>овластени собирачи на отпад;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Дирекција за заштита и спасување; - Извештаи, проектни/плански документи, дозволи, одобренија, мислења и сл.
Културно наследство	Заштита и унапредување на културното наследство	<ul style="list-style-type: none"> - Мониторинг на имплементацијата на препораките од планот за управување со Светското природно и културно наследство на Охридскиот Регион (2020 - 2029) - Следење на урбанизацијата на просторот; - Следење на применетите мерки за заштита на евентуално откриено културно наследство; 	<ul style="list-style-type: none"> - Степен на имплементацијата на препораките од планот за управување со Светското природно и културно наследство на Охридскиот Регион (2020 - 2029) - Тренд за заштита на културно наследство; - Број на објекти евидентирани како културно наследство. 	<ul style="list-style-type: none"> - Локална самоуправа на општина Охрид; - Министерство за култура-Управата за заштита на културното наследство.

11 ЗАКЛУЧОЦИ И ПРЕПОРАКИ

Заклучоци:

- Со цел да се урбанизира и дефинира намената на земјиштето, а врз основа на иницијатива на физичко лице поднесена до Општина Охрид, пристапено е кон изработка на ДУП за УЗ 2, УБ 2.4 – опфат 1, Охрид, општина Охрид.
- Површината на Планскиот опфатот изнесува 0.73 ha (7290.21 m²).
- Предмет на ДУП за УЗ 2, УБ 2.4 – опфат 1, општина Охрид е урбанизација во рамките на границата на планскиот опфат, земајќи ја предвид крајната цел - реализација на поставките на ГУП на градот Охрид, како и потребите на жителите на овој дел од градот. Урбанизацијата опфаќа планирање на нови и осовременување на постојните објекти, нивно усогласување во однос на габаритите и височината, дооформување на постоечката сообраќајна мрежа на улици како и порационално искористување и уредување на просторот, а во склад со законските прописи за урбанизација на просторот. Измените се однесуваат во промена на катност на три постоечки градежни парцели и промена на намена на една градежна парцела од неизградено во градежно змејште (ГП 9.23).
- Насоките за планирање на просторот произлегуваат од Просторниот План на Република Македонија, врз чија основа е изработена Планска програма, која е одобрена од Општина Охрид (бр. 09-14165/4 од 30.10.2023), потоа Геодетски елаборат за геодетски работи за посебни намени за ажурирана геодетска подлога, како и податоци, информации и мислења добиени од стручни служби преку информацискиот систем е-урбанизам.
- Планскиот опфат на Детален урбанистички план за УЗ 2, УБ 2.4 – ОПФАТ 1, Општина Охрид (2023– 2028), се наоѓа во источниот дел од крајбрежјето на Охридското Езеро.
- Планскиот опфат исто така влегува во границите на Светското природно и културно наследство на Охридскиот Регион;
- Во согласност на одредбите од „Планот за управување со Светското природно и културно наследство на Охридскиот Регион со Акциски план 2020-2029” (Сл. Весник бр 45/2020), Планскиот опфат влегува во рамките на агломерации, односно II заштитна зона, за која е пропишан соодветен режим за заштита кој треба да се почитува при изработката на планот.
- Во рамките на подрачјето на опфатот постои евидентираното, незаштитено археолошко наоѓалиште „Пенелопа” - праисториска палафитна (наколна) населба, која не е доистражена и не и се познати границите на протегање кои треба во иднина да биде валоризиран како археолошки локалитети доколку се створат услови за дефинирање на границите на протегање.
- Планскиот опфат се наоѓа во границите на или околу: неколку подрачја, заштитени или предложени за заштита според Просторниот План на Република Македонија, и во рамките на: Емералд Мрежа, Национална еколошка мрежа (МАК НЕН), Еколошката

опфат 1, Општина Охрид

мрежа НАТУРА 2000, Значајно подрачје за растенија „Охридско Езеро“, Значајно подрачје за птици „Охридско Езеро“, Клучно подрачје за биодиверзитет, Прекуграничен биосферен резерват Охрид - Преспа, Светско природно и културно наследство на Охридскиот Регион (УНЕСКО),

- Во рамките на Планскиот опфат водоснабдувањето се врши преку водоснабдителен систем, отпадните води се одведуваат со помош на систем на атмосферска и фекална канализација. Отпадот регуларно се собира и транспортира.
- Имплементацијата на Планот ќе допринесе за економски развој, односно ќе понуди нови работни места за населението, ќе допринесе за зголемување на животниот стандард за локалното население и подобрување на туристичката понуда.
- Имплементацијата на Планот ќе допринесе за минимално генерирање емисии во медиумите и областите од животната средина, кои на директен или индиректен начин може да го нарушат квалитетот на животната средина и да влијаат врз населението и нивното здравје.

Препораки:

- При имплементацијата на Планската документација да се следат и имплементираат препораките дадени во Планот за управување со Светското природно и културно наследство на Охридскиот Регион (2020 - 2029), во однос на заштитата на културното и природното наследство;
- При имплементацијата на Планската документација да се следат и имплементираат препораките дадени во Стратегиски План за Рехабилитација на природното и културното наследство на Охридски регион (2023-2030) и препораките од Извештајот од заедничата реактивна мисија на Центарот за сведско наследство / меѓународниот ICOMOS / IUCN за природното и културното наследство на Орхидскиот регион / Албанија и Република С. Македонија, 25 до 29 март 2024
- Заштитно конзервациските, основи како мерка за заштита се определува Археолошкиот надзор, кој претставува мерка на заштита, а се состои од надгледување на изведбените градежни работи, од страна на квалификувано лице – археолог, определено од надлежниот конзерваторски центар. Археолошкиот надзор се определува во случаите кога не е потребно вршење на заштитни археолошки истражувања, односно кога изведбените работи можат да продолжат без прекин заради самото случајно откритие. Според неговата природа археолошкиот надзор е контролна мерка. Тој е во функција на целосен увид над изведбените работи заради евентуално откривање на нови наоди. При изведба на земјени работи при изградба на индивидуални станбени објекти во делот на заштитеното подрачје неопходен е археолошки надзор заради констатирање на евентуални археолошки наоди.
- При носење одлуки во постапките за усвојување Планот, да се почитуваат мислењата добиени од надлежните институции, засегнатите страни и засегнатата јавност;

опфат 1, Општина Охрид

- Во подоцнажната фаза на проектирање на планираните објекти, потребно е одговорните лица да обезбедат:
  - Да нема окрупнување на парцели за да се добијат големи габарити на станбениот објект, туку истиот да се прилагоди кон ефикасно уредување на просторот и прилагодување кон карактеристиките на просторот и пределот кој го опкружува планскиот опфат;
  - Екстериерот на објектите да го запазат традиционалниот карактер и силуета на просторот каде ќе се гради, односно архитектонското обликување да биде со материјали и форми кои ќе придонесат за зачувување на изворните, историските, урбанистичко – архитектонски и естетски вредности за заштитеното подрачје и ќе придонесе за наменско оспособување на објектот кон современите потреби на домување во комбинација со стопанските, туристичките, културните и други дејности;
- При изградба на новопланираните објекти да се користат енергетски ефикасни материјали;
- Редовно да се одржуваат системите за водоснабдување и одведување на атмосферските и комунални отпадни води;
- При имплементација на Планот, посебно во градежната афаза да се применува добра градежна пракса;
- Преземање на компензациони мерки во случај на направени штети со кои е засегнато населението, нивното здравје, безбедност и материјални добра.
- Примена на мерките предложени во планската документација и Извештајот за СОЖС, кои предвидуваат мерки за ефикасно користење на просторот, намалување на емисиите во животната средина, со цел избегнување на директните и индиректните ефекти врз медиумите и областите од животната средина и населението, особено мерките за намалување на нивото на бучава, заштита на водите, како и мерките за заштита од несреќи и хаварии.
- При имплементацијата на Планската документација, да се почитуваат одредбите на Законот за урбано зеленило (Сл. Весник на РМ бр. 11/18 и 42/20).
- Овие препораки да бидат дел од условите за имплементација на Планот.

12 НЕТЕХНИЧКО РЕЗИМЕ

12.1 Вовед

Врз основа на Барање на физичко лице поднесена до Општина Охрид, било пристапено кон изработка на Детален урбанистички план за УЗ 2, УБ 2.4 – опфат 1, општина Охрид.

Директивата за стратегиска оцена на животната средина (2001/42/ЕС) и Законот за животната средина („Службен весник на Република Македонија“ бр. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 129/15, 192/15, 39/16, 88/19, 89/22, 171/22 и 03/25), бараат одредени планови, програми и стратегии, за кои постои веројатност дека би можеле да имаат значително влијание врз животната средина, да бидат предмет на Стратегиска оцена на животната средина (СОЖС).

Врз основа на горенаведеното, како и врз основа на прифатена понуда од страна на физичко лице, Друштвото за Еколошки Консалтинг „ДЕКОНС-ЕМА“ подготви Извештај за Стратегиска Оцена на Животната Средина за Детален урбанистички план за УЗ 2, УБ 2.4 – опфат 1, Општина Охрид.

12.2 Вовед во стратегиската оцена на животната средина (СОЖС)

Стратегиската оцена на животната средина е систематски процес во кој се земаат предвид одредени превентивни мерки, кои овозможуваат заштита на животната средина од сите можни аспекти, во процесот на планирање или донесување на одлуки на ниво на „стратегиски акции“ или политики, планови и програми. Тоа е алатка која ќе го подобри севкупниот квалитет на планирањето и програмирањето на идните активности, овозможувајќи подобро разбирање на планирањето и подобри перспективи за одржливиот развој. Компонентите на СОЖС, односно нејзините цели се различни, но во оваа декада се препорачува и очекува дека климатските промени и биолошката разновидност се две силни компоненти кои треба да имаат предност при просторното планирање во Република Македонија.

Постапката за спроведување стратегиска оцена на животната средина е дефинирана во поглавје X од Законот за животната средина („Службен весник на Република Македонија“ бр. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 129/15, 192/15, 39/16, 88/19, 89/22, 171/22 и 03/25), при што стратегиска оцена се спроведува на плански документи кои се подготвуваат во областа на земјоделството, шумарството, рибарството, енергетиката, индустријата, рударството, транспортот, регионалниот развој, телекомуникациите, управувањето со отпадот, управувањето со водите, туризмот, *просторното и урбанистичкото планирање и користење на земјиштето*, на Националниот акционен план за животната средина и на локалните акциони планови за животната средина, како и врз сите стратегиски, плански и програмски документи со кои се планира изведување на проекти за кои се врши оцена на влијанието од проектот врз животната средина.

Имајќи ја предвид основата за донесување на Детален урбанистички план за УЗ 2, УБ 2.4 – опфат 1, Општина Охрид, се пристапи кон утврдување на потребата за спроведување на СОЖС, како и утврдување на обемот на Извештајот, изразени преку подготовка на Формулари, Одлука за спроведување на постапката за СОЖС, како и друга пропратна документација.

Извештај за Стратегиска Оцена на Животната Средина за Детален урбанистички план за УЗ 2, УБ 2.4 – опфат 1, Општина Охрид

Целта на фазата за определување на обемот е идентификација на клучните прашања за животната средина, кои треба да бидат опфатени со оцена на влијанијата на планскиот документ врз животната средина. Оваа фаза од постапката за СОЖС вклучува преглед на други релевантни планови, програми и цели на животната средина, основни информации за животната средина и предложени активности и политики разработени во планскиот документ. Сите споменати информации овозможуваат утврдување на обемот на СОЖС и идентификување на прашања од областа на животната средина кои треба да бидат опфатени со планскиот документ.

Нивото на детали содржано во СОЖС е определено од:

- Местото на планскиот документ во хиерархијата на планирање и донесување одлуки, како и нивото на детали на политиките утврдени со истата;
- Степенот на влијание на планскиот документ врз животната средина;
- Достапноста на постоечки информации при подготовката на СОЖС.

Обемот на Извештајот за СОЖС ги опфаќа сите теми на животната средина, дефинирани со Директивата за СОЖС, односно население и човечко здравје, биолошка разновидност, предел, воздух и климатски промени, води, почви, културно и природно наследство и материјални добра.

Подготвените документи и донесената Одлука за спроведување на стратегиска оцена на животната средина, со пропратната документација беа доставени до надлежниот орган - МЖСПП.

Врз основа на поднесената документација, МЖСПП издаде Мислење (арх. бр. 15-1863/2024 од 04.12.2024, приложено во Додаток 1 на овој документ), со кое ја потврдува потребата за спроведување СОЖС, а исто така го потврди и обемот на СОЖС.

Во согласност со барањата, дефинирани со Законот за животната средина и Уредбата за учество на јавноста во текот на изработката на прописи и други акти, како и планови и програми кои се однесуваат на животната средина, постапката за СОЖС започнува со подготовка на Формулари и Одлука за спроведување на СОЖС, постапка во која се вклучуваат засегнатите органи и пошироката јавност, со тоа што овие документи се достапни на јавноста преку нивно објавување на веб страната на Општина Охрид.

Во фазата на определување на потребата за спроведување СОЖС, Општина Охрид ги идентификуваше органите засегнати од имплементација Детален урбанистички план за УЗ 2, УБ 2.4 – опфат 1, Општина Охрид.

Во периодот на објавување на Одлуката за спроведување СОЖС и пропратните формулари, не беа поднесени коментари, предлози, ниту жалби на истите.

Соодветно, Нацрт Извештајот за СОЖС ќе биде достапен за увид на јавноста на веб страната на Општина Охрид, во период од 30 календарски дена.

Во согласност со законските барања, а со цел да се постигне поголема транспарентност и вклученост на јавноста во процесот на донесување на одлуки во однос на УП, ќе се одржи јавна расправа по нацрт УП и нацрт Извештајот за СОЖС, на која ќе бидат поканети сите

Извештај за Стратегиска Оцена на Животната Средина за Детален урбанистички план за УЗ 2, УБ 2.4 – опфат 1, Општина Охрид

заинтересирани страни, како и јавноста, преку известување, објавено на web страната на Општината и локалните медиуми.

Сите аргументирани мислења на јавноста, ќе бидат вклучени во финалниот Извештај за СОЖС на планскиот документ.

Во согласност со барањата на Уредбата за содржината на извештајот за СОЖС и Директивата за СОЖС, овој Извештај содржи:

- Краток преглед на содржината, главни цели на планскиот документ и поврзаност со други релевантни планови или програми;
- Информации за моменталната состојба на животната средина и што најверојатно би се случило без имплементација на планскиот документ;
- Карактеристики на животната средина во областите кои би биле значително засегнати;
- Постојни проблеми во животната средина, кои се релевантни за планскиот опфат, вклучувајќи ги оние кои се од особено значење за животната средина од аспект на заштита на дивите птици и живеалиштата;
- Целите на заштита на животната средина одредени на национално или меѓународно ниво, релевантни за планскиот документ и начинот на кој тие цели се земени предвид при неговата изработка;
- Веројатни значајни влијанија врз животната средина, вклучувајќи и прашања, како што се биолошка разновидност, население, човеково здравје, фауна, флора, климатски фактори, материјални добра, културно наследство, вклучувајќи архитектонско и археолошко наследство, предел, како и меѓузависност на овие фактори;
- Мерки за заштита, намалување и колку што е можно повеќе, неутрализирање на значајните негативни влијанија врз животната средина од имплементацијата на планскиот документ;
- Анализа на алтернативи;
- Опис на предвидените мерки во врска со мониторингот, а во согласност со законските обврски.

12.3 Резиме/краток преглед на содржината, главните цели на планскиот документ и врската со другите релевантни планови и програми/плански документи

12.3.1 Краток преглед на содржината на Планот

Планскиот опфат на Детален урбанистички план за УЗ 2, УБ 2.4 – ОПФАТ 1, Општина Охрид (2023– 2028), се наоѓа во источниот дел од крајбрежјето. Планскиот опфат кој е предмет на деталниот урбанистички план, зафаќа површина од 0.73 ha (7290.21 m²).

Просторот кој е предмет на изработка ДУП за УЗ 2, УБ 2.4 – опфат 1, Охрид, се наоѓа во рамките на опфатот на:

- ГУП на Охрид (2002-2012г), донесен со одлука бр.:07-1438/2 од 30.06.2006г.

опфат 1, Општина Охрид

- Детален урбанистички план за дел од II УЕ МЗ 4 Долна Влашка Маала - Охрид, донесен со Одлука бр.07-3087/3 од 27.12.2005год.
- Планот за управување со светското природно и културно наследство во Охридскиот регион со Акциски план 2020-2029 („Сл. Весник на РСМ“ бр. 45/20).

Границата на планскиот опфат е затворена полигонална линија и истата оди по совините на постојните односно планираните улици и по границата на КП бр. 16788.

во границите на планскиот опфат воглавно се регистрирани градби со намена А1 домување во станбени куќи.

А – ДОМУВАЊЕ: А1 - куќи за домување: 18 градби

Градбите што се со понов датум на градба се изведени во скелетен конструктивен систем со систем на армирано-бетонски столбови и греди.

Во планскиот опфат постои сообраќајна инфраструктура која делумно е изведена според важечките планови. Сообраќајници кои ги дефинираат границите на планираниот опфат се следните: ул. „СТ10“(Станбена улица), ул. „СТ9“(Станбена улица) и - ул. „Партизанска“ (Се2.2)

Улиците кои што го формираат опфат 1 од блокот 2.4. не се во целост трасирани и асфалтирани во согласност со претходно споменатите документи. Истите треба да се довршат и да се прошират онаму каде што не се изведени со пропишаната широчина. Тротоарите не се целосно изведени на сите улици.

Основано се претпоставува дека е можно при ископ или изведување на земјени работи при реализација на планот да се најде на материјални остатоци и културни слоеви од евидентирано незаштитено археолошко наоѓалиште „Пенелопа“ - праисториска палафитна (наколна) населба, која не е доистражена и не и се познати границите на протегање. Границите на евидентираното незаштитено археолошко наоѓалиште „Пенелопа“- праисториска палафитна (наколна) населба, не се дефинирани и не се знае неговото точно протегање, а се претпоставува дека го опфаќа крајбрежјето на охридскио залив почнувајќи од стара автобуска станица на запад па се до населбата Охридати. Според неговото значење локалитетот ужива гарантирана заштита што се обезбедува со археолошки надзор при земјени работи во рамките на опфатот.

Предметниот плански опфат за Детален урбанистички план за УЗ 2, УБ 2.4 – ОПФАТ 1, Општина Охрид (2023– 2028) е лоциран во **заштитната зона II**: Втората зона преставува простор кој содржи значајни елементи на историската структура и културно наследство со различен степен на зачуваност. Преку мерките за заштита во оваа зона се заштитуваат основните елементи на планско-урбанистичката матрица и карактеристичните групи градби (амбиентални објекти), поединечно заштитените добра, пред сè, во однос на габаритот и историската содржина.

Во однос на катноста, во втората зона не смеат да се градат објекти повисоки од П + 3 ката и поголем процент на изграденост од 50%. Почитувајќи ги намените дадени согласно Извод од ГУП на Град Охрид 2002-2012г. донесен со одлука бр. 07 - 1438/2 од 30.06.2006 г, согласно

Правилникот за урбанистичко планирање (Сл. Весник на РСМ бр. 225/20, 219/21, 104/22 и 99/23), во предметниот плански опфат се планираат следните намени:

A ДОМУВАЊЕ; А1 КУКИ ЗА ДОМУВАЊЕ

A1.1 Станбени куќи - слободностоечки

A1.2 Станбени куќи со споен ѕид на меѓа – двокуќи

A1.3 Станбени куќи со споени ѕидови на меѓа од двете страни – куќи во низови

A2 ДОМУВАЊЕ ВО ЗГРАДИ

A2.2 – Станбено-деловни згради – слободностоечки, во низи, во периметрална формација и др.

Д ЗЕЛЕНИЛО, РЕКРЕАЦИЈА И МЕМОРИЈАЛНИ ПРОСТОРИ

Д2 СООБРАЌАЈНО И ЗАШТИТНО ЗЕЛЕНИЛО

Е ИНФРАСТРУКТУРИ, Е1 СООБРАЌАЈНИ, ЛИНИСКИ И ДРУГИ ИНФРАСТРУКТУРИ

E1.1 Сообраќајни патни инфраструктури

Табела 19 Билансни показатели според намената на површините

Реден број	Нумерација на градежна парцела	Група на класи на намена	Класа на намена	Поединечна намена	П на Градежна парцела (m ²)	Планирана површина за градење (m ²)	Планирана вкупна етажна површина за градење (m ²)	Максимална височина на градба (m)	Височина во етажи	Коефициент на скористеност (К)	Процент на изграденост (%)	Компатибилни класи на намена	Макс. Процент на застапеност (%)
1	9.14	A	A1-Куќи за домување	A1.2	184,02	82,56	247.68 / 321.2584	V=10.20м	П+2	1.34/1.74	44,87%	Б1, В1, В2 и Д3	30%
2	9.15	A	A1-Куќи за домување	A1.2	144,32	67,67	270,67	Постоен објект	П+3	1,88	46,89%	Б1,В1,В2 и Д3	30%
3	9.16	A	A1-Куќи за домување	A1.1	227,17	129,12	387,37	Постоен објект	П+2	1,71	56,84%	Б1,В1,В2 и Д3	30%
4	9.17	A	A1-Куќи за домување	A1.3	239,70	132,56	397,69	Постоен објект	П+2	1,66	55,30%	Б1,В1,В2 и Д3	30%
5	9.18	A	A1-Куќи за домување	A1.3	124,08	55,92	55,92	Постоен објект	П	0,45	45,07%	Б1,В1,В2 и Д3	30%
6	9.19	A	A1-Куќи за домување	A1.3	86,06	56,36	56,36	Постоен објект	П	0,65	65,49%	Б1,В1,В2 и Д3	30%
7	9.20	A	A1-Куќи за домување	A1.3	349,03	134,69	404,08	Постоен објект	П+2	1,16	38,59%	Б1,В1,В2 и Д3	30%

Извештај за Стратегиска Оцена на Животната Средина за Детален урбанистички план за УЗ 2, УБ 2.4 – опфат 1, Општина Охрид

8	9.21	A	A1-Куќи за домување	A1.3	361,14	133,84	401,52	Постоен објект	П+2	1,11	37,06%	Б1,В1,В2 и Д3	30%
9	9.22	A	A1-Куќи за домување	A1.3	359,16	127,91	383,73	Постоен објект	П+2	1,07	35,61%	Б1,В1,В2 и Д3	30%
10	9.23	A	A1-Куќи за домување	A1.1	146,79	72,69	218.057 / 257.2801	В=10.20м	П+2	1.48 / 1.75	49,52%	Б1,В1,В2 и Д3	30%
11	9.24	A	A2 - Згради за домување	A2.2	1525,68	749,43	2997.7204 / 4176.0085	В=13.20м	П+3	1.96 / 2.73	49,12%	Б1, Б2, Б4, Б5, В3, В4 и Д3	40%
12	9.25	A	A1-Куќи за домување	A1.3	141,90	70,32	210.96 / 230.6474	В=10.20м	П+2	1.48/ 1.62	49,56%	Б1,В1,В2 и Д3	30%
13	9.26	A	A1-Куќи за домување	A1.3	195,43	82,27	329,07	Постоен објект	П+3	1,68	42,10%	Б1,В1,В2 и Д3	30%
14	9.27	A	A1-Куќи за домување	A1.3	116,75	56,27	168,80	Постоен објект	П+2	1,45	48,19%	Б1,В1,В2 и Д3	30%
15	9.28	A	A1-Куќи за домување	A1.1	247,13	103,81	207,62	Постоен објект	П+1	0,84	42,01%	Б1,В1,В2 и Д3	30%
16	9.29	A	A1-Куќи за домување	A1.1	403,45	111,83	335,48	Постоен објект	П+2	0,83	27,72%	Б1,В1,В2 и Д3	30%
17	9.30	A	A1-Куќи за домување	A1.1	331,55	117,60	470,40	Постоен објект	П+3	1,42	35,47%	Б1,В1,В2 и Д3	30%
18	9.31	A	A1-Куќи за домување	A1.1	387,20	139,46	557,82	Постоен објект	П+3	1,44	36,02%	Б1,В1,В2 и Д3	30%

12.3.2 Предмет и главни цели на Планот

Деталниот урбанистички план има за цел да обезбеди услови за похумано живеење и работа на граѓаните, рамномерен и одржлив просторен развој, рационално и одржливо користење на просторот, заштита на културното наследство и заштита и унапредување на животната средина и природа, согласно чл.3 од Правилникот за урбанистичко планирање, (Сл. Весник на РСМ бр. 225/20, 219/21, 104/22 и 99/23). Со стандардите и нормативите за урбанистичко планирање пропишани во овој правилник се обезбедува:

- рамномерен просторен развој во рамки на просторните единици на планирање од сите нивои, како и развој на сите инфраструктури што го обезбедува развојот, што е во согласност со општествените и стопанските потреби, и со можностите за развој и капацитетите на просторот,
- рационално уредување и користење на просторот кое обезбедува ефикасно зачувување на просторните ресурси, капацитети и природни добра,
- создавање и унапредување на условите за хумано живеење и работа на граѓаните со меѓусебно усогласена и урамнотежена разместеност на човечките дејности и активности во просторот, како и хармоничен развој и заштита на интегралните вредности на просторот,
- надминување на урбаните бариери на лицата со инвалидитет и обезбедување на функционалната пристапност и мобилност помеѓу градбите и подрачјата во и помеѓу населените места на сите граѓани, особено на лицата со намалена или отежната подвижност, децата, постарите и други,
- одржлив просторен развој обезбеден со разумно користење на просторот и заштита на природата, природните добра и животната средина, односно стратегија на одржливост која ќе обезбеди просторен развој што ќе ги превенира и одбегне ризиците од загадување и деградација на околината.
- сочувување на квалитетот и унапредување на животната средина и природата, природното наследство и добра, со ефикасни мерки за обезбедување на здрава животна средина и зачувување на ендемските карактеристики на природата.
- справување со климатските промени со вградување на стратегии на одржливост во просторниот развој и со зголемување на диверзитетот и ефикасноста на мерките за намалување на ризиците и последиците од природни непогоди,
- сочувување и заштита на недвижното културно наследство, како и унапредување на културните добра со зачувување на автентичните културни вредности, создавање на услови за одржливо користење на културните добра и негување на карактеристиките, интегритетот и вредностите на урбаните, руралните и природните амбиенти,
- безбедност од природни и технолошки катастрофи, хаварији и други несреќи,
- создавање, развој и одржување на квалитетни и хумани градски и селски населени места со безбедна, здрава и општествено функционална животна и работна средина,

- создавање на ефикасен и одржлив систем на транспортни, сообраќајни и комуникациски коридори и мрежи за поврзување на сите региони и населени места, како и за поврзување на територијата на државата со европските и соседните мрежи,
- создавање на ефикасен и одржлив систем на комунакни и други инфраструктури и мрежи, како и нивно поврзување на територијата на државата со европските и соседните мрежи,
- усогласување на домашната со позитивните европски практики на уредување на просторот и урбанистичко планирање, и

создавање на култура на квалитет и убавина на урбанистичкото и архитектонското обликување на просторот

12.3.3 Корелација на целите на планскиот документ со други релевантни планови, програми/плански документи

Просторното и урбанистичкото планирање е континуиран процес, кој се обезбедува со изработување, донесување и спроведување на просторни и урбанистички планови, со цел да се обезбеди уредување и хуманизација на просторот и заштита и унапредување на животната средина и природата.

Еден од најголемите предизвици на политиката на животната средина е остварувањето на оптимален баланс меѓу економската, социјалната и еколошката димензија на развојот, со што се обезбедува реално оправдан и одржлив развој.

Дел од целите на заштитата на животната средина, дефинирани на национално и меѓународно ниво, се инкорпорирани при подготовка на ДУП за УЗ 2, УБ 2.4 – опфат 1, Општина Охрид, како и во периодот на неговата имплементација.

Табеларно е даден краток преглед на целите на релевантни локални, регионални и национални плански и стратешки документи, во корелација со целите и активностите кои ги предвидува Планот.

12.4 Релевантни аспекти за моменталната состојба во животната средина

Во ова поглавје во Извештајот е даден приказ на релевантните аспекти на моменталната состојба на животната средина во општина Охрид, од аспект на географска и демографска состојба, здравје на населението, климатски карактеристики и квалитет на воздухот, состојба со климатските промени, состојба со бучавата, водите (хидрологија, квалитет на водите), почвата и состојбите со почвата, биолошка разновидност, природно наследство, пределската разновидност, културното наследство, користење на земјиштето, состојба со материјалните добра (управување со отпад, водоснабдување, управување со отпадни води, сообраќајна инфраструктура), како и за состојбите во планскиот опфат и неговото опкружување.

Според Планот за управување со Светското природно и културното наследство на Охридскиот Регион (2020 - 2029), Планскиот опфат влегува во рамките на агломерации, односно II заштитна зона, за која е пропишан соодветен режим за заштита.

Во рамките на опфатот не постојат објекти кои што поседуваат елементи според кои треба да бидат прогледени за поединечни заштитени споменични добра. Во рамките на подрачјето на

планскиот опфат постои евидентирано незаштитено археолошко наоѓалиште „Пенелопа“ – праисториска палафитна (наколна) населба, која не е досетражена и не и се познати границите на протегање, кој треба во иднина да биде валоризиран како археолошки локалитет доколку се створат услови за дефинирање на границите на протегање, а се претпоставува дека го опфаќа крајбрежјето на Охридскиот Залив, почнувајќи од стара автобуска станица на запад, па се до населбата Охридати.

Целиот опфат во Зона II е со дејство на заштита која произлегува од Планот за управување со Светското природно и културно наследство на Охридскиот регион со Акциски план (2020 – 2029). За целиот плански регион се предвидува трет степен на заштита како контактна зона на споменичната целина на старото јадро на Охрид:

При изградбата на нови објекти, да се почитуваат мерките за заштита на заштитната зона II (контактна зона), односно, за новите градби да се исполнат специфични аспекти со кои ќе бидат испочитувани културните вредности и традиции на историската област, како и условите на постојните структури.

Планскиот опфат се наоѓа во рамките или околу: неколку подрачје, заштитени или предложени за заштита според Просторниот План на Република Македонија, и во рамките на: Емералд Мрежа, Национална еколошка мрежа (МАК НЕН), Еколошката мрежа НАТУРА 2000, Значајно подрачје за растенија „Охридско Езеро“, Значајно подрачје за птици „Охридско Езеро“, Клучно подрачје за биодиверзитет, Прекуграничен биосферен резерват Охрид - Преспа, Светско природно и културно наследство на Охридскиот Регион (УНЕСКО). И покрај фактот дека опкружувањето на градот Охрид е богат со заштитени подрачја (НП Галичица, Студенчишко Блато, Охридско Езеро), и меѓународно значајни подрачје (Светско природно и културно наследство Охридски Регион), во рамките на градот Охрид, а особено во границите на Планскиот опфат не се идентификувани ендемични или загрозувани растителни и животински видови, како и значајни живеалишта.

Планскиот опфат се наоѓа во подрачје каде се можни потреси со јачина до VIII° степени по МКС.

Анализираното подрачје, односно планскиот опфат, припаѓа на специфичниот тип на Урбан предел, езерски предел со пределски тип: Охридски предел.

12.5 Карактеристики на животната средина во подрачјата кои би биле значително засегнати и состојба без имплементација на Планот

Во ова поглавје во Извештајот е даден приказ на состојбите, трендовите и заканите врз населението и здравјето на населението, воздухот, водите и почвата, биолошката разновидност и природно наследство, културно наследство, пределот, материјалните добра, како и состојба без имплементација на Планот.

Врз основа на анализите во претходното поглавје може да се констатира дека без имплементација на ДУП за УЗ 2, УБ 2.4 – опфат 1, општина Охрид, состојбите во однос на користењето на земјиштето, медиумите и областите од животната средина, како и социо-економските аспекти во рамките на опфатот и неговото опкружување ќе претрпат измени однос на постојната состојба, односно:

✚ Состојби во користењето на земјиштето

- Земјиштето во опкружувањето на планскиот опфат нема да биде засегнато од имплементација на Планот (во градежната фаза),
- Слаб социо-економски развој и локална економија, економскиот статус на жителите во општината ќе стагнира, а очекувањето на нови инвестиции ќе биде неуспешно
- Пораст на миграција или иселување во поголеми градови други држави
- Продолжување на трендот на употреба на фосилни горива кои предизвикуваат нарушување на квалитетот на медиумите и областите од животната средина;
- Состојбите со материјалните добра ќе останата на сегашно ниво.
- Намалување на можностите за вработување на невработеното население во градежната фаза;
- Непроменета намена на земјиштето;
- Избегнување на ризикот од несреќи што може да предизвика социоекономски загуби во заедницата;
- Намалени приходи во општинскиот и државниот буџет.
- Недостаток на релевантни плански документи: Урбанистички планови; Стратегија за туризам врз основа на Универзална вредност; Нов ГУП за град Охрид.
- Законската регулатива која отвора простор за конфликтни одлуки кои се во спротивност со Законот за заштита на природата; Законот за водите; Законот за светското природно и културно наследство и други релевантни закони кои треба да го гарантираат интегритетот и одржливоста на Охридскиот регион;
- Низок степен на спроведување на постојните законски прописи со цел спречување на понатамошна незаконска градба во заштитените подрачја;
- Неусогласеност на националните; регионалните и локалните интереси за економски и стопански развој со целите на развој на заштитеното подрачје;
- Недефинирани мерки и активности за планирање на просторот; користење на ресурсите; заштита на животната средина; природното наследство и социоекономски развој;
- Недефинирани надлежности и одговорности за имплементација на мерките и активностите;
- Недостаток на институционални; финансиски и технички капацитети за ефикасна имплементација на мерките и активностите.

12.6 Области кои се од особено значење за животната средина од аспект на заштита на дивите птици и хабитатите

Во согласност со Секторската студија изработена за потребите на Просторниот план на Република Македонија, за планскиот опфат и неговото опкружување се наведуваат неколку

заштитени подрачја и подрачја предлојени за заштита (Табела 15). Во поширокото подрачје околу Планскиот опфат се идентификувани подрачја кои влегуваат во неколку еколошки мрежи: Емералд мрежа, Националната еколошка мрежа (МАК НЕН), Мрежата НАТУРА 2000, потоа Планскиот опфат влегува и во идентификуваните: Значајно подрачје за растенија и Значајно подрачје за птици, клучно подрачје за биодиверзитет, а влегува и во границите на Прекуграничниот биосферен резерват Охрид - Преспа. Исто така Планскиот опфат влегува и во состав на Светското природно и културно наследство на Охридскиот Регион под заштита на УНЕСКО.

12.7 Цели на заштита на животната средина утврдени на национално и меѓународно ниво

Еден од најголемите предизвици за политиката на животната средина е постигнување на рамнотежа меѓу економската и социјалната димензија на развој, од една страна и заштита на животната средина од друга страна, кој предвидува зголемена употреба на економски инструменти во насока на заштита на животната средина.

Специфични цели за заштита на животната средина:

- Подобрување на квалитетот на животот и здравјето и зголемување на животниот стандард;
- Подобрување на квалитетот на воздухот и намалување на емисиите на стакленички гасови;
- Заштита и подобрување на квалитетот на водата и на почвата;
- Заштита и унапредување на биолошката разновидност и природното наследство;
- Заштита на карактеристиките на пределот;
- Заштита на материјалните добра;
- Заштита и унапредување на културното наследство.

Целите на заштитата на животната средина се изразени преку целите на стратегиска оцена на животната средина. Споредување на целите за животна средина со целите и активностите во планскиот документ е вообичаен метод при спроведување на СОЖС, со цел да се оцени дали развојот, односно идната имплементација на еден развоен плански документ, како што е во случајов ДУП за УЗ 2, УБ 2.4 – опфат 1, општина Охрид, ќе биде во насока на поставените цели за животна средина (СОЖС). Целите на стратегиската оцена на животната средина се прикажани преку статусот на: населението и здравјето на населението, биолошката разновидност, водата, почвата, воздухот, климатските промени, материјалните добра, пределот, културното наследство и интеракцијата помеѓу нив.

Табеларно, презентирани се целите на СОЖС во однос на целите дефинирани во ДУП за ДУП за УЗ 2, УБ 2.4 – опфат 1, општина Охрид (нивната компатибилност и некомпатибилност)

Компатибилноста/некомпатибилноста на целите е разгледувана во однос на ДУП за ДУП за УЗ 2, УБ 2.4 – опфат 1 општина Охрид (цели за намена на просторот и активности за нивно

постигнување) и во однос на неговата идна имплементација во понизок ранг на плански документи или проектна документација.

12.8 Анализа на алтернативи

При изработката на плански и програмски документи, со кои се планира изведување на проекти, треба да се земе предвид и анализата на алтернативи, која се прави од аспект на избор за најдобро решение од аспект на економска оправданост и заштита на животната средина.

Досегашниот начин на користење на просторот на предметната локација алтернативно е разгледуван како состојба да не се прави ништо („do nothing scenario“), во смисла на предметната локација да не се имплементира измената и дополнувањето на Планот и локацијата во иднина да остане на сегашно ниво со постојните изградени објекти и инфраструктура.

Оваа алтернатива се покажува како несоодветна, бидејќи во даден временски период постои можност предвидениот опфат несоодветно да се наменува, а исто така не овозможува искористување на можностите што ги нуди локацијата во однос на искористување на просторот предвиден со претходните урбанистички планови.

Имплементацијата на предложениот План на предвидената локација се покажува поприфатлива алтернатива, во однос на разгледуваната алтернатива „do nothing scenario“, од повеќе аспекти, односно:

- Зголемени можности на Инвеститорот за максимално искористување на земјиштето;
- Намалување на ризиците од непланско уредување на просторот со некомпатибилни содржини или узурпација на просторот;
- Отворање можности за современо и ефикасно уредување на просторот;
- Зголемена можност за изградба на нови објекти кои ќе допринесат за нови вработувања, економски придобивки и сл.
- Зголемени приходи во општинскиот буџет.

Заклучок: Разгледуваната алтернатива да се имплементира Планот е прифатлива алтернатива.

12.9 Веројатни значајни влијанија врз животната средина и мерки за намалување

Потенцијалните влијанија врз животната средина и социјалните аспекти кои може да бидат предизвикани со имплементација на ДУП за УЗ 2, УБ 2.4 – опфат 1, општина Охрид, ќе потекнуваат од имплементацијата на планираните содржини во планскиот опфат.

Влијанијата се разгледуваат од аспект на негативни влијанија и од аспект на идни придобивки, односно позитивни влијанија.

Извештајот за стратегиска оцена на животната средина ги зема предвид влијанијата врз сите медиуми и области на животната средина и социо-економските придобивки, но од генерален аспект.

За дел од планираните активности во Планот, дополнително ќе се води постапка за подетална оцена на влијанијата врз животната средина на ниво на документација од понизок ранг.

Влијанијата врз специфичните медиуми од животната средина и социо-економските аспекти ќе бидат елиминирани или ефективно подобрани, доколку при имплементација на Планот и предложените мерки, од кои дополнително ќе произлезат конкретни проекти, бидат земено предвид мерките за намалување на влијанијата дефинирани во Извештајот за стратегиска оцена на животната средина, како и мерките кои ќе бидат дадени на ниво на проекти, низ студиите за оцена на влијанијата врз животната средина или елаборатите за заштита на животната средина.

Влијанијата врз медиумите и областите од животната средина, здравјето на населението и социјалните влијанија кои може да произлезат со имплементација на Планот, како и предлог мерките за нивно намалување или избегнување се прикажани во следното поглавје.

12.10 План за мониторинг врз имплементацијата на Планот од аспект на животна средина

Стратегиската оцена на животната средина вклучува мониторинг над реализација на планскиот документ ДУП за УЗ 2, УБ 2.4 – опфат 1, општина Охрид и сите значителни идентификувани позитивни и негативни влијанија, кои би настанале од реализација на мерките и активностите предвидени во акцискиот план.

Планот за мониторинг на животната средина дава можност за систематско набљудување, испитување и оценување на состојбите во медиумите и областите од животната средина и социоекономските аспекти.

Планот овозможува воспоставување на интерактивна врска помеѓу сите вклучени страни и претставува основа за надлежните институции, да го контролираат процесот на спроведување на законската регулатива и да донесуваат правилни одлуки. Основните придобивки од мониторингот над имплементација на Планот се:

- Потврдување дека договорените услови при одобрувањето на Планот се соодветно спроведени;
- Обезбедување податоци за понатамошно следење на состојбите во животната средина;
- Обезбедување поголем увид во промените на животната средина на одредени локации;
- Потврдување дека влијанијата се во рамките на предвидените или дозволените гранични вредности;
- Следење на состојбата во животната средина со цел навремено согледување на непредвидените влијанија од имплементацијата на Планот и управување со истите;
- Потврдување дека со примена на мерките за ублажување се зголемуваат придобивките во однос на заштитата на животната средина;

- Утврдување кои активности треба да бидат преземени за редуцирање на влијанијата врз животната средина.

Со цел да се изврши мониторинг над ефективноста на Планот, потребно е следење на поставените индикатори и нивниот развој, при што треба да се земат предвид и податоците за тековната состојба на животната средина.

Со следењето на состојбата на животната средина ќе се потврди оправданоста и примената на предложените мерки за ублажување и нивната функционалност, што претставува голема придобивка во однос на заштитата на животната средина.

12.11 Заклучоци и препораки

Заклучоци:

- Со цел да се урбанизира и дефинира намената на земјиштето, а врз основа на иницијатива на физичко лице поднесена до Општина Охрид, пристапено е кон изработка на ДУП за УЗ 2, УБ 2.4 – опфат 1, Охрид, општина Охрид.
- Површината на Планскиот опфатот изнесува 0.73 ha (7290.21 m²).
- Предмет на ДУП за УЗ 2, УБ 2.4 – опфат 1, општина Охрид е урбанизација во рамките на границата на планскиот опфат, земајќи ја предвид крајната цел - реализација на поставките на ГУП на градот Охрид, како и потребите на жителите на овој дел од градот. Урбанизацијата опфаќа планирање на нови и осовременување на постојните објекти, нивно усогласување во однос на габаритите и височината, дооформување на постоечката сообраќајна мрежа на улици како и порационално искористување и уредување на просторот, а во склад со законските прописи за урбанизација на просторот. Измените се однесуваат во промена на катност на три постоечки градежни парцели и промена на намена на една градежна парцела од неизградено во градежно змејште (ГП 9.23).
- Насоките за планирање на просторот произлегуваат од Просторниот План на Република Македонија, врз чија основа е изработена Планска програма, која е одобрена од Општина Охрид (бр. 09-14165/4 од 30.10.2023), потоа Геодетски елаборат за геодетски работи за посебни намени за ажурирана геодетска подлога, како и податоци, информации и мислења добиени од стручни служби преку информацискиот систем е-урбанизам.
- Планскиот опфат на Детален урбанистички план за УЗ 2, УБ 2.4 – ОПФАТ 1, Општина Охрид (2023– 2028), се наоѓа во источниот дел од крајбрежјето на Охридското Езеро.
- Планскиот опфат исто така влегува во границите на Светското природно и културно наследство на Охридскиот Регион;
- Во согласност на одредбите од „Планот за управување со Светското природно и културно наследство на Охридскиот Регион со Акциски план 2020-2029” (Сл. Весник бр 45/2020), Планскиот опфат влегува во рамките на агломерации, односно II заштитна зона, за која е пропишан соодветен режим за заштита кој треба да се почитува при изработката на планот.

опфат 1, Општина Охрид

- Во рамките на подрачјето на опфатот постои евидентираното, незаштитено археолошко наоѓалиште „Пенелопа“ - праисториска палафитна (наколна) населба, која не е доистражена и не и се познати границите на протегање кои треба во иднина да биде валоризиран како археолошки локалитети доколку се створат услови за дефинирање на границите на протегање.
- Планскиот опфат се наоѓа во границите на или околу: неколку подрачја, заштитени или предложени за заштита според Просторниот План на Република Македонија, и во рамките на: Емералд Мрежа, Национална еколошка мрежа (МАК НЕН), Еколошката мрежа НАТУРА 2000, Значајно подрачје за растенија „Охридско Езеро“, Значајно подрачје за птици „Охридско Езеро“, Клучно подрачје за биодиверзитет, Прекуграничен биосферен резерват Охрид - Преспа, Светско природно и културно наследство на Охридскиот Регион (УНЕСКО),
- Во рамките на Планскиот опфат водоснабдувањето се врши преку водоснабдителен систем, отпадните води се одведуваат со помош на систем на атмосферска и фекална канализација. Отпадот регуларно се собира и транспортира.
- Имплементацијата на Планот ќе допринесе за економски развој, односно ќе понуди нови работни места за населението, ќе допринесе за зголемување на животниот стандард за локалното население и подобрување на туристичката понуда.
- Имплементацијата на Планот ќе допринесе за минимално генерирање емисии во медиумите и областите од животната средина, кои на директен или индиректен начин може да го нарушат квалитетот на животната средина и да влијаат врз населението и нивното здравје.

Препораки:

- При имплементацијата на Планската документација да се следат и имплементираат препораките дадени во Планот за управување со Светското природно и културно наследство на Охридскиот Регион (2020 - 2029), во однос на заштитата на културното и природното наследство;
- При имплементацијата на Планската документација да се следат и имплементираат препораките дадени во Стратегиски План за Рехабилитација на природното и културното наследство на Охридски регион (2023-2030) и препораките од Извештајот од заедничата реактивна мисија на Центарот за сведско наследство / меѓународниот ICOMOS / IUCN за природното и културното наследство на Орхидскиот регион / Албанија и Република С. Македонија, 25 до 29 март 2024
- Заштитно конзервациските, основи како мерка за заштита се определува Археолошкиот надзор, кој претставува мерка на заштита, а се состои од надгледување на изведбените градежни работи, од страна на квалификувано лица – археолог, определено од надлежниот конзерваторски центар. Археолошкиот надзор се определува во случаите кога не е потребно вршење на заштитни археолошки истражувања, односно кога изведбените работи можат да продолжат без прекин заради самото случајно откритие. Според неговата природа археолошкиот надзор е контролна мерка. Тој е во функција

опфат 1, Општина Охрид

на целосен увид над изведбените работи заради евентуално откривање на нови наоди. При изведба на земјени работи при изградба на индивидуални станбени објекти во делот на заштитеното подрачје неопходен е археолошки надзор заради констатирање на евентуални археолошки наоди.

- При носење одлуки во постапките за усвојување Планот, да се почитуваат мислењата добиени од надлежните институции, засегнатите страни и засегнатата јавност;
- Во подоцнажната фаза на проектирање на планираните објекти, потребно е одговорните лица да обезбедат:
  - Да нема окрупнување на парцели за да се добијат големи габарити на станбениот објект, туку истиот да се прилагоди кон ефикасно уредување на просторот и прилагодување кон карактеристиките на просторот и пределот кој го опкружува планскиот опфат;
  - Екстериерот на објектите да го запазат традиционалниот карактер и силуета на просторот каде ќе се гради, односно архитектонското обликување да биде со материјали и форми кои ќе придонесат за зачувување на изворните, историските, урбанистичко – архитектонски и естетски вредности за заштитеното подрачје и ќе придонесе за наменско оспособување на објектот кон современите потреби на домување во комбинација со стопанските, туристичките, културните и други дејности;
- При изградба на новопланираните објекти да се користат енергетски ефикасни материјали;
- Редовно да се одржуваат системите за водоснабдување и одведување на атмосферските и комунални отпадни води;
- При имплементација на Планот, посебно во градежната афаза да се применува добра градежна пракса;
- Преземање на компензациони мерки во случај на направени штети со кои е засегнато населението, нивното здравје, безбедност и материјални добра.
- Примена на мерките предложени во планската документација и Извештајот за СОЖС, кои предвидуваат мерки за ефикасно користење на просторот, намалување на емисиите во животната средина, со цел избегнување на директните и индиректните ефекти врз медиумите и областите од животната средина и населението, особено мерките за намалување на нивото на бучава, заштита на водите, како и мерките за заштита од несреќи и хаварии.
- При имплементацијата на Планската документација, да се почитуваат одредбите на Законот за урбано зеленило (Сл. Весник на РМ бр. 11/18 и 42/20).
- Овие препораки да бидат дел од условите за имплементација на Планот.
-

13 КОРИСТЕНА ЛИТЕРАТУРА

- Детален урбанистички план за УЗ 2, УБ 2.4 – опфат 1, Охрид, општина Охрид;
- Податоци, информации и мислења добиени од стручни служби преку информацискиот систем е-урбанизам;
- Практичен водич кон Директивата за стратегиска оцена на животната средина, Септември 2005, издаден од Владата на Шкотска;
- Насоки за подготовка на стратегиска оцена на животната средина-"Развој на стратегиска оцена на животната средина, Методологија за Планови и Програми во Ирска";
- План за управување со Светското природно и културно наследство на Охридскиот Регион (2020 - 2029)
- Преглед на заштитни подрачја во РМ (2008) и Извештај на меѓународен консултант за заштитени подрачја во рамки на УНДП/ГЕФ/МЖСПП проектот: Зајакнување на еколошката, институционалната и финансиската одржливост на системот на заштитени подрачја во Македонија;
- Национални, регионални и локални стратегии, планови;
- Достапни искуства и практики.

Додаток 1- Мислења од надлежни институции

Мислење по одлука за спроведување на СОЖС

До Охрид
20.12.2024

Република Северна Македонија

Министерство за животна средина
и просторно планирање

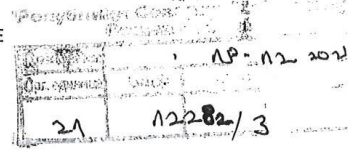
Republika e Maqedonisë së Veriut

Ministria e Mjedisit Jetësor
dhe Planifikimit Hapësinor

Кирин Укоп

СЕКТОР ЗА ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ
SEKTORI I PLANIFIKIMIT HAPËSINOR
Арх.бр./Nr. Arkivi. УП1-15-1863/2024

Дата/Data: 04-12-2024

До: Општина Охрид
Ул. Димитар Влахов бр.57
6000 Охрид
Република Северна Македонија

Deri te: Komuna e Ohrit
Rr. Dimitar Vllahov nr. 57
6000 Ohër
Republika e Maqedonisë së Veriut

Предмет: Известување
Врска: Ваш арх.бр. 21-12282/2 од 01.10.2024 год.

Lënda: Njoftim
Lidhja: Nr. juaj ark. 21-12282/2 datë 01.10.2024

Почитувани,

Të nderuar,

Во врска со Вашето барање доставено до Министерството за животна средина и просторно планирање - Сектор за просторно планирање под бр.УП1-15-1863/2024 од 02.10.2024 год. поврзано со постапка за носење на планска документација на ДУП за УЗ 2, УБ 2.4 опфат 1 – Општина Охрид, Ве известуваме дека согласно Законот за животната средина ("Сл.весник на РМ" бр. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 129/15, 192/15, 39/16 и 99/18 и "Сл.весник на РСМ" бр. 89/22 и 171/22) Вашата Одлука за спроведување на Стратегиска оцена на влијанието врз животната средина и Формуларот, Министерството за животна средина и просторно планирање ги прифаќа. Одлуката заедно со формуларите задолжително се објавуваат на веб страната на органот кој го подготвува и носи планскиот документ.

Në lidhje me kërkesën tuaj të dërguar në Ministrinë e mjedisit jetësor dhe planifikimit hapësinor - Sektori për planifikim hapësinor me nr. UP1-15-1863/2024 datë 02.10.2024, e cila lidhet me procedurën për miratimin e dokumentacionit planifikues për PDU për Bashkësitë urbane 2, BU 2.4 përfshirja 1 – Komuna e Ohrit, ju informojmë se, në përputhje me Ligjin për mjedisin jetësor ("Gazeta Zyrtare e RM" nr. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 129/15, 192/15, 39/16 dhe 99/18 dhe "Gazeta Zyrtare e RMV" nr. 89/22 dhe 171/22), Vendimi juaj për realizimin e Vlerësimit strategjik të ndikimit në mjedisin jetësor dhe Formulari, Ministria e mjedisit jetësor dhe planifikimit hapësinor i pranon. Vendimi së bashku me formularët detyrimisht të publikohen në faqen e internetit të organit që përgatit dhe miraton dokumentin planifikues.

Со почит,

Me respekt,

МИНИСТЕР/ MINISTËR
zet Mexhiti

Изработил/Përpiloi: Зарије Абази/Zarije Abazi, помлад соработник/bashkëpunëtorë e re
Контролирал/Kontrolloi: Дајана Марковска Ристеска, помошник раководител на сектор/ndihmëse udhëheqëse i sektorit
Одобрил/Miratoi: Nebi Rexhepi, раководител на сектор/udhëheqes sektori

Одобрил/Miratoi: Resmi Ejupi/Ресми Ејупи, Државен секретар/Sekretar shtetëror
Согласен /Me pëlqim të: Недим Рама/Nedim Rama, посебен советник на Кабинет на министер/këshilltar i posaçëm i kabinetit të ministrit
Согласен /Me pëlqim të: Хусамед Агушовски/Husamed Agushovski, посебен советник на Кабинет на министер/këshilltar i posaçëm i kabinetit të ministrit

1 | Министерство за животна средина и просторно планирање на Република Северна Македонија
Плоштад „Пресвета Богородица“ бр. 3, Скопје
Република Северна Македонија

Ministria e Mjedisit Jetësor dhe Planifikimit hapësinor e Republikës së Maqedonisë së Veriut
Bul. "Presveta Bogorodica" nr. 3, Shkup
Republika e Maqedonisë së Veriut

+389 2 3251 400
www.moep.gov.mk